

CODICE DE COMERCIU /1887

CARTEA I
DESPRE COMERCIU ÎN GENERAL

TITLUL I
DISPOZIȚIUNI GENERALE

Art. 1

În comerț se aplică legea de față.

Unde ea nu dispune se aplică codicele civil.

Art. 2

Bursele, bâlciurile (iarmarocurile), târgurile, docurile și întreprinderile, precum și celelalte instituții care serv comerțului, se regulează prin legile și regulamentele lor speciale.

TITLUL II
DESPRE FAPTELE DE COMERCIU

Art. 3

Legea consideră ca fapte de comerț:

- 1) Cumpărările de produse sau de mărfuri spre a se revinde, fie în natură, fie dupe ce se vor fi lucrat sau pus în lucru, ori numai spre a se închiria; asemenea și cumpărarea, spre a se revinde, de obligațiuni ale Statului sau de alte titluri de credit circulând în comerț;
- 2) Vânzările de produse, vânzările și închirierile de mărfuri, în natură sau lucrate, și vânzările de obligațiuni ale Statului sau de alte titluri de credit circulând în comerț, când vor fi fost cumpărate cu scop de revânzare sau închiriere;
- 3) Contractele de report asupra obligațiilor de Stat sau a altor titluri de credit circulând în comerț;
- 4) Cumpărările și vânzările de părți sau de acțiuni ale societăților comerciale;

Anghel N. Cristinel

Uniunea Națională a Barourilor din România • Baroul Brașov • Cabinet Individual de Avocat • Attorney at Law Office

- 5) Orice întreprinderi de furnituri;
- 6) Intreprinderile de spectacole publice;
- 7) Intreprinderile de comision, agenții și oficiuri de afaceri;
- 8) Intreprinderile de construcțiuni;
- 9) Intreprinderile de fabrici, de manufactură și imprimerie;
- 10) Intreprinderile de editură, librărie și obiecte de artă când altul de cât autorul său artistul vinde;
- 11) Operațiunile de bancă și schimb;
- 12) Operațiunile de mizlocire (samsărie) în afaceri comerciale;
- 13) Intreprinderile de transporturi de persoane sau de lucruri pe apă sau pe uscat;
- 14) Cambiele și ordinele în produse sau mărfuri;
- 15) Construcțiunea, cumpărarea, vânzarea și revânzarea de tot felul de vase pentru navigațiunea interioară și exterioară și tot ce privesce la echiparea, armarea și aprovisionarea unui vas;
- 16) Expedițiunile maritime, închirierile de vase, împrumuturile maritime și toate contractele privitoare la comerțul de mare și la navigațiune;
- 17) Asigurările terestre, chiar mutuale, în contra daunelor și asupra vieței;
- 18) Asigurările, chiar mutuale, contra riscurilor
- 19) Depozitele pentru cauză de comerciu;
- 20) Depozitele în dokuri și întreprinderi precum și toate operațiunile asupra recepșilor de deposit (varante) și asupra scrisurilor de gagi, liberate de ele.

Art. 4

Se socotesc, afară de acestea, ca fapte de comerciu celelalte contracte și obligațiuni ale unui comerciant, dacă nu sunt de natură civilă sau dacă contrariul nu rezultă din însuși actul.

Art. 5

Nu se poate considera ca fapt de comerț cumpărarea de produse sau de mărfuri ce s-ar face pentru uzul sau consumațiunea cumpărătorului, ori a familiei sale; de asemenea revânzarea acestor lucruri și nici vânzarea produselor pe care proprietarul sau cultivatorul le are după pământul său, sau cel cultivat de dânsul.

Art. 6

Asigurările de lucruri sau stabilimente care nu sunt obiectul comerțului și asigurările asupra vieții sunt fapte de comerț numai în ce privește pe asigurator.

Comptul curent și cekul nu sunt considerate ca fapte de comerț în ce privește pe necomercianți, afară numai dacă ele n-au o cauză comercială.

TITLUL III DESPRE COMERCIANȚI

Art. 7

Sunt comercianți aceia care fac fapte de comerț, având comerțul ca o profesiune obișnuită, și societățile comerciale.

Art. 8

Statul, județul și comuna nu pot avea calitatea de comercianți.

Art. 9

Orice persoană care într-un chip accidental, face o operațiune de comerț, nu poate fi considerată ca comerciant; ea este însă supusă legilor și jurisdicțiunii comerciale pentru toate contestațiunile ce se pot ridica din această operațiune.

Art. 10

Abrogat.

Art. 11

Abrogat.

Art. 12

Abrogat.
Art. 13

Tatăl sau muma care exercită puterea pă-rintească sau, în lipsă-le, tutorul nu pot continua comerțul în interesul unui minor dacă nu vor fi autorizați, cel d-ânteiu de tribunalul civil și cel de al doilea prin încheierea consiliului de familie omologată de tribunal.

Actul de autorizare va fi afișat și publicat conform Art. 10.

Art. 14

Interdisul și cel pus sub un consiliu judiciar nu pot fi comercianți și nici a continua un comerț.

Art. 15

Abrogat.
Art. 16

Abrogat.
Art. 17

Când prin contractul de căsătorie bărbatul va avea vre-un drept asupra bunurilor câștigate de femeia, aceste bunuri și veniturile lor rămân exclusiv afectate la plata datoriilor comerciale.

Art. 18

Abrogat.
Art. 19

Contractul de căsătorie între persoane dintre cari una este comerciantă, va trebui să fie trimis în copie certificată, în termen de o lună de la data lui, de către oficerul stărei civile care a celebrat căsătoria, la tribunalul în jurisdicțiunea căruia se gă-sesce stabilimentul comerciantului, pentru a fi publicat conform Art. 10.

Oficerul stărei civile care va omite a îndeplini îndatorirea impusă prin acest articol, va fi supus la o amendă de 25 până la 100 lei; iar dacă omisiunea a fost făcută cu rea credință, la destituire; în amân-două casurile fără prejudiciul drepturilor părților interesate.

Art. 20

Dacă soțul devine comerciant în urma căsătoriei sale, dânsul este dator să depună copie dupe contractul său de căsătorie, în termen de o lună socotit din ziua când și-a început comerțul, sub pe-deapsă, în cas de faliment, de a fi considerat ca un bancrutar simplu.

Art. 21

Cererea de separațiune de patrimonii între soți dintre cari unul este comerciant, trebuie să fie publicată în modul prevăzut la Art. 10.

Hotărîrea asupra cererei de separațiune nu va putea fi pronunțată de cât dupe o lună de zile de la sus zisa publicațiune.

Dacă se admite separațiunea, hotărîrea definitivă va trebui să fie publicată tot în acelaș mod, în termen de o lună de la data ei.

În lipsa acestei publicațiuni, creditorii comerțului soțului pot opune, ori când interesul lor o cere, nulitatea separațiunei pronunțate și să atace restituirea drepturilor dotale ale femeii, dacă a avut loc.

Deosebit de aceasta ei pot să exercite acțiunea ce le acordă Art. 975 din codicele civil, când separațiunea ar fi fost făcută în fraudă drepturilor lor.

TITLUL IV DESPRE REGISTRELE COMERCIANȚILOR

Art. 22

Registrele obligatorii pentru comercianți sunt: registrul jurnal, registrul inventar și registrul copiar.

Art. 23

Orice comerciant este dator ca în registrul jurnal să înscrie pe fiecare zi ce are să ia și ce are să dea, operațiunile comerțului său, convențiunile, acceptațiunile sau girurile efectelor comerciale, și în general tot ce primesce și plătesce sub orice titlu, trecând la fiecare finit de lună și sumele întrebuințate pentru cheltuelile casei sale. Acest registru jurnal este deosebit de alte registre ce se obicinuesc în comptabilitatea comercială, dar cari nu sunt obligatorii.

Art. 24

Comerciantul este dator a forma la începutul comerciului său și în fiecare an, sub a sa semnătură, un inventariu de averea sa mobilă și imobilă și de datoriile sale active și pasive, încheiând bilanțul cuvenit. Acest inventariu și bilanț le va copia în registrul special pentru acesta și le va semna.

Toate efectele și datoriile active trebuiesc evaluate în inventariu și bilanț dupe prețul curent la epoca fa-cerei inventariului.

Datoriile active greu de incasat sau îndoioase se vor prețui dupe probabilitate; creanțele ce nu se pot incasa se vor înscrie numai pentru memoria.

Dacă sunt mai mulți tovarăși solidari, trebuie să subsemneze fiecare.

Art. 25

El este ținut a copia în registrul special și dupe ordinea zilei toate scrisorile ce trimite.

Art. 26

Registrele obligatorii vor fi numerotate pe fiecare pagină, și, afară de registrul copier, parafate de un judecător al tribunalului locului de reședință al comerciantului, sau de către judecătorul de pace respectiv, în localitățile unde nu există tribunal.

Pe ultima pagină a acestor registre, judecătorul va constata numărul filelor ce compun fiecare registru și va semna această certificare, punând sigiliul tribunalului sau al judecătoriei.

Formalitățile prevăzute de articolul de față se vor putea efectua la începutul noului an, chiar dacă registrele folosite în anual expirat, nu au fost încheiate și vizate, în condițiunile articolului următor.

Art. 27

Registrele pe care comerciantul este obligat a le avea, afară de copier, vor fi prezentate tribunalului sau judecătorului de pace, la finele fiecărui an comercial și cel mult până la încheierea bilanțului, spre încheiere și viză.

Tribunalul sau judecătorul de pace va pune imediat, sub ultima operațiune înscrisă, următoarea viză: „Astăzi, la , anul , s-a prezentat registrul (jurnal inventar) al

comerciantului și s-a vizat cu a noastră semnătură, punându-se și sigiliul tribunalului sau judecătoriei."

Art. 28

La fiecare tribunal comercial și, în localitățile unde acestea nu exist, la fiecare tribunal de județ, se va ține un registru în care se va înscrie numele comercianților cari și-au prezentat registrele lor, ce anume registre, precum și numărul filelor fiecăruia. Tot astfel se va urma și cu registrele pe cari comerciantul le prezintă anual pentru încheiere și viză.

Dacă numerotarea sau viza unui registru a fost făcută de judecătorul de ocol, atunci acesta la finele fiecărui an, este dator să, trimită un tablou tribunalului județului sau tribunalului comercial respectiv.

Art. 29

Registrele comercianților vor fi ținute în limba română sau în vreuna din limbele moderne europene, dupe ordinea datei fiecărei operațiuni, fără a se lăsa vreun loc în alb, fără ștergere sau adăogire; se pot face îndreptări și ștersături daca, acesta este necesar; se vor face însă numai astfel ca cuvintele îndreptate sau șterse să fie citibile.

Art. 30

Comercianții sunt datori a păstra, în timp de 10 ani de la cea din urmă viză, registrele pe cari legea le impune a ține, precum și scrisorile și telegramele primite.

Asemenea sunt datori a păstra, cel puțin până la duoi ani, facturile mărfurilor cumpărate și introduse în stabilimentele lor.

Art. 31

Comunicațiunea registrelor nu poate fi ordonată de judecată dupe cererea unei părți de cât în afaceri de succesiuni, comunități de bunuri, societăți, și în cas de faliment.

Art. 32

În cursul unei contestațiuni și oricare ar fi natura ei, judecata, dupe cererea unei părți sau chiar din oficiu, va putea ordona înfățișarea registrelor spre a se extrage dintrânsele numai ceea ce este privitor la litigiu.

Art. 33

Când registrele oferite, cerute sau ordonate a se înfățișa, se află în circumscripția unui alt tribunal, judecătoria va adresa o comisiune rogatorie tribunalului sau judecătorului de ocol respectiv pentru a lua cunoștință de conținutul acelor registre, a-l consemna într-un proces-verbal și a-l trimite tribunalului unde cauza este pendinte.

Art. 34

Dispozițiunile cuprinse în prezentul titlu nu se aplică colportorilor, comercianților cari fac micul trafic ambulant, cărăușilor sau acelor al căror comerț nu este din cercul unei profesii manuale.

TITLUL V

DESPRE OBLIGAȚIUNILE COMERCIALE ÎN GENERAL

Art. 35

Contractul sinalagmatic între persoane depărtate nu este perfect dacă acceptarea n-a ajuns la cunoștința propuitorului în termenul hotărât de dânsul sau în termenul necesar schimbului propunerii și acceptăm, dupe natura contractului.

Propuitorul însă poate primi ca bună și o acceptare ajunsă peste termenul hotărât de dânsul, cu condițiune ca să încunoștințeze îndată pe acceptant despre acesta.

Art. 36

Când propuitorul cere executarea imediată a contractului, și un răspuns prealabil de acceptare nu este cerut și nici chiar necesar, dupe natura contractului, atunci contractul este perfect îndată ce partea cealaltă a întreprins executarea lui.

Art. 37

Până ce contractul nu este perfect, propunerea și acceptarea sunt revocabile. Cu toate acestea, de și revocarea, împiedică ca contractul să devie perfect, dacă ea însă ajunge la cunoștința celeilalte părți dupe ce acesta întreprinsese executarea lui, atunci cel ce revocă contractul răspunde de daune interese.

Art. 38

În contractele unilaterali propunerea este obligatorie îndată ce ajunge la cunoștința părții careia este făcută.

Art. 39

Acceptarea condiționată sau limitată se consideră ca un refuz al primei propuneri și formează o nouă propunere.

Art. 40

Când urmează a se hotărî adevăratul preț sau prețul curent al produselor, mărfurilor, transporturilor, navlului, al primelor de asigurare, cursul schimbului, al efectelor publice și al titlurilor industriale, el se ia după listele bursei sau după mercurialele locului unde contractul a fost încheiat, sau, în lipsa, după acelea ale locului celui mai apropiat, sau după orice altfel de probă.

Art. 41

Când moneda arătată într-un contract nu are curs legal sau comercial în țară și când cursul ei n-a fost determinat de înseși părțile, plata va putea fi făcută în moneda țerei după cursul ce va avea schimbul la vedere în ziua scadenței și la locul platei; iar când în acea localitate n-ar fi un curs de schimb, după cursul pieței celei mai apropiate, afară numai dacă contractul poartă clauza „efectiv” sau o alta asemenea.

Art. 42

În obligațiunile comerciale codebitorii sunt ținute solidaricesce, afară de stipulațiune contraria.

Aceeași presumpțiune există și contra fidejursoru-lui, chiar necomerciant, care garantează o obligațiune comercială.

Ea nu se aplică și la necomercianți pentru operațiuni cari, în cât îi privesce, nu sunt fapte de comerț.

Art. 43

Datoriile comerciale lichide și plătibile în bani produc dobândă de drept din ziua când devin exigibile.

Art. 44

În obligațiunile comerciale judecătorul nu poate acorda termenul de grație permis de Art. 1021 din codicele civil.

Art. 45

Retractus litigios prevăzut de art 1402, 1403 și 1404 din Codul de Procedură Civilă nu poate avea loc în caz de cesiune a unui drept derivând dintr-un fapt comercial.

Art. 46

Obligațiile comerciale și liberațiunile se probează:

Cu acte autentice;

Cu acte sub-semnătură privată;

Cu facturi acceptate;

Prin corespondență;

Prin telegrame;

Cu registrele părților;

Cu martori, de câte ori autoritatea judecătorească ar crede că trebuie să admită proba testimonială și acesta chiar în cazurile prevăzute de art 1191 Codul de Procedură Civilă:

În fine, prin orice alte mijloace de probă admise de legea civilă.

Art. 47

Telegrama face proba, ca act sub-semnătură privată, când originalul este subscris de însăși persoana aretată în instanță ca trimițătorul ei. Ea face aceeași probă, chiar dacă această persoană este subscrisă de o altă mână, când ar fi probat că originalul a fost predat oficiului telegrafic sau trimis spre a-i se preda, de însăși acea persoană.

Dacă subscrierea originalului este autentificată de autoritatea competentă, atunci se aplică principiile generale. În caz când identitatea persoanei care a subscris sau predat originalul telegramii s-a stabilit prin alte moduri prevăzute de regulamentele telegrafo-postale, proba contrarie este admisă.

Data telegramelor stabilește, până la proba contrarie ziua și ora în care ele au fost în adevăr expediate de oficiile telegrafice.

Art. 48

În cas de eroare, schimbare sau întârziere în transmiterea unei telegrame, se aplică principiile generale asupra culpei. Cu toata acestea, trimițatorul unei telegrame se presupune afară de orice culpă dacă a îngrijit a o colaționa sau recomanda conform dispozițiilor regulamentelor telegrafo-postale.

Art. 49

În comerț, mandatul și orice declarație de consimțământ chiar judiciar, transmise prin telegraf cu subscrierea declarată autentică de autoritatea competentă, sunt valabile și fac probă în justiție.

Art. 50

Registrele comercianților, ținute în regulă, pot face probă în justiție între comercianți, pentru fapte și chestiuni de comerț.

Înscrierea în registre, făcută de prepusul care ține scriptele sau este însărcinat cu contabilitatea, are același efect ca și când ar fi făcută de însuși stăpânul.

Art. 51

Registrele pe cari comercianții sunt obligați a le avea și cari nu vor fi ținute în regulă și nici investite cu formele prevenite de lege, nu sunt primite a face probă în justiție, spre folosul celui ce le-a ținut.

Neîndeplinirea prescripțiilor legii în această privință, poate atrage încă dupe sine aplicațunea pedepselor prevezute în cas de faliment.

Art. 52

Registrele comercianților chiar neținute în regulă fac probă contra lor. Partea însă care vo-esce a se referi la dănsle nu poate scinda conținutul lor.

Art. 53

Abrogat.
modificat de

DECRET - pentru modificarea art. 1206 și 1906 din codul civil, pentru abrogarea art. 1200, pct. 3 și art. 1207-1222 din același cod, precum și pentru abrogarea art. 53 din codul comercial nr. 205/1950 din din 12 August 1950, B. Of. 68/1950

Art. 54

Judecata este în drept a aprecia dacă se poate atribui conținutului registrelor unui comerciant, un caracter de validitate mai mult sau mai puțin mare, dacă trebuie a se renunța la această probă în cas când registrele comerciale ale părților nu concordă, sau a atribui o credință mai mare registrelor uneia, din părți.

Art. 55

Când codicele comercial cere proba prin scris, proba testimonială nu poate fi admisă de cât în casurile în cari ea este permisă și de codicele civil.

Art. 56

Dacă un act este comercial numai pentru una din părți, toți contractanții sunt supuși, în cât privește acest act, legii comerciale, afară de dispozițiile privitoare la persoana chiar a comercianților și de casurile în cari legea ar dispune altfel.

Art. 57

Data actelor și a contractelor comerciale trebuie să arate locul, ziua, luna și anul.

Ea poate fi stabilită, față cu cei de al treilea, prin toate mijloacele de probă arătate în Art. 46.

Data arătată în cambiă și în orice alte titluri la ordin precum și în girurile lor se consideră drept ade-verată până la proba contrarie.

Art. 58

Posesorul unui titlu la purtător, usat, stricat sau distrus, are dreptul ca contradictoriu cu emitentul să ceră un duplicat al acestui titlu sau un titlu echivalent.

Cheltuelile privesc pe reclamant.

În privința titlurilor datoriei publice, a biletelor de bancă și a altor titluri de asemenea natură, se observă legile speciale.

Revendicarea titlurilor la purtător pierdute sau furate nu se admite de cât contra aceluia care le-a găsit sau furat și contra acelor cari le au primit cu orice titlu, cunoscând vițiul cauzei posesiunii.

Art. 59

Orice obligațiune comercială trebuie să fie executată în locul aretat prin contract sau în locul care ar resulta din natura operațiunii, ori din intențiunea părților contractante.

În lipsă de o clausă expresă contractul trebuie să fie executat în locul unde cel ce s-a obligat și avea stabilimentul său comercial sau cel puțin domiciliul ori reședința, la formarea contractului.

Dacă însă urmează a se preda un lucru determinat, care dupe cunoștința părților se găsea într-altă parte în momentul formării contractului, atunci predarea se va face în acel loc.

TITLUL VI DESPRE VÎNZARE

Art. 60

Vînzarea făcută pe un preț nedeterminat în contract este valabilă dacă părțile au convenit a-supra unui mod de a-l determina în urmă.

Art. 61

Vînzarea făcută pe adevăratul preț sau pe prețul curent este asemenea valabilă. În acest cas prețul se determină conform dispozițiilor Art. 40.

Determinarea prețului poate fi încredințată arbitralului unei a treia persoane desemnate în contract sau rămase a se alege în urmă.

Când persoana desemnată sau alesă nu voesce sau nu poate primi, părțile trebuie să procedă la o nouă numire.

Dacă părțile nu se învoesc, numirea se face de justiție.

Art. 62

Când mărfurile vândute sunt arătate în contract numai prin câtațime, fel și calitate, fără, nici o altă indicațiune de natură a desemna un corp cert și determinat, vânzătorul este obligat a preda, la locul și în timpul stipulat, câtațimea, felul și calitatea convenite chiar dacă mărfurile cari ar fi fost la dispozițiunea sa în momentul formării contractului, sau pe cari el și le-ar fi procurat în urmă în executarea lui, ar fi perit, sau dacă expediarea sau sosirea acelor mărfuri ar fi fost împedicată din veri-o cauză ore-care.

Art. 63

Vînzarea mărfurilor cari se află în căletorie cu arătarea vasului care le transportă sau care urmează a le transporta, este supusă condițiunei sosirei în bună stare a acelu vas.

Dacă vânzătorul și rezervă drepturile ca, în timpul fixat prin convențiune, să arate vasul care transportă sau urmează a transporta mărfurile vîndute și dacă acest termen a trecut, cumperătorul are dreptul să ceră sau executarea contractului sau daune interese.

Pentru aprecierea pagubei cauzată, judecata va ține semă de timpul fixat pentru predarea mărfurilor vîndute sau de acela determinat pentru desemnarea vasului.

Dacă prin convențiune nu se fixează veri-un termen pentru arătarea vasului, cumperătorul e în drept a cere ca termenul să fie fixat de justiție.

Art. 64

Dacă prin contract, sau mai în urmă, s-a fixat un termen pentru sosirea vasului în care se află mărfurile ce călătoresc și termenul expiră fără ca vasul să fie sosit, cumperătorul are dreptul a renunța la contract sau a-l prelungi termenul o-dată sau de mai multe ori.

Când însă nu s-a fixat nici un termen pentru sosirea vasului, se înțelege că părțile au luat drept termen timpul necesar pentru împlinirea călătoriei.

În cas de întârziere, justiția, ținend semă de împregiurări, poate fixa un termen, și dacă și acest termen expiră fără ca vasul să sosescă, contractul se consideră ca resiliat.

În nici un cas justiția nu poate fixa un termen mai lung de cât de un an, socotit din ziua plecării vasului de la locul unde mărfurile vîndute au fost încărcate.

Art. 65

Dacă în cursul călătoriei, din cauză de forță majoră sau cas fortuit, marfa vândută este transportată din vasul desemnat pe un alt vas, contractul nu se desființează, și vasul pe care s-a făcut transportul se consideră, pentru toate efectele contractului, ca substituit primului vas.

Art. 66

Avariele întâmplare în timpul călătoriei resiliază contractul, dacă mărfurile sunt până întratât deteriorate în cât nu mai pot servi la întrebuințarea pentru care fusesse destinate.

În orice alt cas, cumpărătorul este dator să pri-mescă mărfurile în starea în care se vor afla la sosire, însă cu o potrivită scădere de preț.

Art. 67

Când, mai-nainte de expirarea termenului fixat pentru executarea convențiunei, una din părți a oferit celeilalte predarea lucrului vândut sau plata prețului, și acesta nu-și îndeplinește la termenul fixat obligațiunea sa, atunci condițiunea resolutorie se împlinesce de drept în favorea părții care-și executase obligațiunea sa.

În lipsă de asemenea oferte sau de stipulațiuni exprese, resilierea contractului se regulează dupe dispozițiunile codicelui civil privitoare la condițiunea resolutoriă tacită.

În amândouă casurile cel în culpă răspunde de daunele interese cauate.

Art. 68

Când cumpărătorul unui lucru mișcător nu-și îndeplinește obligațiunea sa, vnzătorul are facultatea sau a depune lucrul vândut la o casă acreditată de comerciul pe socotela și cheltuiala cumpărătorului, sau de a-l vinde.

Vnzarea se va face prin licitațiune publică, sau chiar pe prețul curent dacă lucrul are un preț la bursa sau în terg, de către un oficer public însărcinat cu asemenea acte și cu dreptul pentru vnzător la plata diferenței dintre prețul obținut și acela, convenit la prima vnzare, precum și la daune interese.

Dacă neexecutarea contractului provine din partea vânzătorului, cumpărătorul are dreptul de a face să se cumpere lucrul de către un oficer public însărcinat cu asemenea acte.

Cumpărătorul are dreptul a pretinde diferența în mai mult dintre prețul plătit a doua oră și acela convenit cu primul vânzător, precum și a cere daune interese dacă ele se cuvin.

Partea care va usa de dreptul ce i se acorda prin acest articol este datore să încunosciișteze prealabil despre acesta pe cealaltă parte contractantă.

Art. 69

Dacă termenul stipulat într-un contract de vânzarea unui lucru mobil este esențial naturei operațiunii, partea care voesce executarea convențiunei fără să ție semă de expirarea termenului stipulat în favorea sa, trebuie să încunosciișteze pe cealaltă parte, în termen de 24 ore de la expirarea termenului.

Chiar în acest cas vânzarea lucrului nu se poate face de cât a doua zi dupe încunosciiștare.

Art. 70

Cumpărătorul unor mărfuri sau produse provenind din o altă piață, este dator să denunțe vânzătorului vișiele aparente în timp de duoe zile de la primire, ori de câte ori un timp mai lung n-ar fi necesar din cauza condițiunilor excepționale în care se află lucrul vîndut sau persoana cumpărătorului.

El este dator să denunțe vișiele ascunse ale lucrului în cele dânteiu două zile de la descoperirea lor.

Odată acest termen expirat, cumpărătorul nu mai poate fi primit a reclama ceva pentru vișiele lucrulu vîndut.

Art. 71

Presidentul tribunalului, și acolo unde nu există tribunal, judecătorul de ocol poate ordona, dupe cererea cumpărătorului sau a vânzătorului, ca atât cualitatea cât și starea în care se află lucrul vîndut să fie constatate de unul sau mai mulți experți, pe cari îi va numi din oficiu.

Prin aceeași ordonanța de numire a experților, sau prin o alta, presidentul tribunalului sau judecătorul de ocol poate ordona sau sechestrarea lucrului vândut, sau depunerea lui într-un deposit public sau într-alt loc pe cure-l va desemna; și dacă păstrarea lucrului poate aduce mari pagube sau ocașiona cheltueli însemnate, chiar vânzarea acelu lucru, pe socotela celui ce se cuvine și în condițiunile ce se vor determina prin însăși ordonanța.

Art. 72

Ordonanța presidentului tribunalului sau judecătorului de ocol va trebui sa fie comunicată, înainte de punerea ei în lucrare, celeilalte părți sau represintantului seu, dacă vre-unul din ei se află în localitate.

În cas contrariu, ordonanța va fi comunicată în termenul preverzut de Art. 137 din procedura civilă, de la executarea ei.

Cumpărătorul care nu va voi a beneficia de dispoșițiunile coprinsse în articolul precedent, va trebui, în cas de contestațiune, să probeze atât identitatea cât și vițiile mărfii cumpărate de densul.

Art. 73

Dispoșițiunile coprinsse în articolele 67, 68 și 69 se aplică și la contractele de bursă încheiate dupe formele prevăzute de legea ei specială.

TITLUL VII DESPRE REPORT

Art. 74

Contractul de report constă în cumpărarea pe bani gata a unor titluri de credit circulând în comerț, și în revînzarea simultaneă cu termen și pe un preț determinat către aceeași personă a unor titluri de aceeași speciă.

Pentru validitatea contractului este necesară predarea reală a titlurilor date în report.

Proprietatea lor se transferă la cumperător.

Părțile pot stipula ca primele, rambursurile și dobenzile ce se vor cuveni titlurilor în termenul reportului, să remănă în profitul vînzătorului.

Art. 75

Revînzarea titlurilor date în report poate fi prelungită prin voința părților, pentru unul sau mai multe termene succesive.

Art. 76

Dacă la expirarea termenului reportului, părțile lichidează diferențele spre a face separat plățile lor și reînnoesc reportul asupra unor titluri ce diferă prin cantitatea sau specia lor, sau pe un alt preț, atunci se consideră că părțile au încheiat un nou contract de report.

TITLUL VIII

DESPRE SOCIETĂȚI ȘI DESPRE ASOCIAȚIUNI COMERCIALE

CAPITOLUL I

Despre societăți

SECȚIUNEA I

Dispozițiuni generale modificat de

LEGE - privind societățile comerciale nr. 31/1990 din 16 noiembrie 1990, M. Of. 126-127/1990

Art. 77-87

Abrogate.

SECȚIUNEA II

Despre forma contractului de societate modificat de

LEGE - privind societățile comerciale nr. 31/1990 din 16 noiembrie 1990, M. Of. 126-127/1990

Art. 88-104

Abrogate.

SECȚIUNEA III

Despre deosebitele feluri de societăți modificat de

LEGE - privind societățile comerciale nr. 31/1990 din 16 noiembrie 1990, M. Of. 126-127/1990

Art. 105-126

Abrogate.

SECȚIUNEA IV

Dispozițiuni comune societăților în comandită prin acțiuni și societăților anonime modificat de

LEGE - privind societățile comerciale nr. 31/1990 din 16 noiembrie 1990, M. Of. 126-127/1990

Art. 127-187

Abrogate.

SECȚIUNEA V

Despre excluderea asociaților, despre disoluțiunea și fusiunea societăților modificat de

LEGE - privind societățile comerciale nr. 31/1990 din 16 noiembrie 1990, M. Of. 126-127/1990

Art. 188-198

Abrogate.

SECȚIUNEA VI

Despre lichidarea societăților modificat de

LEGE - privind societățile comerciale nr. 31/1990 din 16 noiembrie 1990, M. Of. 126-127/1990

Art. 199-220

Abrogate.

SECȚIUNEA VII

Dispozițiuni relative la societățile cooperative
modificat de

LEGE - PENTRU ORGANIZAREA COOPERAȚIEI din 28 Martie 1929, M. Of.
71/1929

Art. 221-235

Abrogate.

SECȚIUNEA VIII

Dispozițiuni relative la societățile civile și la societățile constituite în țeri străine

Art. 236

Abrogat.
modificat de

LEGE - privind societățile comerciale nr. 31/1990 din 16 noiembrie 1990, M. Of. 126-
127/1990

Art. 237

Abrogat.
modificat de

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ - pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990
privind societățile comerciale nr. 32/1997 din 16 iunie 1997, M. Of. 133/1997

Art. 238

Abrogat.
modificat de

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ - pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990
privind societățile comerciale nr. 32/1997 din 16 iunie 1997, M. Of. 133/1997

Art. 239

Abrogat.
modificat de

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ - pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale nr. 32/1997 din 16 iunie 1997, M. Of. 133/1997

Art. 240

Abrogat.
modificat de

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ - pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale nr. 32/1997 din 16 iunie 1997, M. Of. 133/1997

Art. 241

Abrogat.
modificat de

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ - pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale nr. 32/1997 din 16 iunie 1997, M. Of. 133/1997

Art. 242

Abrogat.
modificat de

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ - pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale nr. 32/1997 din 16 iunie 1997, M. Of. 133/1997

Art. 243

Abrogat.
modificat de

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ - pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale nr. 32/1997 din 16 iunie 1997, M. Of. 133/1997

Art. 244

Abrogat.
modificat de

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ - pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale nr. 32/1997 din 16 iunie 1997, M. Of. 133/1997

Art. 245

Abrogat.
modificat de

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ - pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale nr. 32/1997 din 16 iunie 1997, M. Of. 133/1997

Art. 246

Abrogare.
modificat de

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ - pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale nr. 32/1997 din 16 iunie 1997, M. Of. 133/1997

Art. 247

Abrogat.
modificat de

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ - pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale nr. 32/1997 din 16 iunie 1997, M. Of. 133/1997

Art. 248

Abrogat.
modificat de

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ - pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale nr. 32/1997 din 16 iunie 1997, M. Of. 133/1997

Art. 249

Abrogat.
modificat de

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ - pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale nr. 32/1997 din 16 iunie 1997, M. Of. 133/1997

Art. 250

Abrogat.
modificat de

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ - pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale nr. 32/1997 din 16 iunie 1997, M. Of. 133/1997

CAPITOLUL II
Despre asociațiuni

SECȚIUNEA I
Despre asociațiunea în participațiune

Art. 251

Asociațiunea în participațiune are loc atunci când un comerciant sau o societate comercială acordă uneia sau mai multor persoane ori societăți, o participațiune în beneficiile și pierderile uneia sau mai multor operațiuni, sau chiar asupra întregului lor comerț.

Art. 252

Asociațiunea în participațiune poate să aibă loc asemenea și pentru operațiunile comerciale făcute de către necomercianți.

Art. 253

Asociațiunea în participațiune nu constituie, în privința celor de al treilea, o ființă juridică distinctă de persona interesatilor. Cei de al treilea nu au nici un drept și nu se obligă de cât către acela cu care a contractat.

Art. 254

Participanții nu au nici un drept de proprietate asupra lucrurilor puse în asociațiune, chiar dacă au fost procurate de dânsii.

Cu toate acestea, întru cât privește raporturile lor între dânsii, asociații pot să stipuleze că lucrurile ce au adus să li se restituie în natură, având dreptul, în cas când restituțiunea nu s-ar putea face, la reparațiunea daunelor suferite. Afară de aceste cazuri, drepturile asociaților se mărginesc în a li se da compt de lucrurile ce au pus în asociațiune și de beneficii și pierderi.

Art. 255

Afară de dispozițiunile articolelor precedente, convențiunile părților determină forma, întinderea și condițiunile sociațiunei.

Art. 256

Asociațiunile în participațiune sunt scutite de formalitățiile stabilite pentru societăți, dar ele trebuie să fie probate prin act scris.

SECȚIUNEA II

Despre asociațiunea de asigurare mutuală

Art. 257

Asociațiunea de asigurate mutuală are de scop de a împărți între asociați daunele cauzate prin riscurile cari sunt obiectul asociațiunei.

Ea constituie, față cu cei de al treilea, o persoană juridică distinctă de persoana asociaților.

Art. 258

Asociațiunea de asigurare mutuală trebuie să fie probată prin act scris.

Ea se regulează prin convențiunile părților.

Art. 259

Asociațiunea se administrează prin asociați, cari sunt mandatarii săi temporali și revocabili.

Art. 260

Regulele privitoare la responsabilitatea administratorilor, la publicațiunea actului constitutiv, a statutelor, a actelor cari aduc schimbări unuia sau altuia dintr-ensele, a bilanțurilor societăților anonime și la penalitățiile relative la aceste societăți, sunt aplicabile și asociațiunilor de asigurare mutuală.

Din bilanțurile acestor asociațiuni va trebui să rezulte îndeplinirea dispozițiunilor Art. 147.

Art. 261

Asociații nu sunt obligați să contribuie de cât cu partea determinată prin contract; și în nici un cas nu sunt ținuți către cei de al treilea, de cât fiecare în proporțiune cu valoarea lucrului pentru care a fost admis în asociațiune.

Art. 262

Acela care a pierdut lucrul pentru care s-a asociat încetează de a face parte din asociațiune rămânându-i însă dreptul la indemnitatea ce i se cuvine.

Art. 263

Asociațiunea nu se disolvă prin interdicțiunea sau moartea unuia din asociați.

Falimentul unui asociat poate da loc la excluderea sa.

CAPITOLUL III

Dispozițiuni penale și transitorii
modificat de

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ - pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale nr. 32/1997 din 16 iunie 1997, M. Of. 133/1997

Art. 264-269

Abrogate.

TITLUL IX

DESPRE CAMBIA ȘI DESPRE CEK

CAPITOLUL I

Despre cambie
modificat de

Legea - asupra cambiei și biletului la ordin nr. 58/1934 din 1 mai 1934, M. Of. 100/1934

Art. 270-363

Abrogate.

CAPITOLUL II

Despre cek
modificat de

Legea - asupra cecului nr. 59/1934 din 1 mai 1934, M. Of. 100/1934

Art. 364-369

Abrogate.

TITLUL X DESPRE COMPTUL CURENT

Art. 370

Contractul de compt curent produce:

- 1) Strămutarea proprietății valorilor înscrise în comptul curent asupra primitorului lor prin ceea ce el le trece în debitul său, și novațiunea obligațiunei de mai înainte între acela care a trimis valorile și primitorul lor. Înscrierea însă în comptul curent a unui efect de comerț sau a unui alt titlu de credit e presupusă făcută sub „reserva încasării;”
- 2) Compensațiunea reciprocă între părți, până în concurența debitului și a creditului respectiv la încheierea socotelei, cu reserva plății diferenței;
- 3) Curgerea de dobânzi pentru sumele trecute în comptul curent în debitul primitorului, de la data înscrierii.

Dobânzile sunt cele comerciale și se socotesc pe zi, dacă părțile nu s-au învoit alt-fel.

Art. 371

Existența comptului curent nu exclude drepturile de comision și plata cheltuelilor pentru afacerile însemnate în comptul curent.

Art. 372

Încheierea comptului curent și lichidarea diferenței vor avea loc la scadența termenelor stabilite prin convențiuni, și în lipsă la 31 Decembre a fiecărui an.

Dobânda diferenței curge de la data lichidării.

Numai diferența (saldo) lichidată la încheierea comptului curent poate fi supusă execuțiunii sau opririi în mâna unui al treilea sau asigurată prin ipotecă. Dacă s-a consimțit o ipotecă pentru credit deschis, posesorii efectelor create sau negociate în termenul acestei deschideri de credit nu se vor putea folosi de dânsul de cât până la concurența saldului final al comptului.

Art. 373

Contractul de compt curent e de drept desființat:

- 1) Prin scadența termenului convenit;
- 2) În lipsă de convențiune, prin retragerea uneia din părți;
- 3) Prin falimentul uneia din părți.

Desființarea contractului de compt curent se poate cere în cas de moarte, de interdicțiune sau încapacitate legală a uneia din părți.

TITLUL XI

DESPRE MANDATUL COMERCIAL ȘI DESPRE COMISION

CAPITOLUL I

Despre mandatul comercial

SECȚIUNEA I

Despre mandatul comercial în general

Art. 374

Mandatul comercial are de obiect tratarea de afaceri comerciale pe seama și socoteala mandantului.

Mandatul comercial nu se presupune a fi gratuit.

Art. 375

De și conceput în termeni generali, mandatul comercial nu se întinde și la afacerile cari nu sunt comerciale, afară numai dacă aceasta se declară cu precisiune prin mandat.

Dacă mandatarul nu are instrucțiuni de cât asupra unor părți ale afacerii, mandatul se socotesce liber pentru cele-alte.

Mandatul pentru o anumite afacere cuprinde împuternicire și pentru toate actele necesarii executării lui, chiar când nu ar fi anume arătate.

Art. 376

Comerciantul care nu vrea să primească o însărcinare este dator, în cel mai scurt termen posibil, să facă cunoscut mandantului neprimirea: în acest caz este încă dator a face să se păstreze în loc sigur lucrurile ce i s-au expediat și să îngrijească de dănsese în socoteala mandantului, până ce acesta va putea lua măsurile necesarii.

În cas de întârziere, el va putea încă cere sechestrul judiciar și chiar vânzarea lucrurilor după formele prevăzute de art. 71.

Art. 377

Dacă lucrurile primite în socoteala mandantului prezintă semne de stricăciuni suferite în timpul transportului, mandatarul va trebui să ia toate măsurile necesarii pentru păstrarea drepturilor mandantului față cu cel ce a făcut transportul: alt-fel este responsabil de lucrurile primite după descrițiunile cuprinse în scrisorile de cărat sau în polițele de încărcare. Dacă stricăciunea reclamă îngrijiri urgente, mandatarul poate cere vânzarea lucrurilor după formele prevăzute de art. 71.

Art. 378

Mandatarul este îndatorat a face cunoscut mandantului toate faptele ce ar putea să-l hotărască a revoca sau modifica mandatul.

Art. 379

Mandatarul este răspunzător de stricăciunile lucrurilor ce-i sunt încredințate spre păstrare, afară de cele provenite din caz fortuit, forță majoră, din vițiul sau chiar natura lor.

Art. 380

Mandatarul e ținut a plăti dobândă la sumele de bani convenite mandantului din ziua în care era dator a le trimite sau a le consemna.

Art. 381

Mandatarul care nu se conformă instrucțiunilor primite de la mandant, răspunde de daune interese.

Art. 382

Mandatarul este dator a încunosciița fără întârziere pe mandant despre executarea mandatului.

Dacă în urma primirii acestei încunosciițări, mandantul întârzie răspunsul un timp mai lung de cât cel cerut de natura afacerii, el este considerat că a acceptat executarea mandatului, chiar dacă mandatarul a trecut peste limitele mandatului.

Art. 383

Mandatarul care schimbă destinațiunea sumelor primite în socoteala mandantului, e dator dobândă la aceste sume din ziua în care le-a primit, deosebit de daune interese provenind din neîndeplinirea mandatului și de ori-ce altă acțiune, chiar penală în cas de dol sau fraudă.

Art. 384

Mandatarul este dator să-și arate mandatul persoanelor cu cari tratează, când i se cere.

El nu poate opune celor de al treilea instrucțiunile deosebite ce i s-ar fi dat de către mandant, afară numai dacă nu probează că aceștia aveau cunosciița de ele în momentul când obligațiunea a fost contractată.

Art. 385

Mandantul e ținut a procura mandatarului mijloacele necesarii pentru îndeplinirea mandatului, afară numai dacă nu există convențiune contrarie.

Art. 386

Suma ce se datoresce mandatarului pentru executarea mandatului se determină, în lipsă de convențiune, de către judecată, dupe împregiurări.

Art. 387

Mandatarul, pentru tot ce i se datorește din executarea mandatului său și chiar pentru retribuțiunea sa, are un privilegiu special. Acest privilegiu se exercită asupra lucrurilor mandantului pe cari mandatarul le deține pentru executarea mandatului, sau cari se găsesc la dispozițiunea sa, în magazinele sale sau în depozite publice, sau pentru cari el poate proba prin posesiunea legitimă a poliței de încărcare, sau a scrisorii de cărat, că i s-au expedit.

Creanțele sus zise au precădere asupra ori-căror alte creanțe contra mandantului și chiar contra vânzătorului ce revendică, cu toate că plățile și cheltuelile vor fi fost făcute înainte sau dupe ce lucrurile au intrat în posesiunea mandatarului.

În cas de faliment al mandantului, privilegiul mandatarului asupra lucrurilor cumpărate în socoteala lui, se exercitează conform dispozițiilor de la cap. III, titlul IV, cartea III din acest codice.

Dacă lucrurile mandantului au fost vândute de către mandatar, privilegiul subsistă asupra prețului.

Art. 388

Pentru a exercita dreptul arătat în articolul precedent, mandatarul trebuie să notifice formal mandantului sumele ce îi sunt datorite, cu invitațiune de a i se face plata în termen de cinci zile și cu prevestirea că, la cas de neplată, se va procede la vânzarea lucrurilor supuse privilegiului.

Mandantul va putea face opozițiune, citând pe mandatar înaintea judecăței. Opozițiunea va trebui să fie notificată mandatarului în termen de trei zile de la primirea notificațiunei de către mandant.

Dacă mandantul nu are reședința sau domiciliul ales în locul de reședință al mandatarului, termenul pentru opozițiune va fi de 10 zile dacă mandantul domiciliază în circumscripțiunea unui tribunal limitrof; de 20 zile dacă domiciliază în ori-ce altă parte a țării; de două luni dacă domiciliază afară din România.

Dacă termenul a trecut sau opozițiunea s-a respins, mandatarul poate, fără altă formalitate, să facă a se vinde lucrurile sus zise, conform dispozițiilor art. 68.

Art. 389

Dacă mai mulți mandatari sunt numiți prin același act fără a se arăta că ei trebuie să lucreze împreună, fie-care din ei poate lucra în lipsa celui-alt.

Dacă prin act se declară că mandatarii trebuiesc să lucreze împreună și mandatul nu este primit de toți, acei ce acceptă se socotesc autorizați a-l îndeplini când ar forma majoritatea celor numiți.

Comandatarii sunt responsabili solidar.

Art. 390

Afară de casurile prevăzute de codicele civil, mandatul încetează:

- 1) Prin căsătoria femeii comerciantă ce a dat sau primit mandatul, dacă nu este autorizată a continua comerțul conform dispozițiilor art. 15;
- 2) Prin revocarea autorizațiunii de a exercita comerțul, ce fusese acordată femeii măritate sau minorului cari au dat sau primit mandatul.

Art. 391

Mandantul sau mandatarul care, fără cauză justă, prin revocarea sau renunțarea sa întrerupe executarea mandatului, răspunde de daune interese.

Dacă executarea mandatului este întreruptă prin moartea mandantului sau a mandatarului, retribuițiunea acestui din urmă se va determina după ceea-ce s-a executat în proporțiune cu ceea-ce s-a executat în proporțiune cu ceea-ce s-ar fi datorit pentru complectarea executării a mandatului.

SECȚIUNEA II

Despre prepuși și reprezentanți

Art. 392

Prepus este acela care este însărcinat cu comerțul patronului său, fie în locul unde acesta-l exercită, fie în alt loc.

Art. 393

Patronul răspunde de faptele prepusului și de obligațiunile contractate de el în limitele însărcinării ce-i-a dat.

Dacă sunt mai mulți patroni, fie-care din ei este solidar responsabil.

Dacă patronul este o societate comercială, responsabilitatea societărilor se regulează dupe natura societății.

Art. 394

Mandatul dat prepusului poate fi expres sau tacit.

Mandatul expres trebuie să fie depus la tribunalul în a cărui jurisdicțiune prepusul are a îndeplini însărcinarea, spre a fi transcris în registrul destinat pentru acesta și a fi aplicat conform dispozițiilor art. 10.

Un extract al mandatului va fi publicat, prin îngrijirea grefierului, în foaia anunțurilor judiciare a localității. Până la îndeplinirea formalităților de mai sus se aplică dispozițiile articolului următor.

Art. 395

Față cu cei de al treilea, mandatul tacit al prepusului se socotesce general, și cuprinde toate actele necesarii exercițiului comerțului pentru care este dat.

Patronul nu poate opune celor de al treilea vre-o restricțiune a mandatului tacit, dacă nu probează că, ei o cunoscă în momentul contractării obligațiunii.

Art. 396

Prepusul este tot-d-a-una dator a trata în numele patronului și să arate în sub-semnătura sa, pe lângă numele și pronumele seu propriu, numele și pronumele său firma patronului cu mențiunea „prin procură”, sau alta asemenea.

În lipsa unei asemenea declarațiuni, prepusul se obligă personal; cei de al treilea însă pot exercita și contra patronului acțiunile ce derivă din actele prepusului privitoare la exercițiul comerțului cu care acesta a fost însărcinat.

Art. 397

Prepusul nu poate, fără învoirea expresă a patronului, a face operațiuni, nici a lua parte, în socoteala sa proprie sau a altuia, la alte negoțuri de natura aceluia cu care este însărcinat.

În cas contrariu, prepusul este responsabil de daune interese, și patronul are încă dreptul de a reține pentru sine foloasele ce ar rezulta din aceste operațiuni.

Art. 398

Prepusul e responsabil solidar cu patronul de observarea dispozițiilor cuprinse în titlul III și IV al acestei cărți, în ce privește comerțul cu care este însărcinat.

Art. 399

Revocarea mandatului expres trebuie să fie făcută în aceleași forme cu care el a fost dat.

Art. 400

Prepusul poate intenta ori-ce acțiune și a fi chemat în judecată în locul patronului pentru obligațiunile contractate de dânsul în exercițiul comerțului cu care a fost însărcinat.

Art. 401

Dispozițiunile acestei secțiuni se aplică reprezentanților caselor comerciale sau ai societăților străine cari de obicei tratează sau încheie în țară, în numele și pe socoteala acestora, afacerile comerciale cu cari au fost însărcinați.

SECȚIUNEA III

Despre comișii călători pentru comerț

Art. 402

Ori-cine trimite în altă localitate o persoană din serviciul său, autorizând-o cu scrisori, avisuri, circulari sau alte asemenea documente, ca să trateze sau să facă operațiuni de ale comerțului său, rămâne obligat prin faptele contractate de acesta persoană în marginele însărcinării ce i-a dat.

Art. 403

Dispozițiunile art. 396 se aplică comișilor călători; aceștia însă nu pot subscrie „prin procură,” ci trebuie numai să arate numele patronului lor.

SECȚIUNEA IV

Despre comișii pentru negoț

Art. 404

Comișii pentru negoț sunt prepuși pentru vânzarea în detaliu a mărfurilor; ei au dreptul ca în locul unde exercitează comerțul și în momentul predării să ceară și să încaseze prețul mărfurilor vândute, putând da pentru aceasta valabilă chitanță în numele patronului lor.

Afară din magazin, ei nu pot cere plata creanțelor patronului fără autorizație specială.

CAPITOLUL II Despre comision

Art. 405

Comisionul are de obiect tratarea de afaceri comerciale de către comisionar în socoteala comitentului.

Între comitent și comisionar există aceleași drepturi și obligațiuni ca între mandant și mandatar, cu deosebirile stabilite prin articolele următoare.

Art. 406

Comisionarul este direct obligat către persoana cu care a contractat ca și cum afacerea ar fi fost a sa proprie.

Comitentul nu are acțiune în contra persoanelor cu cari a contractat comisionarul, și nici acestea nu au vre-o acțiune în contra comitentului.

Art. 407

Comisionarul trebuie să ție, deosebite între dânsule și chiar de ale sale proprii, lucrările diferiților comitenți, și să aibă în registrele sale partidă deosebită pentru fie-care operațiune.

Dacă comisionarul are în contra aceleiași persoane creanțe provenind din diferite operațiuni făcute în comptul comitenților săi, sau din operațiune a sa proprie și a altuia, el este dator a cere de la acel debitor un înscris deosebit pentru fie-care afacere, și în cas de plată să arate în registrele sale persoana pentru care plata s-a făcut.

În lipsă de asemenea arătare, plata se va împărți proporțional între fie-care creanță.

Art. 408

Operațiunile făcute de comisionar cu violarea mandatului sau peste limitele sale rămân în sarcina sa, și prin urmare:

- 1) Dacă a vândut cu preț mai mic de cât cel hotărât sau în lipsă mai mic de cât cel curent, el este dator să plătească, comitentului diferența, afară numai dacă nu ar proba că vânzarea cu prețul hotărât nu se putea face, și că vânzând ast-fel comitentul a fost scutit de pagubă;
- 2) Dacă a cumpărat cu un preț mai mare de cât cel hotărât, comitentul poate refusa operațiunea și a o considera ca făcută în socoteala comisionarului, dacă acesta nu ar oferi să plătească diferența prețului;
- 3) Dacă lucrul cumpărat nu corespunde cu calitatea convenită, comitentul îl poate refusa.

Art. 409

Comisionarul care, fără autorizațiunea comitentului, face înaintări de bani, vânzări sau alte operațiuni pe credit, își ia asupra-și ori-ce răspundere, și comitentul îi poate cere plata neîntârziată a creditelor făcute cedându-i interesele și foloasele ce ar resulta din aceasta.

Art. 410

Comisionarul care vinde pe datorie este dator să arate comitentului, în scrisoarea de avis, persoana cumpărătorului și termenul acordat; altminteri operațiunea se presupune că s-a făcut pe bani gata; proba contrarie nu este admisă.

Art. 411

Când comisionarul este însărcinat să vînză sau să cumpere cambii, obligațiuni sau efecte ale Statului ori alte titluri de credit circulând în comerț sau mărfuri având preț la bursă ori în piață, dacă comitentul nu a dispus într-alt-fel, el însuși poate să-i procure pe prețul cerut, ca vînzător, lucrurile ce trebuia să cumpere, sau să rețină pentru sine dupe prețul curent, ca cumpărător, lucrurile ce trebuia să vînză în socoteala comitentului, deosebit de dreptul seu la provisiune.

Dacă în casurile mai sus arătate, comisionarul, dupe îndeplinirea însărcinării sale, nu face cunoscut comitentului persoana cu care a contractat, comitentul are dreptul să considere că cumpărarea sau vânzarea s-a făcut pe comțul seu și să ceară de la comisionar executarea contractului.

Art. 412

Comisionarul nu este răspunzător pentru îndeplinirea obligațiilor luate de către persoanele cu cari a contractat, afară de convențiune contrariă.

Când comisionarul ia o asemenea răspundere, el este obligat personal, față cu comitentul, pentru îndeplinirea obligațiilor rezultând din contract.

În acest cas, el are dreptul la provisiunea specială numită „pentru garanție”, „pentru credit”. Această provisiune se stabilește de părți prin convențiunea lor, iar în lipsă este lăsată la aprecierea judecăței.

TITLUL XII DESPRE CONTRACTUL DE TRANSPORT

Art. 413

Contractul de transport are loc între expeditor sau acela care dă însărcinarea pentru transportul unui lucru și întreprinzătorul care se obligă a-l face în numele său propriu și în socoteala altuia, ori între unul dintre aceștia și cărașul ce se însărcinează a-l face.

Se numesce „căraș” persoana care își ia însărcinarea ca într-un mod oare-care să transporte sau să facă a se transporta un obiect oare-care.

Obligațiunile între expeditor și întreprinzătorul de transporturi pe apă, și căpitan sau patron, sunt regulate prin dispozițiunile prevăzute în cartea II a acestui codice.

Art. 414

Expeditorul trebuie să dea cărașului care i-ar face cerere o scrisoare de cărat.

Scrisoarea de cărat poate să fie la ordin sau la purtător.

Forma și efectele girului scrisorii de cărat sunt regulate prin dispozițiunile titlului IX din aceasta carte.

Art. 415

Scrisoarea de cărat trebuie să fie datată, scrisă de expeditor și să coprindă:

Anghel N. Cristinel

Uniunea Națională a Barourilor din România • Baroul Brașov • Cabinet Individual de Avocat • Attorney at Law Office

- 1) Natura, greutatea, măsura sau numărul lucrurilor de transportat, și dacă lucrurile sunt în lăzi sau pachete și calitatea acestora, numărul și sigiliile sau mărcile puse pe dânsese;
- 2) Numele expeditorului și locuința sa;
- 3) Numele și locuința căraușului;
- 4) Locul de destinațiune și persoana destinatarului cu arătare dacă scrisoarea de cărat este la ordin sau la purtător;
- 5) Portul sau prețul transportului și sumele datorite căraușului pentru expedițiune, adăogându-se cheltuelile anticipate sau de provision;
- 6) Timpul în care trebuie să fie făcut transportul sau, când transportul are loc pe calea ferată, dacă trebuie făcut cu mare sau mică iuțeală;
- 7) Cele-alte stipulațiuni asupra cărora părțile s-au înțeles.

Expeditorul se poate desemna el însuși ca destinatar.

Art. 416

Expeditorul este dator a încredința căraușului actele de vamă sau altele ce ar fi de trebuință; el este răspunzător de coprinsul și regularitatea lor.

Art. 417

Căraușul va da expeditorului, când acesta îi-ar cere, un exemplar al scrisorii de cărat subscris de dânsul.

Dacă scrisoarea de cărat e la ordin sau la purtător, girul sau remiterea exemplarului semnat de cărauș, transferă posesiunea lucrurilor transportate.

Convențiunile necoprinsse în scrisoarea de cărat nu au nici o tărie, față cu destinatarul sau posesorul exemplarului scrisorii de cărat la ordin sau la purtător, ce a fost subscris de cărauș.

Art. 418

Dacă căraușul primesce lucrurile de transportat fără nici o rezervă, se presupune că ele nu prezintă viji aparente de îmbalotare.

Art. 419

Cărașul este dator să facă expedițiunea lucrurilor de transportat dupe ordinea în care le-a primit, afară dacă prin natura lor, din cauza destinațiunii ce acele lucruri, au sau pentru alte cuvinte, nu ar trebui să se urmeze într-alt fel, sau dacă nu ar fi împedicat de veri-un cas fortuit sau forță majoră.

Art. 420

Dacă din cas fortuit sau forță majoră, transportul este împedicat sau peste măsură întârziat, cărașul trebuie să încunoscințeze îndată pe expeditor, care are facultate de a resilia contractul plătind numai cheltuelile făcute de căraș, și dacă împedirea are loc în timpul efectuării transportului, cărașul are încă dreptul la plata portului în proporțiune cu drumul făcut. În amândouă casurile se va înapoia cărașului exemplarul scrisorii de cărat la ordin sau la purtător, pe care l-a scris.

Art. 421

Expeditorul are dreptul de a suspenda transportul și de a cere restituirea lucrurilor transportate, sau predarea lor unei alte persoane de cât aceea arătată în scrisoarea de cărat, ori de a dispune cum va crede de cuviință; dar este dator a plăti cărașului cheltuelile făcute și pagubele directe și imediate rezultând din executarea acestui contra-ordin.

Obligațiunea cărașului de a executa ordinul expeditorului încetează din momentul în care lucrurile, fiind ajunse la locul de destinațiune, persoana căreia îi sunt destinate și care posedă actele necesarii a făcut cererea de predare cărașului, sau din momentul în care acesta îi-a remis scrisoarea de cărat. În aceste casuri numai destinatarul lucrurilor transportate are facultatea de a dispune de dânsle.

Dacă scrisoarea de cărat este la ordin sau la purtător, dreptul arătat în prima parte a acestui articol este al celui ce posedă exemplarul scrisorii de cărat scris de căraș. Cărașul primind contra-ordin are dreptul să ceară restituirea exemplarului sus zis sau, dacă destinațiunea lucrurilor de transportat s-a schimbat, el poate pretinde o nouă scrisoare de cărat.

Art. 422

Termenul predării lucrurilor transportate se hotărăște prin învoirea părților. În lipsă, el este lăsat la aprecierea judecăței.

Art. 423

Cărașul este răspunzător de faptele subordinaților săi, de ale tuturilor cărașilor succesivi și de ale ori-cărei alte persoane cărei dânsul i-a încredințat facerea transportului.

Art. 424

Diferiții cărași au dreptul de a face să se declare, pe scrisoarea de cărat sau într-alt-fel, starea în care se află lucrurile ce se transportă în momentul când ele le sunt încredințate.

În lipsa unei asemenea declarațiuni, se presupune că ei au primit lucrurile în bună stare și conform cu arătările coprinse în scrisoarea de cărat.

Art. 425

Cărașul este răspunzător de pierderea sau stricăciunea lucrurilor ce-i au fost încredințate spre transport, din momentul în care le primesce până la acela al predării lor destinatarului, afară dacă nu probează că pierderea sau stricăciunea au provenit din cas fortuit sau din forță majoră, din chiar vițiul propriu al lucrurilor sau din natura lor, din faptul expeditorului sau din acel al destinatarului

Art. 426

Dacă sunt de transportat lucruri fragile sau cari se stric ușor, animale sau lucruri pentru cari transportul urmează să fie făcut în anume condițiuni, administrațiunile căilor ferate pot stipula ca pierderea sau stricăciunea să se presupună ca provenită din vițiul lucrurilor transportate, din cauza naturei lor, sau din faptul expeditorului ori al destinatarului, afară numai dacă ele sunt în culpă vădită.

Art. 427

Stricăciunile se vor proba conform dispozițiunilor art. 71, și expeditorul, posesorul scrisoarei de cărat sau destinatarul, dupe distincțiunile prevăzute în art. 421, poate fi autorizat de către justiție să ceară predarea lucrurilor transportate, cu sau fără cauțiune.

Art. 428

În cas de întârziere în efectuarea transportului peste termenul stabilit prin art 422, cărașul pierde o parte din prețul transportului în proporțiune cu durata întârzierii,

și perde întreg prețul transportului dacă întârzierea a dura îndoit de timpul hotărât pentru facerea transportului, afară de pagubele mai mari de cari este răspunzător dacă s-ar proba că ele au provenit din aceasta cauză.

Cărașul nu este responsabil de întârziere, dacă probează că ea a provenit din cas fortuit sau forță majoră, sau din faptul expeditorului ori al destinatarului.

Lipsa mijloacelor îndestulătoare de transport nu ajunge pentru a justifica întârzierea.

Art. 429

Cărașul își poate mărgini răspunderea până la concurența unei sume de atât la sută pentru lucrurile cari, prin natura lor, sunt supuse în timpul transportului la o micșorare în greutate sau în măsură. Aceasta sumă trebuie să fie hotărâtă mai dinainte și specificată pentru fie-care ladă sau colet, dacă lucrurile sunt împărțite în lăzi sau colete.

Cărașul nu poate beneficia de convențiunea prin care dânsul și-a mărginit răspunderea, dacă expeditorul sau destinatarul probează că micșorarea nu a provenit din natura lucrurilor, sau dacă probează că, dupe împregiurările ce au avut loc, micșorarea nu putea ajunge la aceea hotărâtă de părți.

Art. 430

Paguba provenită prin perdere sau stricăciune se calculează dupe prețul curent al lucrurilor transportate la locul și în timpul predării. Prețul curent se stabilește dupe dispozițiunile art. 40, scăzându-se cheltuelile ce în tot-d-a-una se fac în cas de perdere sau stricăciune.

Dacă paguba este cauzată prin dol sau negligență vădită, quantumul despăgubirei se determină dupe dispozițiunile art. 1084 și 1086 din codicele civil.

În cas de perdere a obiectelor unui călător predate cărașului fără arătarea conținutului, quantumul despăgubirei se determină dupe împregiurările particulare ale faptului.

Art. 431

Cărașul nu răspunde de lucrurile prețioase, bani și titluri ce nu îi-au fost declarate, și în cas de perdere sau stricăciune nu este răspunzător de cât de valoarea arătată.

Art. 432

Dupe ajungerea lucrurilor transportate sau dupe trecerea zilei în care ele trebuiau să ajungă la locul de destinațiune, destinatarul poate exercita toate drepturile derivând din contractul de transport, precum și acțiunile de despăgubire; din acel moment el poate pretinde predarea chiar a lucrurilor și a scrisorei de cărat.

Art. 433 Căraușul nu este obligat să predea lucrurile transportate până când persoana ce se prezintă a le primi nu își îndeplinește obligațiunile.

În cas de neînțelegere, dacă destinatarul plătesce suma ce crede că datoresce, și depune în același timp și diferența până la suma pretinsă de cărauș, acesta este dator a-i preda lucrurile transportate.

Dacă scrisoarea de cărat e la ordin sau la purtător, căraușul se poate opune ca să facă predarea până la restituirea exemplarului subscris de dânsul.

Art. 434

Destinatarul are dreptul să verifice cu cheltuiala sa, în momentul predării, starea în care se află lucrurile transportate, de și ele n-ar prezenta încă semne exterioare de stricăciune.

Destinatarul care primesce lucrurile e obligat să plătească ceea ce se datoresce pentru transport dupe scrisoarea de cărat, precum și toate cele-alte cheltueli.

Art. 435

Dacă căraușul predă lucrurile transportate, fără a arăta sumele ce îi se datoresc lui, căraușilor anteriori sau expeditorului, sau fără a pretinde depunerea sumei asupra căreia există neînțelegere, perde dreptul de regres și rămâne răspunzător către expeditor și căraușii anteriori pentru sumele ce li se cuvenea; are însă acțiune contra destinatarului.

Art. 436

Ori-ce cerere de despăgubire trebuie îndreptată contra primului sau ultimului cărauș. Se poate îndrepta și contra căraușului intermediar, când s-ar proba că paguba s-a cauzat în timpul când acesta a făcut transportul.

Ori-ce cărauș chemat a răspunde de fapte cari nu sunt ale sale, are facultatea a chema în garanție sau pe căraușul care l-a precedat imediat, sau pe căraușul intermediar răspunzător de pagubă, dupe dispozițiunile stabilite mai sus.

Art. 437

Pentru toate creanțele rezultând din contractul de transport, cărașul are privilegiu asupra lucrurilor transportate până la predarea lor destinatarului.

Dacă sunt mai mulți cărași, cel din urmă dintre ei exercită drepturile celor anteriori.

Art. 438

Dacă nu se găsește destinatarul, sau se ivesce neînțelegere în privința primirii lucrurilor transportate, presidentul tribunalului respectiv sau judecătorul de ocol poate ordona depunerea sau sechestrul acelor lucruri. Poate asemenea face a se verifica starea în care se află lucrurile, și să ordone vânzarea lor până la concurența sumelor datorite cărașului, observându-se formele prevăzute de art. 71.

Dacă nu e nici o contestațiune, cărașul, pentru a obține plata ce i se datoresce, se va conforma dispozițiilor art. 388.

Art. 439

Dacă în contractul de transport a fost prevăzută veri-o clausă penală pentru neîndeplinire sau întârziere a predării, se poate cere și executarea transportului și clausa penală.

Pentru plata clausei penale nu se cere ca paguba să se probeze.

Când s-ar dovedi că paguba suferită este mai mare de cât clausa penală, se poate cere diferența.

Clausă penală nu poate să aibă loc când, în cașurile prevăzute do art. 425 și 428, cărașul nu este supus la răspundere.

Art. 440

Plata portului și primirea fără rezervă a lucrurilor transportate, chiar când plata portului ar fi fost făcută înainte, sting ori-ce acțiune contra cărașului.

Cu toate acestea acțiunea contra cărașului pentru pierderea parțială sau stricăciunea ce nu se putea cunoaște în momentul predării, subsistă și dupe plata portului și primirea lucrurilor transportate, dacă se dovedesce că pierderea sau stricăciunea a avut loc între darea lucrului în primirea cărașului și predarea făcută de acesta, cu

condițiune însă ca cererea pentru verificare să fie făcută îndată dupe ce se va fi descoperit paguba, și nu mai târziu de cât cinci zile dupe primirea lucrurilor de către destinatar.

Art. 441

Ori-ce stipulațiuni cari ar exclude sau ar mărgini în transporturile pe calea ferată, obligațiunile și răspunderile stabilite prin art. 417, 418, 419, 425, 427, 428, 429, 430. 432. 433. 436 și 440 sunt nule și de nul efect, chiar dacă ar fi fost permise prin regulamente generale sau particulare, afară numai de casul când prin tarife speciale s-ar stabili ca prețul transportului să fie mai mic de cât acela coprins în tarifele ordinare.

TITLUL XIII
DESPRE CONTRACTUL DE ASIGURARE
modificat de

LEGE - privind asigurările și reasigurările în România nr. 136/1995 din 29 decembrie 1995, M. Of. 303/1995

Art. 442-477

Abrogate.

TITLUL XIV
DESPRE GAGIU
modificat de

LEGE - privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice nr. 99/1999 din 26 mai 1999, M. Of. 236/1999

Art. 478-489

Abrogate.

CARTEA II
DESPRE COMERCIUL MARITIM și DESPRE NAVIGAȚIUNE

TITLUL I
DESPRE VASE ȘI PROPRIETARIII LOR

Art. 490

Vasele sunt bunuri mobile.

Fac parte din vas: îmbarcațiunile, uneltele, instrumentele, armele, munițiunile, provisiunile și în general toate lucrurile destinate usului său permanent, chiar când ar fi oare-care timp separate de vas.

Art. 491

Contractele pentru construcțiunea vaselor, modificările și resilierile lor, precum și declarațiunile și cesiunile de participare la proprietatea unui vas în construcțiune, făcute de către comitent sau de către constructorul care a luat asupra sa construcțiunea, trebuie să fie făcute în scris, și nu se pot opune celor de al treilea dacă nu sunt transcrise în registrele căpitaniei portului sau a autorității maritime unde e întreprinsă construcțiunea.

Art. 492

Pe lângă drepturile decurgând din dispozițiunile codicelui civil relative la locațiune, comitentul mai poate cere resilierea contractului pentru incapacitatea manifestă sau pentru fraudă constructorului.

Constructorul poate desființa contractul pentru cas de forță majoră.

În cas de moarte a constructorului, contractul se desființează dupe dispozițiunile art. 1485 din codicele civil.

Art. 493

Ori-ce înstrăinare sau cesiune totală sau parțială a proprietății sau folosinței unui vas trebuie făcută prin act scris, afară de dispozițiunile coprinse în titlul IV din această carte.

Dacă înstrăinarea sau cesiunea are loc în țeară, ea poate fi făcută prin act public sau prin act privat, dar nu se poate opune celor de al treilea dacă nu e transcrisă în registrele căpitaniei portului unde vasul se găsește înscris. Afară din țeară, înstrăinarea trebuie făcută prin act încheiat d-inaintea consulului și nu are tărie față cu cei de al treilea dacă nu este transcrisă în registrele consulatului. Consulul este dator să trimită copie legalisată dupe actul de înstrăinare la căpitania portului unde se află vasul înscris.

În toate casurile, înstrăinarea trebuie să fie notată și pe actul de naționalitate cu arătare dacă vânzătorul rămâne creditor al prețului total sau în parte.

Căpitanii de porturi și autoritățile consulare nu pot primi și transcrie actul de înstrăinare, dacă nu li se prezintă actul de naționalitate al vasului, afară de cazul prevăzut la art. 499 din acest codice.

Când se va fi înstrăinat vasul la mai multe persoane, data adnotațiunii pe actul de naționalitate determină preferința.

Art. 494

Autoritățile consulare în țeară străină nu pot primi actele de înstrăinare ale vaselor, dacă nu se va fi asigurat plata sau garanția datoriilor privilegiate notate pe actul de naționalitate.

Art. 495

Contractul de gagii asupra vasului sau asupra unei porțiuni din el, trebuie făcută prin înscris.

Înscrisul făcut în țară prin care se constituie gagiul, nu are putere față cu cei de al treilea, dacă nu este transcris în registrele căpitaniei portului unde vasul este înscris, sau în acelea ale autorității consulare ale locului unde se găsește vasul când înscrisul de gagiu este făcut în țeară străină. Consulul este obligat să trimită îndată o copie legalisată după contractul de gagiu la oficiul maritim unde vasul se află înscris.

În amândouă casurile, gagiul trebuie să fie notat pe actul de naționalitate al vasului.

Căpitanii de porturi și autoritățile consulare în țeară străină nu pot transcrie actul de gagiu dacă nu li se prezintă actul de naționalitate, afară de casurile prevăzute în art. 496 și 499.

În actul de transcripțiune se va face mențiune despre adnotarea gagiului pe actul de naționalitate.

Art. 496

Înscrisul constitutiv al gagiului asupra unui vas în construcțiune nu are putere față cu cei de al treilea dacă nu e transcris în registrele oficiului maritim în a cărui circumscripțiune se face construcțiunea.

Când dupe terminarea construcțiunii se dă vasului actul de naționalitate, se va adnota în acest act înscrisurile constitutive de gagiu ce au fost transcrise în registrele căpitaniei portului.

Art. 497

Nu este necesitate de numirea vre-unui custode pentru ca gagiul asupra unui vas să-și aibă tărie.

Art. 498

Dacă înscrisul care constituie gagiul e la ordin, girul transmite creanța și ori-ce alt drept accesoriu.

Art. 499

Dacă înstrăinarea, cesiunea sau constituirea în gagiu a unui vas se face în țeară, pe când vasul se află în călătorie către o țeară străină, părțile pot conveni ca adnotarea pe actul de naționalitate să se facă în cancelaria consulatului locului unde se află vasul sau unde se duce, cu condițiune ca acest loc să fie declarat în scris de o-dată cu cererea de transcripțiune a titlului. În acest cas căpitanul portului va trimite îndată o copie legalisată dupe acel titlu oficiului consular sus zis cu spesele reclamantului.

Contractul nu are tărie față cu cei de al treilea de cât de la data adnotărei pe actul de naționalitate.

Art. 500

Contractele de construcțiuni, de înstrăinare sau de gagiu ale vaselor mici cari nu sunt destinate a eși din porturi, din râuri, din canaluri sau lacuri și a altora ce n-au acte de naționalitate, nu au putere față cu cei de al treilea, dacă nu sunt transcrise într-un registru ce se va ține de autoritățile și în formele ce se vor determina printr-un regulament de administrațiune publică.

Art. 501

Proprietarul unui vas este răspunzător de faptele căpitanului și ale celor-alte persoane ale echipagiului și ținut de obligațiunile contractate de căpitan, pentru tot ce privesce vasul și expedițiunea. Cu toate acestea, proprietarul sau coproprietarul care nu s-a obligat personal poate, în toate casurile, prin abandonul vasului sau a navlului ce i se datorează sau este a i se datori, să se libereze de răspundere sau de

obligațiunile sus zise, exceptându-se însă acelea relative la salariile și emolumentele persoanelor echipagiului.

Când căpitanul este proprietar sau coproprietar al vasului, el nu are dreptul de abandon; iar dacă el nu este de cât coproprietar, în lipsă de speciale convențiuni, nu este răspunzător personal pentru îndeplinirea, obligațiunilor ce a contractat relativ la vas și expedițiune, de cât în proporțiune cu interesul ce are.

Art. 502

Abandonul vasului se poate face către toți creditorii sau numai către unii dintr-ânșii.

Declarațiunea de abandon va fi transcrisă în registrele oficiului maritim unde vasul este înscris și dupe ce transcriptiunea s-a făcut; ea va fi notificată creditorilor a căror titluri sunt transcrise în același registru sau adnotate pe actul de naționalitate.

În privința creditorilor cari au introdus o acțiune sau făcut o somațiune, abandonul se va face prin portărei, notificându-se la domiciliul ales de creditor sau, în lipsă, la grefa tribunalului de comerț, în termen de opt zile de la primirea citațiunei sau a somațiunei primită de la creditor, sub pedeapsă de a nu se mai ține în seamă.

Art. 503

În cas de abandon, ori-ce creditor poate lua pentru sine vasul, cu obligațiune de a plăti pe cei-alți creditori privilegiați. Dacă sunt mai mulți creditori cari voesc a lua vasul, se va preferi cel ce a făcut întâiu declarațiunea; și dacă declarațiunea este făcută în același timp, se va preferi creditorul mai mare în sumă.

Dacă nici un creditor nu voesc a lua pe seama sa vasul, el va fi vândut dupe stăruințele creditorului celui mai diligent; prețul va fi distribuit între creditori, și ceea ce va rămânea dupe plata datoriilor va fi al proprietarului.

Art. 504

Proprietarul poate depărta pe căpitan.

În cas de depărtațiune nici o despăgubire nu va fi datorită, afară numai dacă acest drept n-a fost stipulat în scris.

Dacă căpitanul depărtați e coproprietar al vasului, el poate renunța la coproprietate și cere plata capitalului ce ar reprezenta partea sa de proprietate.

Suma acestui capital se determină prin expertisă.

Art. 505

Pentru tot ce se atinge de interesul comun al proprietarilor unui vas, decisiunile majorității sunt obligatorii și pentru minoritate.

Majoritatea se formează din cei cari represintă un interes în vas mai mare de cât jumătatea valorii lui.

Tribunalul este ținut să încuviințeze vânzarea cu licitațiune a unui vas, când i se va cere de un număr de coproprietari represintănd jumătatea proprietății vasului, afară numai dacă părțile n-ar fi convenit într-alt fel.

Dacă vânzarea unui vas este cerută de grave și urgente împrejurări privitoare la interesul comun, tribunalul o poate încuviința, de și coproprietarii ce o cer nu represintă mai mult de cât o pătrime a proprietății vasului.

TITLUL II DESPRE CĂPITAN

Art. 506

Căpitanul sau patronul însărcinat cu comanda unui vas este răspunzător pentru greșelele sale, chiar ușoare, pe cari le comite în exercițiul funcțiilor sale.

Responsabilitatea căpitanului, în casurile prevăzute de acest codice, nu încetează de cât probându-se obstacole provenite din cas fortuit sau forță majoră.

Art. 507

Căpitanul nu poate refusa încărcarea lucrurilor cu transportul cărora s-a însărcinat, sub cuvânt că nu sunt potrivite cu vasul său.

Art. 508

Căpitanul este răspunzător de lucrurile încărcate.

Dă recepisă de primire prin polița de încărcare.

Căpitanul nu răspunde de lucrurile prețioase, de bani și titlurile de credit ce nu-i-au fost declarate.

Căpitanul este răspunzător de stricăciunile ce din ori-ce cauză s-a întâmplat lucrurilor așezate de dânsul pe podeala de sus a vasului, fără consimțământul în scris al încărcătorului. Această dispozițiune nu se aplică la călătoriile cele scurte ce se fac din port în port și din liman în liman, pe lângă țarmuri, fie pe mare, fie pe râuri.

Art. 509

Căpitanul are dreptul a întocmi echipagiul vasului, a fixa retribuțiunea persoanelor ce-l compun, însă e dator a face aceasta în înțelegere cu proprietarii vasului când ei se vor afla într-acel loc.

Art. 510

Căpitanul este dator să țină un registru al vasului împărțit în următoarele patru cărți:

Jurnal general și de comptabilitate;

Jurnal de navigațiune;

Jurnal de încărcare sau manual al bordului, și

Inventariul bordului.

Registrul nu poate fi întrebuințat dacă mai ântâiu fie-care foaie nu va fi fost numerotată și parafată de funcționarul însărcinat special cu aceasta; el va fi ținut conform dispozițiunilor art. 29. observându-se regulele următoare:

În jurnalul general și de comptabilitate va fi notat tot ceea ce se rapoartă la atribuțiunile căpitanului față cu echipagiul și cu călătorii, la lucrurile încărcate, la ceea ce se petrece mai important în timpul călătoriei, la decisiunile luate, la veniturile și cheltuelile vasului, și în general, la tot ceea ce privesce interesul proprietarilor, armatorilor sau încărcătorilor și care poate da loc la vre-o răspundere sau cerere în judecată, afară de însemnările particulare ce trebuiesc făcute în cele-alte jurnale;

În jurnalul de navigațiune se va însemna, în special, direcțiunile urmate, calea parcursă, manevrele făcute, observațiunile geografice, meteorologice și astronomice și tot ce privesce navigațiunea;

În jurnalul de încărcare sau manual al bordului vor fi însemnate datele și locurile încărcării, natura, calitatea și cantitatea lucrurilor încărcate, destinațiunea lor,

persoana încărcătorilor și destinatarilor, locul și data predării și tot ce privesc încărcarea;

În inventariul bordului trebuie să fie însemnate uneltele, instrumentele și toate obiectele ce se află pe vas, precum și ori-ce schimbare li s-ar întâmpla.

Regulile pentru ținerea uniformă a jurnalului nautic, a cărților din cari se compune și pentru verificarea inventariului față cu legile maritime, sunt determinate de regulament publicat prin decret regal.

Art. 511

Ținerea registrului nu e obligatorie pentru navigațiunea pe râuri sau lacuri și pentru călătoriile vaselor cu capacitate mai mică de cinci-zeci tone, când aceste călătorii nu se întind mai departe de țearmurile Mărei-Negre, la Odesa și Constantinopole.

Art. 512

Căpitanul va face să i se viziteze vasul în casurie și modurile stabilite prin regulamentele și legile speciale.

Înainte de plecare, el se va asigura că vasul este în stare proprie de a face călătoria, că este bine încărcat sau cu savura necesară.

Art. 513

Căpitanul este dator a avea pe vas:

- 1) Actul de naționalitate;
- 2) Lista echipagiului;
- 3) Polițele de încărcare și contractul de navlu;
- 4) Actele de vizită;
- 5) Chitanțele de plată sau înscrisurile de cauțiune ale vămei.

Art. 514

Căpitanul va comanda în persoană vasul la intrarea și eșirea din porturi, limanuri, canale sau râuri.

El este obligat a întrebuința, cu spesele vasului, un pilot experimentat ori de câte ori aceasta ar fi declarată obligatorie prin legile țării sau prescrisă de regulamentele ori usurile locale în străinătate.

Art. 515

În cas de contravențiune la dispozițiunile art. 510, 512, 513 și 514, căpitanul este răspunzător de ori-ce pagubă către cei interesați.

Art. 516

Când căpitanul se află în localitatea unde domiciliază proprietarii, armatorii sau procuratorii lor, el nu poate, fără speciala lor autorizare, să ordone reparațiunea vasului, să cumpere pânze, funii sau alte lucruri pentru vas, și nici să-l închirieze sau să ia bani cu împrumut în comptul vasului sau povereii (încărcătorei) sale.

Art. 517

Dacă vasul este închiriat cu consimțământul proprietarilor sau al majorității acestora și vre-unul dintre coproprietari refuză a contribui la cheltuelile necesarii pentru expedițiune, căpitanul, dupe două-zeci și patru ore de la somațiunea făcută celor ce refuză a da partea lor de cheltuială, poate cere autorisațiunea tribunalului comercial sau, în lipsă, a judecătorului de ocol, ca să ia în comptul lor cu împrumut suma cuvenită, cu sau fără gagiu, asupra părții de interes ce dânșii au în vas.

Art. 518

În timpul călătoriei, căpitanul, dupe ce va constata necesitatea printr-un proces-verbal sub-scris de către fruntașii echipagiului, poate întrebuința pentru serviciul vasului lucrurile ce se găsesc pe bord, cu obligațiune de a plăti prețul lor celui în drept.

Art. 519

Dacă în cursul călătoriei va fi trebuință de bani pentru reparațiuni, cumpărare de provisiuni, sau pentru alte urgente trebuințe ale vasului, căpitanul este dator, dacă e posibil, a încunosciița neîntârziat pe armatori, încărcători sau destinatari, și, dupe ce va constata necesitatea dupe cum s-a stabilit prin articolul precedent, poate cere, în țeara, autorisațiunea tribunalului de comerț și, în lipsă, a judecătorului de ocol, iar în străinătate a autorității consulare a Regatului, sau, în cas lipsă, a autorității străine locale, pentru a-și procura suma necesară, luând bani cu împrumut pe corpul

vasului, dând gagi sau vânzând lucrurile încărcate sau obligându-se către cei ce vor procura direct material, unelte, provisiuni sau vre-o lucrare.

Titlul împrumutului și actul probând operațiunile sus zise, se vor transcrie în modul stabilit prin prezentul codice și adnota pe actul de naționalitate al vasului de către funcționarul maritim sau consular, sau de către autoritatea ce a dat autorisarea, prin îngrijirea căpitanului, în timp de zece zile de la data contractului, sub pedeapsă de a se perde rangul privilegiului.

Vînzarea lucrurilor încărcate se va face prin licitațiune publică.

Proprietarii vasului sau căpitanul ce-i reprezintă vor ține compt de lucrurile vîndute, dupe valoarea ce vor avea în locul și timpul descărcării vasului.

Închirietorul sau diferiții încărcăturii, când se învoesc, se pot opune la vînzarea sau darea în gagi a lucrurilor lor, descărcându-le și plătind navlul în proporțiune cu calea făcută. Dacă consimțământul unuia sau mai multor încărcători lipsesce, acela care va voi să useze de această facultate, va plăti navlul întreg pentru partea sa de încărcare.

Art. 520

În cursul călătoriei, căpitanul poate, dacă este urgență, să notifice ori-ce acte sau chiar să pornească judecată în numele și interesul proprietarilor vasului, întru cât priversece vasul și navigațiunea cu care este însărcinat.

Asemenea, cei de al treilea, când se vor afla în alt loc de cât acela unde domiciliază proprietarii vasului sau cei ce-i reprezintă, pot să facă somațiuni, să urmărească sau să intenteze acțiuni contra căpitanului, în cât priversece faptele lui sau ale echipagiului, sau obligațiunile contractate de el în cursul expedițiunei. Actele trebuie notificate sau personal căpitanului, sau la bordul vasului.

Proprietarii pot în tot-d-a-una să își însușească judecata pornită de căpitan sau contra lui.

Condamnațiunile pronunțate contra căpitanului nu ridică proprietarilor dreptul de a face abandonul vasului conform dispozițiunilor art. 501.

Art. 521

Căpitanul, mai înainte de a pleca din locul în care a făcut cheltuelile extra-ordinare sau a contractat obligațiuni, va trimite proprietarilor sau armatorilor vasului sau

procuratorilor un compt subscris de el însuși, atât de cheltuelile făcute cu arătarea actelor justificative dacă sunt, cât și de obligațiunile contractate, ca numele, pronumele și locuința creditorilor.

Dacă încărcarea s-a făcut în comptul proprietarilor sau armatorilor, căpitanul le va trimite un compt de lucrurile încărcate și de prețul lor.

Art. 522

Căpitanul care fără necesitate a contractat obligațiuni, a pus în gagiu sau vândut lucruri încărcate sau provisiuni, sau a pus în compturile sale avarii și cheltueli neadevărate, e obligat personal către armatori și către toți cei interesați la despăgubire, afară de acțiunea penală, dacă este cas.

Art. 523

Căpitanul nu poate vinde vasul fără mandat special din partea proprietarului, afară de cazul când vasul nu mai e în stare de a putea naviga.

Declarațiunea de imposibilitate a navigațiunei cum și autorisarea pentru vânzare vor fi pronunțate, în țeară, de tribunalul respectiv, iar în străinătate de către autoritatea consulară a țării.

Vînzarea va fi făcută prin licitațiune publică.

Art. 524

Căpitanul care s-a îndatorat a face o călătorie, e ținut a o îndeplini; alt-fel e obligat la daune și cheltueli către proprietari și închirietori.

Dacă vasul a fost declarat în imposibilitate de a mai naviga, căpitanul e dator a îngriji, cu tot dinadinsul, să-și procure alt vas cu care să poată transporta lucrurile încărcate la locul de destinațiune.

Art. 525

Căpitanul care călătorește având parte din profit asupra încărcării, nu poate face, pe comptul său particular, nici un fel de comerț, dacă în scris nu s-a convenit într-alt-fel.

În cas de contravențiune, lucrurile încărcate de căpitan în comptul său particular rămân în profitul celor-alți interesați

Art. 526

La sosire în portul de destinațiune, atât la ducere cât și la întoarcere, sau la locul unde cu voe sau silit se adăpostesce, precum și în cas de naufragiu, căpitanul va cere să i se vizeze registrul vasului de către funcționarul public competente. Dacă s-a întâmplat evenimente extra-ordinare cari interesează vasul, lucrurile încărcate sau persoanele, căpitanul, afară de îndatoririle la cari este supus de codicele și regulamentele marinei comerciale, e ținut să-și facă raportul său Raportul va cuprinde locul și timpul plecării, calea urmată, pericolele peste cari a dat, desordinele întâmplate pe vas și în general toate evenimentele importante ale călătoriei.

Art. 527

Raportul va fi făcut cât de neîntârziat și cel mult în douăzeci și patru ore dupe sosire sau adăpostire, către presidentul tribunalului, către judecătorul de ocol, dacă sosirea sau adăpostirea este într-un port al țării; și către autoritatea consulară a țării, și în lipsă către autoritățile străine locale, dacă vasul se află sosit sau adăpostit în port străin.

Raportul făcut în țeară se va depune la grefa tribunalului respectiv. Judecătorul do ocol îl va trimite asemenea, fără întârziere, presidentului tribunalului.

Art. 528

Presidentul, judecătorul de ocol sau autoritatea consulară care a primit raportul, va verifica faptele coprinse într-ânsul, interogând în nepresința căpitanului și separat persoanele echipagiului, și dacă e cu putință și călătorii. Răspunsurile trebuie a fi scrise. Ori-ce alte informațiuni folositoare în descoperirea adevărului trebuiesc culese prin toate mijloacele permise de lege.

Verificațiunea va fi făcută în cel mai scurt timp și ziua fixată pentru acest sfârșit se va face cunoscută printr-un anunț lipit pe poarta localului autorității către care raportul a fost făcut, prin afișe la bursa cea mai apropiată, în vecinătățile locului unde vasul este ancorat și ori unde se va găsi de cuviință.

Persoanele interesate și cei ce vor să le represinte, chiar fără mandat, sunt admise a asista la verificare. Procesele-verbale încheiate asupra operațiunilor de mai sus se vor alătura la raport.

Constatările coprinse în raport pot fi combătute prin probă contrarie.

Art. 529

Raporturile ce nu sunt verificate nu pot fi primite în descărcarea căpitanului și nu fac probă în judecată, afară de cazul când căpitanul singur a scăpat din naufragiu în locul unde și-a făcut raportul.

Art. 530

Căpitanul nu poate descărca nici un lucru din vas până ce un și-a făcut și nu i s-a verificat raportul, exceptându-se casurile urgente.

TITLUL III

DESPRE ÎNROLAREA ȘI SALARIELE PERSOANELOR ECHIPAGIULUI

Art. 531

Persoanele ce compun echipagiul sunt: căpitanul sau patronul, oficerii, marinarii și lucrătorii indicați în rolul echipagiului, format în modul prevăzut de regulamente, precum și mașiniștii, fochiștii și toate cele-alte persoane funcționând sub ori-ce numire în serviciul mașinelor la vasele cu abur.

Rolul va arăta salariile sau partea de beneficiu datorite persoanelor echipagiului. Cele-alte condițiuni ale înrolării trebuiesc coprinse în contractul de înrolare.

Art. 532

Contractul de înrolare va fi făcut prin act scris, legalizat de autoritatea maritimă în țeară, de cea consulară în străinătate, trecut în registrele oficiului maritim și transcris în registrul vasului.

Dacă cine-va este înrolat în țeară străină, unde nu se află autoritate consulară română, contractul va fi transcris numai în registrul vasului.

În ori-ce cas contractul de înrolare va fi scris de căpitan și de înrolat; și dacă aresta nu poate sau nu scie subscrie, de doi martori.

Convențiunile cari nu sunt investite cu aceste formalități nu au nici o tărie.

Dispozițiunile precedente nu sunt obligatorii pentru contractele de înrolare în casurile prevăzute de art. 511.

Art. 533

Contractul de înrolare enunță, în mod lămurit și precis, durata lui și navigațiunea în vederea căreia se încheie.

În vederea speculațiunilor comerciale, destinațiunea și navigațiunea pot fi ținute secrete; în asemenea cas însă, echipagiul trebuie să fie încunoscintat și să consimță a fi înrolat în ast-fel de condițiuni. Consimțământul trebuie exprimat prin act în scris în forma stabilita prin articolul precedent.

Art. 534

Înrolatul e dator a-și continua serviciul și dupe expirarea termenului înrolărei până la întoarcerea vasului în țeară, la locul destinațiunei sale, cu condițiune ca întoarcerea să se facă direct, fără alte întârzieri de cât cele neapărate. În acest cas, acela căruia s-a prelungit înrolarea are dreptul la o retribuțiune proporționată salariului.

Înrolarea se înțelege în tot-d-a-una terminată, de și termenul prevăzut în contract nu a expirat, când vasul s-a întors în țeară la locul destinațiunei sale dupe ce și-a făcut prima călătorie și dupe ce a fost descărcat.

Art. 535

Dacă durata înrolărei nu este fixată, marinarul poate cere părăsirea serviciului dupe doi ani de la înrolare, afară de dispozițiunea prevăzută în articolul precedent. Dacă vasul se află în țeară străină și nici s-a dispus nici s-a început călătoria de întoarcere în țeară, marinarul, afară de plata salariului ce i se cuvine, mai are dreptul la cheltuelile de întoarcere în patrie, dacă căpitanul nu i-ar înlesni altă îmbarcare.

Marinarul nu poate cere să iasă din serviciu într-un port care nu este cel de destinațiune.

Înrolarea pe timp nedeterminat și pentru toate călătoriile ce s-ar întreprinde, nu împedică pe marinar de a cere dupe doi ani eșirea din serviciu, afară numai dacă nu s-a convenit în mod expres ca serviciul să continue și peste doi ani.

Art. 536

Dupe expirarea termenului înrolărei, căpitanul va da act scris fie-cărei persoane a echipagiului, pentru eșirea din serviciu.

Acest act va arăta numele și felul vasului, numele și pronumele căpitanului, timpul cât a ținut înrolarea, și va fi înscris în registrul vasului.

Când, dintr-o cauză oare-care, căpitanul se va afla în neputință de a scrie însuși actul, el va fi scris, în preșința sa, de ajutorul sau locțiitorul său, și subscris de doi martori.

Art. 537

Căpitanul și persoanele echipagiului nu pot, sub nici un cuvânt, încarcă în comptul lor, pe vas, nici un fel de marfă fără învoirea proprietarilor și fără să plătească navlul, dacă nu sunt autorizați a face aceasta prin condițiunile înrolărei lor.

Art. 538

Persoanele echipagiului înrolate cu luna, au dreptul la salariu din ziua în care sunt înscrise pe rol dacă nu s-a convenit într-alt-fel.

Art. 539

Când călătoria a fost împedicată prin faptul proprietarilor, căpitanului sau închirietorilor, înainte de plecarea vasului, marinarii înrolați pentru călătoria întreagă sau cu luna au dreptul la plata zilelor servite, și ca despăgubire a reține ceea ce au primit înainte. Dacă nu li s-a plătit nimic înainte, marinarii înrolați cu luna primesc ca despăgubire salariul convenit pe o lună; cei ce au fost înrolați pentru călătoria întreagă, primesc o sumă corespunzătoare salariului pe o lună, făcându-se calculul dupe durata probabilă a călătoriei, și dacă durata probabilă nu trece peste o lună, primesc întreg salariul cu cât s-a învoit.

Când călătoria este împedicată dupe plecarea vasului:

- 1) Marinarii înrolați pentru întreaga călătorie au dreptul la tot salariul conform învoelei;
- 2) Marinarii înrolați cu luna au dreptul la salariul convenit pentru timpul cât au servit, și afară de aceasta încă la o dreaptă despăgubire în proporțiune cu salariul convenit pentru restul duratei probabile a călătoriei pentru care se înrolase;
- 3) Marinarii înrolați pentru călătoria întreagă sau cu luna au încă dreptul la cheltuelile pentru , întoarcere la locul de unde a plecat vasul, dacă căpitanul sau altul interesat, sau autoritatea competentă, nu le procură îmbarcarea pe alt vas cu destinațiune pentru acel loc.

Art. 540

Dacă comerțul cu locul de destinație al vasului este interzis, sau dacă vasul este oprit printr-un ordin al guvernului înainte de începerea călătoriei, marinarii nu au dreptul de cât la plata zilelor servite până atunci.

Art. 541

Dacă interzicerea comerțului sau oprirea vasului se întâmplă în cursul călătoriei:

- 1) În cas de interzicere, marinarii au dreptul la plata salariului pentru timpul cât au servit;
- 2) În cas de oprire, marinarii înrolați cu luna au dreptul la jumătatea salariului pentru timpul cât ține oprirea, și marinarii înrolați pentru întreaga călătorie au dreptul la salariul convenit prin înrolare.

Dacă se acordă vre-o despăgubire pentru interzicere sau pentru oprire, marinarii înrolați cu luna primesc restul salariului; iar cei înrolați pentru întreaga călătorie primesc o adăogire de salariu în proporție cu timpul cât a ținut oprirea; în orice cas indemnitatea datorită tuturilor marinarilor nu va putea trece peste a treia parte din indemnitatea acordată vasului.

Art. 542

Dacă se prelungește călătoria, suma salariului marinarilor înrolați pentru întreaga călătorie se mărește în proporție cu timpul prelungirii.

Art. 543

Dacă descărcarea vasului se face de bunăvoie într-un loc mai apropiat de cât cel arătat în contractul de închiriere, salariile nu sunt supuse la scădere.

Art. 544

Marinarii înrolați cu parte la câștig sau navlu, nu au dreptul la plata zilelor servite, nici la despăgubire pentru călătoria împedicată, întârziată sau prelungită din cas fortuit sau forță majoră.

Când călătoria este împedicată, întârziată sau prelungită prin faptul încărcătorilor, persoanele echipajului iau parte la despăgubirile ce s-ar acorda vasului. Aceste

despăgubiri sunt împărțite între proprietarii vasului și persoanele echipagiului în aceeași proporțiune în care s-ar fi împărțit între ei navlul.

Dacă împedirea provine din faptul căpitanului sau al proprietarilor, ei sunt datori despăgubirile cuvenite persoanelor echipagiului.

Art. 545

În cas de prădare, de sfărâmare sau de naufragiu cu pierderea întreagă a vasului și a povereii, marinarii nu pot pretinde nici un salariu. Nu sunt însă obligați a restitui ceea ce li s-a dat prin anticipațiune.

Art. 546

Dacă se scapă vre-o parte a vasului, marinarii înrolați pentru întreaga călătorie sau cu luna sunt plătiți pentru timpul servit din rămășițele vasului sau din ceea ce s-a putut scăpa de pradă.

Dacă lucrurile scăpate sau redobândite nu ajung, sau dacă nu s-a scăpat sau redobândit de cât povara, ei sunt plătiți subsidiar din navlu.

Marinarii înrolați cu participarea la navlu, sunt plătiți în proporțiune cu ceea ce s-a câștigat din navlu.

Marinarii, în ori-ce condițiune înrolați, au dreptul la plata zilelor servite de ei pentru scăparea rămășițelor vasului și lucrurilor înecate.

Art. 547

Marinarul ce se îmbolnăvesce în timpul călătoriei sau care e rănit în serviciul vasului, primesce salariul; el este căutat și îngrijit cu cheltuelile vasului. Dacă este rănit în îndeplinirea unui serviciu comandat în interesul vasului și povereii, e căutat și îngrijit cu cheltuelile vasului și povereii.

Când căutarea sănătății cere ca marinarul să fie debarcat, căpitanul va depune la autoritatea consulară a țării, sau la autoritatea competentă a locului, suma ce se găsește necesară pentru însănătoșire și întoarcere în patrie.

În ori-ce cas, marinarul debarcat nu are dreptul la cheltueli de căutare a sănătății și la salariu pentru mai mult de patru luni din ziua debarcării.

Art. 548

Dacă marinarul e rănit sau se îmbolnăvesce din greșeala sa proprie, sau pe când se găsește pe uscat fără autorizare, cheltuelile pentru căutarea sănătății sunt în sarcina sa; însă căpitanul este dator să i le înainteze.

Dacă marinarul trebuie să fie debarcat, căpitanul îngrijesce pentru căutarea sănătății lui și pentru întoarcerea în patrie în modul arătat prin articolul precedent, afară de dreptul la restituire a cheltuelilor înaintate, și salariul nu i se plătesce de cât pe timpul servit.

Art. 549

În cas de moarte a marinarului în timpul călătoriei:

- 1) Dacă era înrolat cu luna, salariul ce i se cuvine se datorește moștenitorilor până la ziua morții sale;
- 2) Dacă era înrolat cu călătoria și moare în timpul ducerii sau în portul de destinațiune, salariul se datorește pe jumătate; iar când moare în timpul întoarcerii, salariul se datorește întreg;
- 3) Dacă marinarul era înrolat cu parte la câștig sau la navlu, i se datorește partea întreagă, când moare dupe începerea călătoriei.

Marinarului mort în apărarea vasului, se datorește întreg salariul pentru toată călătoria, dacă vasul a scăpat.

Art. 550

Marinarul prins și făcut prizonier pe vas are dreptul la salariu până în ziua când a fost prins.

Dacă a fost prins și făcut prizonier pe când era trimis pe mare sau pe uscat pentru serviciul vasului, are dreptul la întregul salariu până în ziua în care și-ar fi îndeplinit serviciul. La plată ia parte și marfa încărcată pe vas, dacă trimiterea s-a făcut și în interesul ei.

Art. 551

Dacă în timpul înrolării vasul este vândut, persoanele echipajului au dreptul la întoarcerea în patrie cu cheltuelile vasului și la plata salariilor.

Art. 552

Căpitanul poate congedia pe marinar înaintea termenului înrolării și fără să fie obligat de a dovedi că și-a călcat datoriile; dar este dator ca o-dată cu congediul să-i înlăsească și mijloacele necesarii pentru întoarcerea în patrie.

Marinarul congediat fără cauză bine-cuvântată, afară de plata pentru serviciul îndeplinit, are dreptul și la o indemnitate.

Dacă congediul este dat în portul în care s-a făcut înrolarea și înaintea plecării, indemnitatea este egală cu salariul pe o lună. Dacă congediul este dat dupe plecare sau într-un port al țării altul de cât acela în care s-a făcut înrolarea, indemnitatea este egală cu salariul pentru patru-zeci zile. Dacă congediul este dat afară din apele țării, indemnitatea este egală cu salariul pentru o lună pe coastele Mării-Negre din Europa; pentru două luni pe coastele Mării Mediterane și cele-alte coaste ale Mării-Negre; pentru patru luni pe ori-ce alte coaste.

În nici unul din casurile de mai sus, căpitanul nu poate să pretindă de la proprietarii vasului restituirea indemnităților plătite, dacă congediul nu a fost dat cu consimțământul lor.

Nici o indemnitate nu se datoresce marinarului congediat înainte de închiderea rolului echipagiului.

Art. 553

Persoanele echipagiului au dreptul să fie întreținute pe vas, până când li se va plăti salariile sau partea din profit ce li se cuvine.

Art. 554

În lipsă de convențiune contrarie, persoanele echipagiului, dupe terminarea înrolării, sunt datoare a-și continua serviciul până la ajungerea la destinațiune și descărcarea vasului. În schimb, au dreptul la plată și întreținere pentru tot timpul cât servesc dupe expirarea termenului înrolării.

Dacă în timpul carantinei vasul trebuie să plece pentru o nouă călătorie, persoana ce nu voesce a se înrola are dreptul să fie debarcată în lazaret și plătită până când vasul va căpăta liberă practică.

Cheltuelile pentru întreținere, carantină și lazaret, sunt în sarcina vasului.

Art. 555

Salariile și câștigurile marinarilor nu pot fi cedate nici sechestrate de cât pentru alimente datorite dupe lege și pentru datorii către vas, născute cu ocasiunea serviciului pe vas. În primul din aceste casuri reținerea prin sechestru asupra salariului sau câștigului nu poate trece peste a treia parte.

Art. 556

Dispozițiunile privitoare la salariile și îngrijirea marinarilor se aplică și la căpitan sau patron, precum și la oficeri sau ori-ce altă persoană a echipagiului.

TITLUL IV DESPRE CONTRACTUL DE ÎNCHIRIARE

CAPITOLUL I Dispozițiuni generale

Art. 557

Contractul de închiriare trebuie făcut prin act scris.

Actul trebuie să cuprindă:

- 1) Numele, naționalitatea și capacitatea vasului;
- 2) Numele și pronumele închirietorului și chiriașului;
- 3) Numele și pronumele căpitanului sau patronului;
- 4) Locul și timpul ce s-a stabilit pentru încărcare și descărcare;
- 5) Navlul (chiria);
- 6) Dacă închiriarea se raportează la întregul vas sau numai la o parte a lui;
- 7) Indemnitatea, ce s-ar cuveni în cas de întârziere.

Proba prin scris nu este necesară dacă închiriarea are de obiect vasele și călătoriile arătate la art. 511.

Art. 558

Schimbarea, căpitanului sau a patronului arătat în act, chiar dupe concediul dat de proprietarul vasului, nu face să înceteze efectele contractului de închiriere, dacă nu s-a convenit într-alt-fel.

Art. 559

Timpul încărcării sau al descărcării vasului se stabilește prin convențiunea părților; în lipsă de asemenea convențiuni, el se determină de oficiul maritim local.

Art. 560

Dacă închirierea este cu luna sau pe un timp oare-care și nu este hotărâtă de când începe, ea curge din ziua când începe încărcarea lucrurilor ce sunt de transportat până în ziua când sunt descărcate la locul de destinațiune.

Art. 561

Dacă înainte de plecarea vasului călătoria pentru locul de destinațiune este împedicată prin faptul vre-unui guvern străin, contractul este desființat și nici una dintre părți nu datorează celei-alte vre-o despăgubire.

Cheltuelile pentru încărcare și descărcare privesc pe încărcător.

Art. 562

Dacă plecarea vasului sau continuarea călătoriei este împedicată pentru cât-va timp, din cas fortuit sau forță majoră, contractul subsistă și nu e loc la adăogire de navlu (chirie) sau la despăgubire din cauza întârzierii.

Pe cât timp ține împedicarea, încărcătorul poate descărca cu cheltuiala sa lucrurile sale, cu obligațiune însă de a le reîncărca sau de a despăgubi pe căpitan; pentru îndeplinirea acestei obligațiuni el va da cauțiune.

Art. 563

În cas de blocus al portului de destinațiune sau alt cas fortuit ori de forță majoră, care ar împedica intrarea vasului în acel port, căpitanul, dacă nu are ordine sau dacă ordinele primite nu se pot executa, este dator să lucreze în cel mai bun mod pentru apărarea intereselor încărcătorului, ori intrând în alt port vecin, ori întorcându-se la portul de unde a plecat.

Art. 564

Dispozițiunile art. 440 se aplică și la contractul de închiriere prevăzut în acest capitol.

CAPITOLUL II

Despre polița de încărcare

Art. 565

Polița de încărcare trebuie să cuprindă: natura, specia, calitatea și cantitatea lucrurilor încărcate.

Ea va fi datată și va arăta:

- 1) Persoana încărcătorului și reședința sa;
- 2) Persoana căreia este îndreptată expedițiunea și reședința sa;
- 3) Numele și prenumele căpitanului sau patronului;
- 4) Numele, naționalitatea și capacitatea vasului;
- 5) Locul plecării și acel al destinațiunii;
- 6) Navlul (chiria).

Vor fi însemnate pe marginea poliței mărcile și numerile lucrurilor încărcate.

Polița poate fi la ordin sau la purtător; în primul cas formele și efectele girului sunt regulate prin dispozițiunile titlului IX al primei cărți.

Polița nu poate fi subscrisă de căpitan înainte de încărcare.

Art. 566

Polița de încărcare va fi făcută în patru originale, destinate căpitanului, proprietarului sau armatorului vasului, încărcătorului și persoanei căreia lucrurile încărcate trebuiesc predate.

Pe fie-care original se va arăta persoana căreia este destinată.

Dacă încărcătorul cere unul sau mai multe duplicate ale originalului destinat persoanei căreia sunt a se preda lucrurile încărcate, se vor aplica dispozițiunile art. 299 și 300.

Originalele destinate căpitanului și proprietarului sau armatorului vasului sunt subscrise de către încărcător; cele-alte de către căpitan.

Subscrierea și predarea respectivă a originalelor, vor avea loc în douăzeci și patru de ore dupe terminarea încărcării.

Încărcătorul va preda în același termen căpitanului, facturile lucrurilor încărcate și chitanțele de plată sau certificatele de cauțiune ale vămei.

Art. 567

Căpitanul va preda la locul de destinațiune mărfurile celui care-i va prezenta polița de încărcare ori-care ar fi numărul ei, dacă nu i s-a notificat vre-o opozițiune.

În cas de opozițiune, sau dacă se prezintă mai mulți purtători ai poliței de încărcare, căpitanul, cu autorisațiunea justiției, va depune mărfurile în locurile ce i se va desemna; el va putea încă să obțină autorisațiunea de a vinde o parte dintr-ânsele pentru plata navlului.

Art. 568

Polița de încărcare formată în modul stabilit mai sus, face probă fața cu toate părțile interesate în încărcare, precum și între ele și asigurători.

Art. 569

În cas de deosebire între polițele aceleiași încărcări, face probă aceea ce se află la căpitan, dacă este scrisă în întreg de către încărcător sau de către comisionarul său; aceea ce este prezentată de către încărcător sau de către persoana căreia este adresată expedițiunea face probă, dacă este scrisă în întreg de căpitan.

Art. 570

Comisionarul sau destinatarul care a primit lucrurile arătate în polița de încărcare sau în contractul de închiriere, este dator, la cerere, a da căpitanului chitanță de primire; alt-fel este răspunzător de cheltuelile făcute și de pagubele ocașionate chiar prin întârziere.

CAPITOLUL III

Despre navlu (chirie)

Art. 571

Navlul se regulează prin convențiunea părților și se probează prin contractul de închiriere sau prin polița de încărcare.

Navlul poate avea de obiect:

- a) Întregul vas sau o parte a lui, pentru una sau mai multe călătorii, sau pentru un timp determinat;
- b) Transportul unor lucruri determinate dupe număr, greutate sau volum.

Art. 572

Căpitanul care a făcut declarațiune că vasul este de o capacitate mai mare sau mai mică de cât cea adevărată, este răspunzător de ori-ce daune către chiriașul vasului.

Nu se socotesce ca eroare în declarațiune, dacă diferența nu trece peste a două-zecea parte, sau dacă declarațiunea este conformă actului de naționalitate.

Art. 573

Dacă vasul este închiriat în întregul său și dacă chiriașul nu dă toată povara, căpitanul nu poate, fără învoirea acestuia, să încarce alte lucruri. Chiriașul se folosește de navlul lucrurilor ce completează povara.

Art. 574

Chiriașul care înainte de plecarea vasului declară că nu mai face călătoria fără să fi încărcat ceva, e dator a plăti jumătatea navlului.

Dacă nu a declarat că nu mai voesce a face călătoria sau dacă încarcă o cantitate mai mică de cât cea învoită, e dator a plăti navlul întreg.

Dacă încarcă o cantitate mal mare, e dator să plătească pentru excedent, în raport cu navlul convenit.

Art. 575

Dacă contractul de închiriere are de obiect transportul unor lucruri determinate, încărcătorul poate înainte de plecarea vasului să-și retragă lucrurile încărcate, plătind însă jumătatea navlului. În asemenea caz, cheltuelile de încărcare, de descărcare și de reîncărcare a lucrurilor ce trebuiesc transportate, precum și cheltuelile pentru întârziere privesc pe încărcător.

Art. 576

Căpitanul poate da afară din vas la locul încărcării lucrurile ce găsește că nu i-au fost declarate, sau să ceară pentru navlul lor cel mai mare preț care se plătește în același loc pentru lucrurile de același fel.

Art. 577

Încărcătorul care, în timpul călătoriei, retrage lucrurile încărcate, e dator a plăti navlul întreg și toate cheltuelile cauzate de descărcare.

Dacă lucrurile sunt retrase prin faptul și din culpa căpitanului, acesta este responsabil de daune și cheltuieli.

Art. 578

Dacă vasul întârziează la plecare, în cursul călătoriei sau la locul de descărcare, prin faptul chiriașului, acesta este răspunzător de cheltuelile întâzierii.

Dacă vasul închiriat pentru ducere și întoarcere se înapoiază neîncărcat sau încărcat în parte, se datorează navlul întreg, afară de despăgubirea ce s-ar cuveni pentru întârziere.

Art. 579

Căpitanul e dator chiriașului despăgubire, dacă prin faptul său vasul a întârziat la plecare, în timpul călătoriei sau la locul descărcării.

Art. 580

Dacă, din caz fortuit sau forță majoră, căpitanul este silit să-și repare vasul în cursul călătoriei, chiriașul este dator să aștepte sau să plătească navlu întreg.

Dacă vasul nu se poate repara, navlul se datorează în proporțiune cu călătoria făcută.

Dacă pentru transportul lucrurilor încărcate la locul de destinațiune căpitanul închiriasse un alt vas, noua închiriare se socotesce făcută în comptul încărcătorului.

Art. 581

Căpitanul pierde navlul și e ținut la despăgubire către chiriaș, dacă acesta probează că vasul nu era în stare a naviga când a plecat.

Proba este admisă chiar contra actelor de visită.

Art. 582

Când s-ar interzice comerțul cu țeara către care călătorește vasul, căpitanul are dreptul la navlul întreg cu toate că vasul ar fi constrâns să se întoarcă încărcat la locul de plecare; dar dacă vasul e închiriat pentru ducere și întoarcere, se datorește jumătatea navlului întreg sau a celor două navluri socotite la un loc.

Art. 583

Dacă vasul e închiriat pentru a merge într-un port spre a lua o povară și a o duce în alt port, și interdicțiunea de comerț supravine pe când vasul călătorește spre a lua acea povară, căpitanul are drept la cheltuelile făcute în executarea contractului și la o indemnitate ce se va hotărî dupe împregiurări.

Art. 584

Dacă vasul în cursul călătoriei este oprit din ordinul unui Stat strein, sau constrâns a se adăposti într-un port pentru a-și repara stricăciunile, chiar cu voință suferite pentru scăparea comună, nu se datorește vreun navlu în timpul opririi sau șederei în port când vasul a fost închiriat cu luna; nici adăogire de navlu când a fost închiriat cu călătoria.

ART. 585

Navlul este datorit pentru lucrurile încărcate pe cari căpitanul a fost silit a le vinde, a le pune în gaj, sau a le întrebuința pentru necesitățile urgente ale vasului.

Cu toate acestea, căpitanul este dator a restitui proprietarilor valoarea ce aceste lucruri ar avea la locul descărcării, dacă vasul a ajuns bune în port.

Când vasul s-a pierdut, căpitanul va restitui proprietarilor lucrurile vândute sau întrebuințate, prețul ce a luat pentru dânsese, și pentru cele date în gaj, suma luată în împrumut, reținând în același timp navlul arătat în polițele de încărcare.

În ambele cazuri, proprietarii au dreptul să facă abandonul.

Dacă din această cauză rezultă vreo pierdere pentru proprietarii lucrurilor întrebuințate, vândute sau date în gaj, pierderea este împărțită prin contribuțiuni asupra valorilor și asupra tuturilor lucrurilor ajunse la destinațiune, sau a celor ce au fost scăpate de naufragiu, în urma evenimentelor maritime care au necesitat întrebuințarea, vânzarea sau gajul.

ART. 586

Căpitanul are dreptul la navlu asupra lucrurilor aruncate în mare pentru scăparea comună, intrând la contribuțiune după regulile arătate în titlul VII, cap. II al acestei cărți.

ART. 587

Nu se datorește navlu pentru lucrurile pierdute prin naufragiu, răpire de pirați sau luate de inamici, și căpitanul e dator să restituie navlul ce i se va fi plătit înainte, dacă nu există convențiune contrarie.

ART. 588

Dacă vasul și lucrurile încărcate sunt răscumpărate sau sunt scăpate de naufragiu, căpitanul are drept la navlu până la locul unde vasul a fost prădat sau a naufragiat; iar dacă duce lucrurile încărcate la locul destinațiunii lor, el are drept la navlul întreg, contribuind cu partea sa la răscumpărare.

Contribuțiunea pentru răscumpărare se face după prețul curent al lucrurilor încărcate la locul descărcării, scăzându-se cheltuelile, și asupra jumătății vasului și navlului.

Salariile marinarilor sunt scutite de contribuțiune.

ART. 589

Dacă destinatarul lucrurilor încărcate refuză a le primi, căpitanul poate cu autorizațiunea justiției a face să se vândă cantitatea necesară pentru plata navlului și a pune în depozit ceea ce rămâne.

Dacă prețul rezultat din vânzarea lucrurilor nu ajunge pentru plata navlului, căpitanul conservă dreptul său pentru rest contra încărcătorului.

ART. 590

Căpitanul nu poate reține lucrurile încărcate în caz de neplată a navlului. Are dreptul însă, în timpul descărcării, să ceară ca ele să se depună în o a treia mână până la plata navlului.

ART. 591

În nici un caz încărcătorul nu poate cere scăderea navlului.

Încărcătorul nu poate lăsa, drept prețul navlului, lucrurile încărcate scăzute în valoare, sau stricate prin vițiul lor propriu, din caz fortuit sau forță majori. Cu toate acestea, dacă vinul, oleul sau alte lichide s-au scurs, buțile ce le conțineau, rămase goale sau aproape goale, pot fi lăsate pentru navlul ce urma a se plăti pentru dânsese.

CAP. IV

Despre călători.

ART. 592

Contractul de închiriere pentru transport de călători, în lipsă de convențiune specială, se regulează după următoarele dispozițiuni.

ART. 593

Când călătoria nu mai are loc înainte de plecarea vasului:

- 1) Dacă călătorul nu vine pe vas la timpul oportun, se datoresce navlul întreg căpitanului;
- 2) Dacă călătoria nu se mai face dupe declarațiunea călătorului sau din cauză de moarte, boală, ori alt cas fortuit sau de forță majoră, privind persoana sa, navlul se datoresce pe jumătate, scăzându-se cheltuelile de hrană pentru cât trebuia să țină călătoria, dacă acestea au fost coprinse în navlu;
- 3) Dacă călătoria se împedică prin faptul căpitanului, călătorul are dreptul la despăgubire;

4) Dacă nu mai are loc din cas fortuit sau forță majoră, privind vasul, contractul este desființat și navlul plătit înainte se restituie, dar fără drept de despăgubire, nici pentru o parte nici pentru cea-altă.

Art. 594

Când călătoria încetează dupe plecarea, vasului:

- 1) Dacă călătorul debarcă în vre-un port de bunăvoie, plătesce navlul întreg;
- 2) Dacă căpitanul nu vrea să continue călătoria sau, prin culpa sa, face pe călător să debarce în alt port, e dator despăgubire;
- 3) Dacă călătoria încetează din cas fortuit sau forță majoră, privind vasul sau persoana călătorului, navlul se datorește în proporțiune cu calea făcută.

Nu se plătesce nici un navlu de către moștenitorii călătorului mort în naufragiu, dar nici navlul plătit nu se restituie.

Art. 595

În cas de întârziere a plecării vasului, călătorul are dreptul la locuință și chiar la hrană pe bord în timpul întârzierii, dacă hrana e coprinsă în navlu, afară de dreptul la despăgubire când întârzierea nu provine din cas fortuit sau forță majoră.

Dacă întârzierea trece peste zece zile, călătorul poate resilia contractul; în acest cas trebuie să i se restituie navlul întreg.

Dacă întârzierea este cauzată de timpul rău, călătorul nu poate desființa contractul, de cât perzând a treia parte din navlu.

Faptul că timpul este rău se recunoaște și se declară de către căpitanul portului respectiv.

Art. 596

Vasul închiriat exclusiv pentru transport de călători, trebuie să-i ducă direct, ori în ce număr ar fi, la portul de destinațiune, oprindu-se la stațiunile anunțate înaintea contractului de închiriere sau la cele obicinuite.

Dacă vasul se abate din cale sau se oprește din voința sau faptul căpitanului, călătorii continuă a primi locuință și hrană în socoteala vasului și au drept la despăgubire, pe lângă facultatea de a resilia contractul.

Dacă vasul, afară de călători, are încărcate mărfuri sau alte obiecte, căpitanul are facultatea de a se opri, în timpul călătoriei, pentru descărcare.

Art. 597

Dacă vasul, în timpul călătoriei, întâmpină vre-o întârziere în urma unei opriri ordonată de un Stat străin, sau pentru trebuințe de reparațiuni:

- 1) Călătorul, când nu voesc să aștepte ca să înceteze oprirea sau ca să se facă și să se termine reparațiunile, poate resilia contractul, plătind navlul în proporțiune cu călătoria făcută;
- 2) Dacă preferă a aștepta să continue călătoria, nu datoresce nici o adăogire de navlu, dar urmează a se hrăni cu cheltuiala sa în timpul opririi sau al reparațiunilor.

Art. 598

Hrana călătorului în timpul călătoriei se presupune că se coprinde în navlu; dacă s-a convenit într-alt fel, căpitanul este dator în timpul călătoriei, și la cas de trebuință, să i-o procure pe adevăratul preț.

Art. 599

Dacă vasul este în totul sau în parte închiriat pentru a transporta călători, de și numărul lor nu este indicat, drepturile chiriașului și ale închirietorului sunt regulate dupe dispozițiunile capitolului III din acest titlu, dacă nu ar fi incompatibile cu obiectul contractului.

Art. 600

Se aplică, în privința lucrurilor ce călătorul aduce cu sine pe vas, dispozițiunile contractului de navlu, dar nu se datoresce, dacă nu s-a stipulat alt-fel, plată deosebită.

TITLUL V DESPRE ÎMPRUMUTUL MARITIM

Art. 601

Contractul de împrumut maritim, în sensul codicelui comercial, este un împrumut făcut de către căpitanul unui vas în virtutea puterilor ce-i dă legea și prin care el dă garanție vasul, navlul, totalitatea sau o parte din mărfurile încărcate, cu condițiune ca suma împrumutată să o pearză împrumutătorul dacă lucrurile date în garanție ar peri; iar dacă ele vor ajunge bine în port, împrumutătorul să își primească banii împreună și cu prima convenită între părți.

Prima convenită se numește folos maritim.

Art. 602

Contractul de împrumut maritim trebuie făcut prin act scris, alt-fel rămâne simplu împrumut și nu produce de cât interese legale.

Înscrișul va coprinde:

- 1) Capitalul împrumutat și suma cuvenită ca interes sau folos maritim;
- 2) Lucrurile asupra cărora împrumutul e asigurat; 3) Numele vasului;
- 4) Numele și pronumele căpitanului sau patronului;
- 5) Persoana care dă banii și aceea care primesce împrumutul;
- 6) Pentru ce călătorie, și pentru cât timp e făcut împrumutul;
- 7) Timpul și locul plăței.

Art. 603

Împrumutul maritim asupra vasului sau asupra unei porțiuni din el, făcut în țeară, se va transcrie în registrele oficiului maritim al circumscripțiunei unde s-a făcut, adnotându-se și pe actul de naționalitate al vasului.

Dacă împrumutul este făcut în țeară străina, va fi transcris în registrele consulatului român al locului unde este stipulat, adnotându-se și pe actul de naționalitate al vasului.

Autoritatea maritimă și cea consulară a țarei în străinătate, vor trămite copie dupe actul de împrumut la oficiul maritim unde este înscriș vasul.

Actul nu va putea fi transcris în registre, dacă nu se va prezenta în același timp și actul de naționalitate al vasului.

Împrumutul maritim făcut într-o țară străină unde nu este autoritate consulară română, nici alt cine-va care să-i țină locul, se va adnota, prin îngrijirea căpitanului vasului, pe actul de naționalitate, de către autoritatea locală competentă a da autorisațiunea, sau de un alt funcționar public din acea localitate.

Căpitanul care nu dovedește îndeplinirea acestei formalități, e obligat personal la plata împrumutului maritim.

Originalul sau o copie autentică a contractului se va expedia împreună cu copia autentică a actului de autorisațiune autorității consulare române cea mai apropiată, care le va transcrie în registre și le va trimite oficiului maritim competent din țară.

Contractul nu se poate opune celor de al treilea de cât de la data adnotării pe actul de naționalitate.

În cazurile prevăzute de art. 499 și 519 se aplică și dispozițiunile acelor articole.

Art. 604

Actul de împrumut maritim, dacă este la ordin, poate fi transmis prin gir.

Formele și efectele girului sunt regulate dupe dispozițiunile titlului IX al cărței ântâiu.

Garanția de plată se întinde și la folosul maritim, dacă nu este convențiune contrarie.

Art. 605

Împrumutul maritim poate fi constituit:

- 1) Asupra întregului vas sau a unei părți din el;
- 2) Asupra uneltelor, instrumentelor și armamentului;
- 3) Asupra navlului;
- 4) Asupra povereii sau asupra unei părți din ea;

5) Asupra vasului, navlului și povereii împreună. Împrumutul maritim nu se poate face asupra salariilor sau asupra participărilor la câștig a marinarilor și a oamenilor de mare; dacă, cu toate acestea, împrumutul are loc, împrumutătorul are drept numai la plata capitalului fără interese.

Art. 606

Împrumutul maritim, care întrece valoarea lucrurilor asupra cărora a fost constituit, are tărie pentru acea valoare după prețuirea făcută sau convenită; iar restul sumei împrumutată se răspunde cu procente după cursul pieței.

Dacă însă a fost fraudă din partea împrumutatului, împrumutătorul are dreptul a cere anularea contractului și restituirea sumei împrumutate cu procentele de mai sus.

Profitul ce se speră asupra lucrurilor încărcate nu se socotesce ca exces de valoare, dacă aceasta s-a declarat în mod expres.

Art. 607

Împrumutul maritim nu poate fi contractat de cât de proprietarii lucrurilor date în garanție sau de către împuterniciții lor speciali, afară de drepturile acordate căpitanului prin art. 517 și 519.

Art. 608

Din ziua în care capitalul împrumutat și folosul maritim au devenit exigibile, nu se datoresce de cât procentele legale la întreaga sumă.

Art. 609

Dacă călătoria s-a întrerupt înainte de începerea riscurilor, împrumutatul e dator să restituie banii cu procente legale din ziua împrumutului. Dacă însă întreruperea călătoriei a avut loc prin chiar faptul său, el este dator procente după cursul pieței când acesta ar fi superior procentelor legale, și deosebit de aceasta să plătească despăgubirea convenită asigurătorului, dacă împrumutul a fost asigurat.

Art. 610

Împrumutătorul nu riscă nimic în cas de schimbare a itinerarului, a călătoriei sau a vasului, declarate în contract, afară numai dacă schimbarea a avut loc din cas fortuit sau forță majoră.

Asemenea nu riscă nimic împrumutătorul când împrumutatul se abține sau face o declarațiune falsă, care ar putea să micșoreze teama de pericole sau să schimbe obiectul.

Schimbarea căpitanului sau a patronului, chiar prin concediul dat de proprietarul vasului, nu face să înceteze efectele contractului, dacă nu este convențiune contrarie.

Art. 611

Dacă lucrurile asupra cărora s-a constituit împrumutul maritim sunt cu totul pierdute din cas fortuit sau forța majoră, în timpul și locul pentru cari împrumutătorul și-a luat răspunderea de riscuri, împrumutatul este liberat de plată.

Dacă pierderea e parțială, plata sumelor împrumutate e redusă la valoarea lucrurilor afectate împrumutului și cari au fost scăpate, afară de plata cheltuelilor pentru scăpare și a creanțelor privilegiate cărora s-ar cuveni preferință.

Când împrumutul e făcut asupra navlului, plata, în cas de sinistru, e redusă la ceea ce se datorește de către chiriaș, scăzându-se mai întâiu salariile persoanelor echipagiului pentru cea din urmă călătorie și contribuțiunea cheltuelilor pentru scăparea vasului.

Dacă lucrul asupra căruia s-a constituit împrumutul maritim este și asigurat, valoarea părții ce s-a scăpat se împarte între împrumutător numai pentru capital, și asigurator numai pentru sumele asigurate, în proporțiune cu interesul fie-căruia.

Art. 612

Împrumutătorul nu suferă pierderile și daunele cauzate prin vițiul inerinte lucrului afectat la asigurarea plăței, sau pe acelea cari sunt cauzate prin faptul debitorului.

Art. 613

Timpul riscurilor, dacă nu este determinat prin contract, începe:

- 1) În privința vasului, accesoriilor lui și navlului, din momentul în care vasul părăsește portul, până în ziua când aruncă ancora în portul de destinațiune;
- 2) În privința povereii, din momentul în care lucrurile se încarcă în vas sau în bărci pentru a fi transportate pe vas până în ziua când s-a descărcat pe uscat, la locul de destinațiune.

Art. 614

Cel ce se împrumută pe mărfuri transportate, nu este liberat de plată prin pierderea vasului și a povereii, dacă nu dovedește că se găsea pe vas lucruri încărcate pe contul său până la concurența sumei luată cu împrumut.

Art. 615

Împrumutătorii contribuiesc și ei la avariele comune spre ușurarea celor împrumutați; ori-ce convențiune contrarie este nulă.

Avariele particulare nu sunt în sarcina împrumutătorilor, dacă nu s-a convenit astfel; dar dacă prin faptul unor asemenea avarii lucrurile afectate împrumutului nu ajung să satisfacă pe creditor, suferă și acesta paguba ce rezultă.

TITLUL VI

DESPRE ASIGURAREA ÎN CONTRA RISCURILOR NAVIGAȚIUNEI

CAPITOLUL I

Despre contractul de asigurare și despre obligațiunile asigurătorului și asiguratului

Art. 616

Regulile stabilite în titlul XIII al cărții I se aplică și la asigurările contra riscurilor navigațiunii, întru cât ele nu vor fi incompatibile cu asigurările maritime și nu vor fi modificate prin dispozițiunile următoare.

Societățile de asigurare mutuală, maritimă, sunt supuse și dispozițiunilor titlului VIII din aceeași carte.

Art. 617

Polița de asigurare, afară de regulile stabilite prin art. 445, va cuprinde:

- 1) Numele, specia, naționalitatea și capacitatea vasului;
- 2) Numele și pronumele căpitanului sau patronului; 3) Locul unde obiectele asigurate au fost sau trebuiesc să fie încărcate;
- 4) Portul din care vasul a plecat sau trebuie să plece;

5) Porturile în cari vasul trebuie să încarce și să descarce și în cari are să intre.

Dacă indicațiunile de mai sus nu se pot face, sau pentru că asiguratul nu este în stare să le procure, sau din cauza naturei specială a contractului, vor fi suplinite prin altele în stare de a determina obiectul asigurării.

Art. 618

Asigurarea poate avea drept obiect;

- 1) Vasul, cu abur sau pânze, gol sau încărcat, armat sau nearmat, singur sau acompaniat;
- 2) Mașinele, uneltele, instrumentele, armamentul, dotațiunea și provisiunile;
- 3) Navlul călătorilor și al lucrurilor încărcate, pe lângă care se poate prevedea și salariile oamenilor de echipagiu;

4) Lucrurile încărcate;

5) Sumele date cu împrumut maritim;

6) Sumele plătite sau datorite pentru avarii comune și cheltuelile făcute sau datorite pentru avarii particulare, când nu ar fi acoperite prin un împrumut;

7) Și în general ori-ce lucruri cari se pot prețui în bani și sunt supuse la riscurile navigațiunei.

Asemenea poate fi făcută asupra totalității sau a unei părți din sus zisele lucruri împreuna sau deosebit.

Art. 619

Asigurarea e nulă dacă are de obiect:

Sumele luate cu împrumut maritim.

Lucrurile cari serv drept garanție împrumutului maritim nu pot fi asigurate de cât pentru partea valorii ce trece peste suma împrumutată.

Art. 620

Daca, fără fraudă, s-au făcut mai multe asigurări asupra acelorași lucruri de către deosebiți interesați sau de către mai mulți represintanți ai aceleiași persoane ce au lucrat fără însărcinare specială, toate asigurările sunt valabile până la concurența valorii lucrurilor.

Cei interesați au acțiune contra ori-căruia dintre asigurători dupe alegere, afară de recursul asigurătorului care a plătit contra celor-alți, în proporțiune cu interesul fie-căruia.

Art. 621

Asigurarea poate fi făcută în timp de pace sau în timp de războiu, înainte sau în cursul călătoriei vasului.

Poate fi făcută pentru o călătorie, sau pentru un timp determinat.

Asigurarea pentru o călătorie poate fi făcută numai pentru ducere sau numai pentru întoarcere, sau pentru ducere și întoarcere.

Asigurarea pe un timp determinat se socotesce făcută pentru ori-ce navigațiune sau stațiune a vasului în timpul convenit, afară de o convențiune specială.

Art. 622

Adăogirea de primă convenită în timp de pace pentru timpul de războiu ce ar putea supraveni, și a cărei sumă nu ar fi determinată prin contract, va fi stabilită de judecată, avându-se în vedere riscurile, împregiurările și convențiunile fie-cărei polițe de asigurare.

Art. 623

Dacă contractul de asigurare nu determină timpul riscurilor, se vor observa regulile următoare:

În asigurările pentru un timp determinat, riscurile încep de la data poliței și iau sfârșit la timpul convenit.

În asigurările pentru o călătorie, riscurile încep și se sfârșesc la timpul arătat în art. 613. Dacă însă asigurarea e făcută dupe începerea călătoriei, riscurile se socotesc de la data poliței.

Dacă descărcarea lucrurilor asigurate este întârziată prin culpa destinatarului, riscurile încetează pentru asigurator dupe o lună de la ajungerea vasului la locul de destinațiune.

Art. 624

Lucrurile încărcate pot fi asigurate:

Sau pentru prețul cu care s-au cumpărat, adăogându-se cheltuelile de încărcare și navlul;

Sau pentru prețul curent la locul de destinațiune, dupe ajungerea lor, fără avarii.

Prețuirea făcută prin contract lucrurilor încărcate fără o altă explicațiune, se poate referi la amândouă aceste casuri, și nu vor fi aplicabile dispozițiunile art. 453, dacă ea nu trece peste cel mai mare din prețurile menționate.

O asemenea prețuire se socotesce în tot-d-a-una că s-a făcut dupe declarațiunea asiguratului dacă nu a fost precedată de o estimațiune primită de asigurator, și pentru acest cuvânt ea este supusă regulei stabilită în secundul aliniat al art. 460.

Art. 625

Dacă se stipulează prin contract că prețul lucrurilor asigurate să fie plătit în moneta străină, lucrurile vor fi prețuite în moneda țării dupe cursul ce va avea în timpul subscrierei poliței, afară de convențiune contrarie.

Art. 626

Când chiar, prin faptul asiguratului călătoria, înainte de începerea riscurilor nu are loc, asigurarea n-are nici un efect și asiguratorul primesce, în acest cas, ca indemnitate jumătate din prima stipulată și nu mai mult de o jumătate la sută din suma asigurată.

Art. 627

Sunt în riscul asiguratorului perderile și pagubele ce se întâmplă lucrurilor asigurate, din furtună, naufragiu, asvârlire pe terenuri sau pe stânci lovire întâmplătoare a vaselor, schimbări silite de cale de călătorie sau de vas, din cauza de aruncare în mare exploziune, foc, prindere, piraterie și în general din cauza veri-cărui alt accident de mare.

Asigurătorul nu este responsabil de pierderile și pagubele provenind numai din vișul inerente al lucrului asigurat.

Art. 628

Riscurile de resbel im sunt în sarcina asigurătorului, dacă nu este convențiune expresă. Dacă asigurătorul și-a luat asupra-și riscurile de răsbel a le determina precis, el răspunde de pierderile și pagubele întâmplare lucrurilor asigurate din cauza ostilităților, represaliilor, opririlor, prinderilor sau vexațiunilor de ori-ce natură din partea vre-unui Stat amic sau inamic, de drept sau de fapt, recunoscut sau nerecunoscut, și în general pentru toate faptele și accidentele de resbel.

Art. 629

Ori-ce schimbare de cale, de călătorie sau de vas, provenind din faptul asiguratului, nu sunt în sarcina asigurătorului; acesta are drept la primă dacă au început riscurile.

Schimbarea căpitanului sau patronului, chiar prin concediul dat de către proprietarul vasului, nu face să înceteze efectele asigurării, afară însă de dispozițiunile articolului următor.

Art. 630

Asigurătorul nu este responsabil de culpa sau prevaricațiunile căpitanului sau oamenilor echipajului, dacă nu s-a convenit într-alt-fel.

O asemenea convențiune însă este nulă dacă se raportă la un căpitan anume arătat în contract, când asiguratul îl concediază și îl înlocuesce printr-un altul fără consimțământul asigurătorului.

Art. 631

Asiguratul nu participă la cheltuelile de navigațiune, de călăuzie, de ernatic, de carantină nici la taxele de ori-ce fel, și nici la drepturile impuse asupra vasului sau povereii.

Art. 632

Dacă contractul are de obiect asigurarea mărfurilor pentru ducere și întoarcere, și ajungând vasul la prima destinațiune se întoarce gol ori neîncărcat deplin, asigurătorul are dreptul numai la două treimi din prima de asigurare convenită, dacă nu există convențiune contrarie.

Art. 633

Dacă asigurarea s-a făcut separat pentru lucruri ce trebuiesc încărcate pe mai multe vase cu arătare de câtă anume sumă s-a asigurat în fie-care, și povara întreagă este pusă pe un singur vas sau pe un număr de vase mai mic de cât cel arătat în contract, asigurătorul nu răspunde mai mult de cât suma asigurată din vasul care a primit povara, de și s-ar perde toate cele-l-alte vase arătate; cu toate acestea, asigurătorul are dreptul la indemnitatea stabilită prin art. 626 pentru sumele în privința cărora asigurarea rămâne fără efect.

Art. 634

Dacă căpitanul are facultatea de a intra în mai multe porturi spre a complecta sau schimba povara, asigurătorul răspunde de riscurile la cari sunt supuse lucrurile asigurate, numai cât timp ele sunt pe vas, afară dacă nu s-a stipulat într-alt-fel.

Art. 635

Asigurătorul nu mai răspunde de riscuri și are dreptul la primă, dacă asiguratul expediază vasul într-un loc mai depărtat de cât cel arătat în contract, de și aflat pe aceeași cale.

Asigurarea își produce efectele dacă călătoria se scurtează, oprindu-se vasul într-un loc mai apropiat, în care putea să staționeze.

Art. 636

Obligațiunea asigurătorului este mărginită la suma asigurată.

Dacă în timpul cât ține asigurarea lucrurile asigurate sufer mai multe sinistre succesive, asiguratul trebuie în tot-d-a-una să ție socoteală, chiar în cas de abandon, de sumele ce i s-a plătit sau i se datoresce pentru sinistrelle precedente.

Art. 637

Clausa „fără de avarie” liberează pe asigurător de ori-ce avarie comună sau particulară, exceptându-se casurile de abandon. În aceste casuri, asiguratul poate alege între abandon și exercițiul acțiunii pentru avaria.

Art. 638

Pentru verificarea pagubelor de cari este răspunzător asiguratorul, asiguratul este dator a-i notifica toate încunoscințările ce a primit. Notificațiunea trebuie făcută în trei zile de la primirea încunoscințării, sub pedeapsă de despăgubire.

Aceeași obligațiune are asiguratul pentru povară, când vasul a fost declarat ca nefiind în stare a naviga, cu toate că povara nu va fi suferit altă stricăciune din cauza sinistrului întâmplat.

Art. 639

Asiguratul este dator să notifice asiguratorului, în trei zile de la primire, actele doveditoare că lucrurile asigurate au fost expuse riscurilor și că s-au pierdut.

Asiguratorul poate face proba contrariă celor ce rezultă din actele prezentate de asigurat.

Admiterea probei contrariă nu suspendă însă condamnarea asiguratorului la plata sumei asigurată, dacă asiguratul dă cauțiune.

Dacă în timp de patru ani nu a fost făcută cererea în judecată, cauțiunea este liberată.

Art. 640

În cas de pierdere de mărfuri încărcate pe vas în comptul căpitanului, acesta e dator să justifice proprietatea lor cu probe admise de legea comercială, și povara cu o poliță de încărcare, subscrisă de doui dintre frunțașii echipagiului.

Ori-ce om al echipagiului sau călătorul care aduce din străinătate mărfuri asigurate în țară, trebuie să consemneze polița de încărcare la consulul român din locul unde se face încărcarea, sau, în lipsă, la autoritatea locală.

Art. 641

În ori-ce cas de sinistru, căpitanul și asiguratul sau însărcinatul său sunt datori să dea ajutor pentru scăparea și conservarea lucrurilor asigurate, fără prejudiciul drepturilor lor față cu asiguratorul. Cheltuelile făcute trebuiesc plătite până la concurența valorii lucrurilor scăpate.

Asiguratorii și agenții sau însărcinații lor pot, în înțelegere cu căpitanul, cu asigurații și cu însărcinații lor, sau cu fie-care din ei, să ia măsuri pentru scăparea lucrurilor asigurate și pentru conservarea lor, fără prejudiciul vre-unui drept.

Art. 642

Asiguratul notificând asiguratorului încunoscințările primite, își poate rezerva dreptul de a cere prin act separat plata ce i se datorește prin asigurare.

Art. 643

Asiguratorul este dator să plătească sumele datorite:

În cas de simplă avarie, în termen de trei-zeci zile de când i s-a notificat lichidațiunea relativă;

În cas de abandon, în termen de două luni de la abandon.

Asiguratul este dator însă să probeze, în aceste termene, sinistrul ce dă loc acțiunii de avarie sau dreptului de abandon.

Dacă este opunere, fie-care dintre oponenti și asiguratul chiar pot cere ca suma să se consemneze la casa de depuneri și consemnațiuni.

CAPITOLUL II Despre abandon

Art. 644

Abandonul lucrurilor asigurate poate fi făcut în casurile:

- 1) De naufragiu;
- 2) De pradă;
- 3) De oprire prin ordinul unui Stat străin;
- 4) De oprire prin ordinul guvernului, dupe începerea călătoriei;
- 5) De imposibilitate de a continua navigațiunea, dacă vasul nu poate fi reparat, sau dacă cheltuelile necesare pentru a-l repara și pune în stare să reia călătoria se sue la trei pătrimi cel puțin din valoarea sa asigurată;
- 6) De pierdere sau deteriorarea lucrurilor asigurate, când pierderea sau deteriorarea se urcă la cel puțin trei pătrimi din valoarea lucrurilor.

În ori-ce alt cas, asiguratul nu poate cere de cat despăgubire pentru avariele suferite.

Art. 645

Asiguratul poate face abandonul chiar fără să fie ținut a proba pierderea vasului, dacă în călătoriile cu lung curs a trecut un an, și în cele-l-alte călătorii au trecut șase luni, din ziua plecării vasului sau din ziua la care se referă ultimele sciințe primite.

În cas de asigurare pe timp mărginit și dupe trecerea termenelor de mai sus, pierderea vasului se presupune că a avut loc în timpul asigurării.

Dacă sunt mai multe asigurări succesive, pierderea se presupune că a avut loc a doua-zi dupe primirea ultimelor sciințe.

Art. 646

Dacă vasul s-a declarat a nu fi în stare de navigațiune, abandonul lucrurilor încărcate într-ânsul se poate face, dacă în termenul de trei luni de la declarațiunea imposibilităței de navigațiune nu s-ar fi putut găsi un alt vas pentru a reîncărca lucrurile și a le transporta la locul destinațiunei lor.

Art. 647

În cazul prevăzut de articolul precedent și de art. 524, dacă lucrurile sunt încărcate pe alt vas, asiguratul este obligat să plătească stricăciunile ce ele au suferit, cheltuelile de descărcare și de reîncărcare, de deposit și de pază în magasi, excedentul navlului și toate cele-l-alte cheltueli făcute pentru scăparea lucrurilor până la concurența sumei asigurate, și dacă aceasta nu s-a cheltuit întreagă, asiguratul continuă a răspunde de riscuri pentru cât mai rămâne.

Art. 648

În cas de oprire din partea vre-unui Stat străin sau de pradă, abandonul lucrurilor oprite sau prădate nu poate fi făcut de cât dupe trei luni de la notificarea sinistrului, dacă aceasta s-a întâmplat în apele sau mările Europei, în canalul Suez sau Marea-Roșie, și dupe șase luni de la notificațiune dacă a avut loc în alte mări.

Pentru lucrurile supuse stricăciunei, termenele de mai sus se reduc la jumătate.

Art. 649

Abandonul trebuie făcut asiguratulor în termenul:

De trei luni din ziua în care s-a primit scirea despre sinistru, dacă acesta a avut loc în apele sau în mările Europei, în canalul Suez sau Marea-Roșie;

De șase luni, dacă sinistrul a avut loc în alte mări ale Africei, în mările occidentale și meridionale ale Asiei și în mările orientale ale Americii;

În termen de un an, dacă sinistrul s-a întâmplat în cele-alte mări.

În cas de oprire din partea vre-unui Stat străin, sau în cas de pradă, aceste termene curg de la împlinirea termenelor arătate în articolul precedent.

O-dată ce aceste termene a trecut, asiguratul nu mai poate face abandonul, rămânându-i numai acțiunea pentru avarii.

Art. 650

Asiguratul, notificând scirile ce a primit, poate face abandonul, somând pe asigurator să-i plătească suma asigurată în termenul stabilit prin contract sau prin lege, ori poate a-și rezerva dreptul de a-l face în termenele legale.

O-dată cu facerea abandonului, asiguratul este dator a declara asigurările efectuate sau ordonate și împrumuturile maritime făcute. În lipsă, termenul pentru plată nu începe de cât din ziua în care această declarațiune a fost notificată; termenul însă pentru urmărirea dreptului de abandon nu se poate prelungi.

În cas de declarațiune falsă, asiguratul pierde toate drepturile resultând din contractul de asigurare.

Art. 651

Abandonul lucrurilor asigurate nu se poate face nici pentru parte din lucruri, nici sub condițiune. El coprinde numai lucrurile ce fac obiectul asigurării și al riscurilor.

Art. 652

O-dată ce abandonul s-a notificat și primit sau declarat valabil, lucrurile asigurate devin ale asiguratorului din ziua în care a fost făcut. Asiguratul e dator a-i da toate actele privitoare la lucrurile asigurate.

Asiguratorul nu poate, sub cuvânt de întoarcere a vasului, să se sustragă de la plata sumei asigurată.

Art. 653

În cas de prădare, dacă asiguratul nu a putut înștiința despre aceasta pe asigurător, poate răscumpăra lucrurile prădate fără a mai aștepta ordinul său.

Asiguratul însă e dator a notifica asigurătorului învoirea ce va fi făcut pentru răscumpărare, îndată ce îi va fi cu putință.

Asigurătorul are alegerea sau de a primi asupra-și răscumpărarea sau de a renunța la dânsa; el e dator însă a notifica asigurătorului alegerea ce va fi făcut în termen de două-zeci și patru de ore de la comunicarea învoirii de răscumpărare.

Dacă declară că primesce pe comptul său răscumpărarea, asigurătorul e dator să contribue, fără întârziere, la plata ei conform convențiunei și în proporțiune cu partea asigurată de dânsul, neîncetând de a fi răspunzător pentru riscurile călătoriei în conformitate cu contractul de asigurare.

Dacă declară că renunță la răscumpărare, asigurătorul va plăti suma asigurată fără a putea pretinde ceva din lucrurile asigurate.

Când asigurătorul nu a notificat alegerea sa în termenul de mai sus, se presupune că el a renunțat la beneficiul răscumpărării.

TITLUL VII DESPRE AVARII ȘI DESPRE CONTRIBUȚIUNE

CAPITOLUL I Despre avarii

Art. 654

Se socotesc avarii toate cheltuelile extraordinare făcute pentru vas și pentru povară, pentru amândouă împreună sau pentru fie-care în parte, și toate pagubele ce se întâmplă vasului și lucrurilor încărcate, dupe încărcare și plecare până la întoarcere și descărcare.

Avariile sunt de două feluri: avarii mari sau comune, și avarii simple sau particulare.

Nu sunt avarii, ci numai simple cheltueli în sarcina vasului: cheltuelile ce de ordinar se fac pentru intrarea în golfuri, râuri sau canaluri, sau pentru a eși dintr-ânsele, și cheltuelile pentru drepturi sau taxe de navigațiune.

În lipsă de convențiune specială între părți, avariile sunt regulate dupe următoarele dispozițiuni.

Art. 655

Sunt avarii comune sau mari, cheltuelile extraordinare făcute și pagubele suferite de bunăvoe pentru binele și pentru scăparea comună a vasului și a povereii.

Ast-fel sunt:

- 1) Lucrurile date prin învoială și sub titlu de răscumpărare a vasului și a povereii;
- 2) Lucrurile aruncate în mare, pentru scăparea comună;
- 3) Catarturile, pânzele, otgoanele și alte unelte tăiate sau sfărâmate, pentru scăparea comună;
- 4) Ancorele, lanțurile și alte obiecte părăsite sau aruncate în mare, pentru scăparea comună;
- 5) Pagubele ce prin aruncare în mare s-a cauzat lucrurilor rămase pe vas;
- 6) Pagubele cauzate vasului prin operațiunea aruncării în mare, de bună-voe sau de necesitate, precum și pagubele aduse vasului pentru înlesnirea scăpării lucrurilor încărcate sau pentru a înlesni scurgerea și secarea apelor, și pagubele ce s-ar cauza, din aceasta, lucrurilor încărcate;
- 7) Daunele cauzate vasului și povereii cu ocaziunea stingerei incendiului de pe bord;
- 8) Cheltuelile făcute cu căutarea și hrana persanelor rănite în apărarea vasului și cheltuelile funerarii, în cas de moarte a acelor persoane;
- 9) Salariile și hrana persanelor echipagiului în timpul opririi sau împedicării, când vasul este oprit în călătorie prin faptul unui Stat străin, sau este constrâns a sta într-un port din cauza unui resbel ce ar supraveni, sau din o altă asemenea cauză ce împedică călătoria la portul de destinațiune, până când vasul și povara sunt liberate de obligațiune ce le privesc;
- 10) Cheltuelile de intrare sau eșire și taxele de navigațiune plătite într-un port unde vasul a fost a se opri din cauza furtunei, goanei inamicului sau piraților, ori a intrării de apă, provenită din cas fortuit sau forță majoră;

- 11) Salariile și hrana persoanelor echipagiului într-un port de oprire silită în timpul reparațiilor necesarii pentru continuarea călătoriei, când reparațiile constituiesc avaria comună;
- 12) Cheltuelile de descărcare și reîncărcare a obiectelor puse pe uscat pentru înlesnirea sau facerea sus ziselor reparațiuni ale vasului într-un port de oprire silită; cheltuelile pentru pază și chirie a magasielor unde acele obiecte au stat în deposit;
- 13) Cheltuelile făcute pentru a se obține liberarea sau restituirea vasului oprit, când oprirea nu provine dintr-o cauză ce ar privi exclusiv pe vas, persoana căpitanului sau aceea a armatorului, precum și salariile și hrana persoanelor echipagiului în timpul necesar pentru obținerea unei asemenea liberări sau restituiri, dacă ea a fost obținută;
- 14) Cheltuelile de descărcare pentru ușurarea vasului, când a trebuit să se facă în timp de furtună sau din altă cauză privitoare la scăparea comună a vasului sau a povereii, și daunele ce vasul sau povara au suferit cu ocaziunea descărcării și reîncărcării;
- 15) Pagubele pe cari vasul sau povara le-au încercat în cufundarea la mal de bună-voe, pentru scăparea vasului de furtună, de pradă sau de alt pericol iminent;
- 16) Cheltuelile făcute pentru scoaterea d-asupra apei a vasului cufundat în cazul de mai sus, și recompensele datorite pentru lucrările și serviciile aduse în asemenea ocaziuni;
- 17) Perderea și stricăciunile suferite de lucrurile puse în luntre sau bărci pentru ușurarea vasului în casurile arătate la numărul 14, coprinzându-se partea de contribuțiune ce s-ar datori chiar luntrelor sau bărcilor; de asemenea și pagubele suferite de obiectele rămase pe vas, întru cât asemenea pagube pot fi considerate ca avarii comune;
- 18) Primele și interesele împrumuturilor maritime contractate pentru a face față cheltuelilor considerate între avariile comune, și primele de asigurare ale acelorași cheltueli, precum și perderea ce trebuie să se plătească proprietarului mărfurilor vândute în timpul călătoriei într-un port de oprire silită, pentru acoperirea acelorași cheltueli;
- 19) Cheltuelile regulării avariilor comune.

Nu sunt considerate ca avarii comune, cu toate că sunt făcute de bună-voe, pentru binele și scăparea comună: pagubele încercate de vas sau cheltuelile făcute pentru dânsul când provin din vițiu, sau vechime a vasului, sau din culpă ori neglijența căpitanului sau a echipagiului.

Obiectele de armament ale vasului aruncate în mare, ancorele, lanțurile sau alte obiecte părăsite chiar de bună-voe, pentru binele și scăparea comună, nu pot fi trecute între avarii, dacă nu sunt descrise în inventariul bordului ținut conform dispozițiilor art. 510.

Aruncarea în mare a provisinuilor vasului nu poate fi, nici într-un cas, considerată ca avaria comună.

Art. 656

Se consideră ca avarii comune :

- 1) Prețul sau indemnitatea pentru răscumpărarea oamenilor echipagiului trimiși pe uscat în serviciul vasului și făcuți prizonieri sau ținuți ca ostatici;
- 2) Cheltuelile unei carantine neprevăzute la facerea contractului de închiriere, dacă ea privesce și vasul și povara, precum și cheltuelile cu salariul și hrana persoanelor echipagiului în timpul carantinei.

Art. 657

Dacă este necesitate de a se arunca în mare lucruri, trebuie a se începe cu cele mai puțin necesare, mai grele și de mai puțin preț, pe cât va fi cu putință, și apoi lucrurile dupe ântâia podelă a vasului și succesiv cele-alte.

Art. 658

Sunt avarii particulare toate pagubele încercate și toate cheltuelile făcute numai pentru vas, sau numai pentru povară.

Ast-fel sunt:

- 1) Ori-ce perdere sau pagubă suferită de lucrurile încărcate, prin furtună, incendiu, pradă, naufragiu, cufundare, sau prin ori-ce alt cas fortuit sau de forță majoră;
- 2) Perderea catartelor, pânzelor, fringhielor, ancorelor, sau ori ce altă pagubă suferită de vas din cauzele menționate mai sus;

- 3) Ori-ce pagubă suferită din vițiul însuși al vasului sau al mărfurilor;
- 4) Cheltuelile pentru ori-ce oprire cauzată din vițiul vasului, din intrare de apă provenind din vechimea lui, din lipsa de provisiuni pe bord, sau din ori-ce altă cauză imputabilă proprietarului, armatorului sau căpitanului;
- 5) Salariul și hrana marinarilor în timpul carantinei ordinare, sau în timpul reparațiilor provenite din vițiu sau vechimea vasului, sau din o altă cauză imputabilă proprietarului, armatorului sau căpitanului, sau în timpul opririi ori șederei într-un port ce ar privi numai vasul sau numai povara, și cheltuelile pentru a obține în acest cas liberarea uneia sau alteia;
- 6) Cheltuelile pentru conservarea mărfurilor încărcate sau pentru repararea butoaielor, lăzilor sau sacilor în cari sunt puse, când aceste cheltueli nu provin din pagube considerate ca avarii comune;
- 7) Excedentul navlului în cazul prevăzut de art. 580.

Pagubele întâmplare mărfurilor prin accidente provenind din neglijența căpitanului sau celor-l-alte persoane ale echipajului sunt avarii particulare în sarcina proprietarului acelor mărfuri, având acesta dreptul de acțiune pentru despăgubire contra căpitanului, sau asupra vasului și asupra navlului.

Căpitanul răspunde de pagubele cauzate proprietarilor vasului, prin lunga sau arbitrara ședere în porturi.

CAPITOLUL II Despre contribuțiune

Art. 659

Avariile particulare se suportă și se plătesc de către proprietarul lucrului care a încercat paguba, sau a dat ocaziune la o cheltuială.

Avariile comune suni proporțional împărțite între povară și jumătate a vasului și a navlului.

Valoarea lucrurilor aruncate este coprinsă în formarea masei ce urmează să contribue.

Art. 660

Bagagele persoanelor echipagiului și ale călătorilor au contribuiesc la avaria comună dacă sunt scăpate, dau însă dreptul la contribuțiune, dacă sunt aruncate în mare sau sufer vre-o stricăciune.

Art. 661

Lucrurile ce nu se coprink în polița de încărcare, sau pentru cari nu există declarațiunea căpitanului, de se vor fi aruncat în mare, nu se plătesc; iar de au scăpat, contribuiesc.

Art. 662

Lucrurile încărcate pe podeala de sus a vasului, contribuiesc în tot-d-a-una la avariile comune, dacă sunt scăpate.

Dacă lucrurile sunt aruncate în mare sau stricate prin aruncare, afară de casul călătorielor prevăzute de ultimul aliniat al art. 508, proprietarul nu este primit a cere despăgubire pentru pierderea sau stricarea lor, de cât de la căpitanul care le-a încărcat pe podeala vasului fără învoirea scrisă a încărcătorului. În cas contrariu, o specială contribuțiune are loc între vas, navlu și cele-alte lucruri încărcate pe poală, deosebit de contribuțiunea generală pentru avariile comune la toată povara.

Art. 663

Dacă aruncarea în mare nu scapă vasul, nu e loc la contribuțiune. Lucrurile scăpate nu sunt supuse la plată și nici la despăgubirea celor aruncate în mare sau stricate.

Dacă aruncarea în mare scapă vasul și acesta, urmându-și călătoria, se perde, lucrurile scăpate contribuiesc la aruncare dupe valoarea lor în starea în care se află scăzându-se cheltuelile făcute pentru scăpare.

Lucrurile aruncate în mare nu contribuiesc în nici un cas la plata pagubelor ce se vor fi întâmplat în urma aruncării lucrurilor scăpate.

Povara nu contribue la plata vasului perdut sau ajuns în stare de a nu mai putea naviga.

Art. 664

În cas de pierdere a lucrurilor puse în luntre sau bărci pentru ușurarea vasului, repartițiunea pierderii se face asupra vasului și asupra întregii poveri.

Dacă vasul se perde cu restul poverii, nu e loc la contribuțiune pentru lucrurile puse în bărci sau luntre, de și acestea ar ajunge bine în port.

Art. 665

Dacă, dupe repartițiune, lucrurile aruncate în mare sunt redobândite de proprietarii lor, aceștia vor restitui căpitanului și persoanelor interesate ceea ce au primit din contribuțiune, scăzându-se pagubele cauzate prin aruncare și cheltuelile făcute pentru redobândire.

Art. 666

Vasul contribuie pentru valoarea ce are la locul descărcării, sau pentru prețul cu care ar putea fi vândut, scăzându-se avariile particulare chiar posterioare avariei comune.

Navlul ce, prin faptul convențiunei arătate la art. 587, e câștigat chiar în cas de perdere a lucrurilor încărcate, nu este supus la contribuțiune.

Art. 667

Lucrurile scăpate și cele aruncate în mare sau în ori-ce alt chip sacrificate, contribuiesc în proporțiune cu valoarea ce au la locul descărcării. Dacă a avut loc convențiunea arătată în articolul precedent, navlul nu se scade din valoare.

Art. 668

Natura, specia și calitatea lucrurilor ce urmează să contribuie și a celor aruncate sau sacrificate, se stabilește prin polițele de încărcare, facturi și, în lipsă, prin ori-ce alte mijloace de probă admise de lege.

Când în polița de încărcare calitatea sau valoarea lucrurilor încărcate nu este cea adevărată și în realitate lucrurile sunt de o valoare mai mare, ele contribuiesc dupe valoarea lor reală, dacă sunt scăpate, și se plătesc dupe calitatea și valoarea indicată, dacă sunt aruncate în mare sau stricate.

Dacă însă lucrurile sunt de o calitate sau o valoare mai mică celei declarate prin polița de încărcare, ele contribuiesc dupe calitatea și valoarea indicată, dacă sunt scăpate, și se plătesc dupe valoarea lor reală, dacă sunt aruncate în mare sau stricate.

Art. 669

Căpitanul va încheia proces-verbal despre ori-ce hotărîre va lua și despre operațiunile urmate pentru scăparea comună, îndată ce aceasta îi va fi cu putință.

Procesul-verbal va cuprinde motivele hotărîrii și va arăta în mod sumar lucrurile aruncate sau stricate: va fi scris de fruntașii echipajului sau va arăta motivele nevoinței lor de a subscrie și va fi transcris în registrul vasului.

O copie de pe acest proces-verbal, scrisă de căpitan, va fi alăturată la raportul prevăzut de art. 526.

Art. 670

Descrierea, prețuirea și repartitiunea perderilor și pagubelor va fi făcută, în locul de descărcare al vasului, prin îngrijirea căpitanului, de către experți, numiți, în țară, de președintele tribunalului respectiv și, în lipsă de tribunal, de către judecătorul de ocol; iar în țară străină, de autoritatea consulară română și, în lipsă, de autoritatea locală.

Repartițiunea propusă de experți va fi supusă, în țară, cercetării tribunalului respectiv sau judecătorului de ocol și, în țară străină, autorității consulare române sau autorității locale competente.

Art. 671

Ațiunea pentru avaria contra chiriașului vasului și contra destinatarului nu poate avea loc dacă căpitanul a primit navlul și a predat lucrurile încărcate fără a protesta, chiar când plata navlului ar fi fost făcută înainte.

TITLUL VII

DESPRE PAGUBELE CAUSATE PRIN LOVIREA VASELOR (ABORDAGIU)

Art. 672

Dacă lovirea vaselor a avut loc din cas fortuit sau forță majoră, pagubele și perderile provenite din această cauză sunt în sarcina lucrurilor ce le-au suferit, fără drept de despăgubire.

Art. 673

Dacă lovirea s-a întâmplat din culpa unuia din vase, pagubele și perderile sunt în sarcina vasului în culpă. Despăgubirile datorite persoanelor moarte sau rănite sunt privilegiate în cas de neajungere a sumei de împărțit.

Art. 674

Dacă nu se dovedește cărui dintre vase se poate imputa culpa, sau dacă culpa se dovedește a fi comună, fie-care suferă pagubele și perderile încercate fără drept la vre-o despăgubire; cu toate acestea, fie-care vas este obligat în mod solidar la plata pagubelor și perderilor cauzate lucrurilor încărcate și a leziunilor cauzate persoanelor, conform dispozițiilor celor două articole precedente.

Art. 675

Responsabilitatea vaselor stabilită prin articolele precedente, nu apără de răspundere pe autorii culpei către persoanele vătămate și către proprietarii vaselor.

Art. 676

Când un vas a lovit, nu din culpa sa, pe un altul, ci pentru că el însuși a fost lovit din culpa unui al treilea, toată răspunderea este în sarcina acestuia.

Art. 677

Ațiunea de despăgubire, pentru daunele provenind din lovirea vaselor, nu poate fi admisă dacă nu s-a făcut, în termen de trei zile, către autoritatea locului unde s-a întâmplat faptul, sau a primului port în care vasul s-a oprit.

Pentru pagubele cauzate persoanelor sau mărfurilor, lipsa de protestare sau reclamațiune nu vatămă drepturile persoanelor cari nu se găsesc pe vas, sau nu erau în pozițiune a-și manifesta voința.

TITLUL IX DESPRE CREANȚELE PRIVILEGIATE

CAPITOLUL I Dispozițiuni generale

Art. 678

Privilegiile stabilite prin acest titlu trec înaintea ori-cărui alt privilegiu general sau special asupra mobilelor, stabilit prin codicele civil.

Art. 679

În ori-ce cas de deteriorare sau micșorare a lucrului asupra căruia există privilegiul, acesta se exercită pe ceea ce rămâne, sau se redobândește ori se scapă.

Art. 680

Dacă creditorul ce are un privilegiu asupra unuia sau mai multor obiecte, este primat asupra prețului acestor obiecte de un creditor al cărui privilegiu se întinde și asupra altor obiecte, cel d-ântăiu este subrogat în privilegiul aparținând ultimului creditor.

Același drept îl au asemenea și cei-alți creditori privilegiați cari sufer o pierdere în urma sus arătatei subrogațiuni.

Art. 681

Creanțele privilegiate în același grad concură între dânsese în cas de nesuficiență a lucrului în proporțiune cu cât au să ia, dacă sunt contractate în același port. Dar dacă asemenea creanțe iau nascere în urmă, dupe reluarea călătoriei, creanțele posterioare sunt preferite celor anterioare.

Art. 682

Dacă titlul creanței privilegiate este la ordin, girul transmite și privilegiul.

CAPITOLUL II

Despre creanțele privilegiate asupra lucrurilor încărcate

Art. 683

Sunt privilegiate asupra lucrurilor încărcate, și plătite în ordinea prevăzută prin prezentul articol, creanțele următoare:

- 1) Cheltuelile de judecată făcute în interesul comun al creditorilor pentru acte de conservațiune și de urmărire a lucrurilor;
- 2) Cheltuelile, indemnitațiile și primele de scăpare datorite pentru ultima călătorie;
- 3) Drepturile vamale datorite pentru lucruri la locul de descărcare;

- 4) Cheltuelile de transport și descărcare;
- 5) Chiria magasielor în cari lucrurile descărcate au fost depuse;
- 6) Sumele datorite ca contribuțiune pentru avariile comune;
- 7) Primele de asigurare;
- 3) Capitalul și procentele datorite pentru obligațiunile contractate de căpitan asupra povereii, în casurile prevăzute de art. 519 și cu îndeplinirea formalităților prescrise;
- 9) Ori-ce alt împrumut maritim când acela ce a dat banii posedă polița de încărcare.

Art. 684

Privilegiile arătate în articolul precedent nu se conservă, dacă acțiunea nu este exercitată în termen de cinci-spre-zece zile de la descărcare și înainte de trecerea lucrurilor încărcate în mâna celor de al treilea.

Pentru sechestrarea, darea în gagiu și vânzarea silită a lucrurilor supuse privilegiului, se aplică regulile generale stabilite prin codicele de procedură civilă, afară de casurile în cari codicele de comerț nu ar dispune într-alt-fel.

CAPITOLUL III

Despre creanțele privilegiate asupra navlului

Art. 685

Sunt privilegiate asupra navlului și admise la plată, în ordinea aci arătată, următoarele creanțe:

- 1) Cheltuelile de judecată făcute în interesul comun al creditorilor pentru acte de conservare și urmărire;
- 2) Cheltuelile, indemnitațiile și primele de scăpare, datorite pentru ultima călătorie;
- 3) Salariile, retribuțiunile și indemnitațiile datorite persoanelor echipajului pentru călătoria în care s-a câștigat navlul;
- 4) Sumele datorite ca contribuțiune la avarii comune;
- 5) Primele de asigurare;

6) Capitalul și procentele datorite pentru obligațiunile contractate de căpitan asupra navlului, în casurile prevăzute de art. 519 și cu îndeplinirea formalităților prescrise;

7) Pentru despăgubirile datorite chiriașilor vasului pentru nepredarea lucrurilor încărcate sau pentru avarii suferite de dânsese din culpa căpitanului sau persoanelor echipagiului în ultima călătorie;

8) Ori-ce altă datorie cu împrumut maritim sau cu gagiu asupra navlului, transcrisă și adnotată pe actul de raționalitate.

CAPITOLUL IV

Despre creanțele privilegiate asupra vasului

Art. 686

Vasele sau părțile lor, chiar când s-ar afla în posesiunea unei a treia persoane, sunt supuse la plata creanțelor ce legea declară privilegiate, în modul și marginele mai jos stabilite.

Art. 687

Sunt privilegiate asupra vasului și admise la plată asupra prețului său și în ordinea arătată în prezentul articol, creanțele următoare:

- 1) Cheltuelile de judecată făcute în interesul comun al creditorilor pentru acte de conservațiune și urmărire a vasului;
- 2) Cheltuelile, indemnitațiile și primele pentru scăpare, datorite pentru ultima călătorie;
- 3) Taxele de navigațiune stabilite prin lege;
- 4) Salariile piloților, salariul custodelui și cheltuelile de pază a vasului, dupe intrarea lui în port;
- 5) Chiria magasielor pentru păstrarea uneltelor și instrumentelor vasului;
- 6) Cheltuelile de întreținere a vasului și a uneltelor și instrumentelor sale dupe ultima sa călătorie și intrare în port;

- 7) Salariile, retribuțiunile și indemnitățile datorite, conform dispozițiilor titlului III al acestei cărți, căpitanului și celor-alte persoane ale echipagiului pentru cea din urmă călătorie;
- 8) Sumele datorite ca contribuțiune la avariile comune;
- 9) Capitalul și procentele datorite pentru obligațiunile contractate de căpitan la trebuințele vasului în casurile prevăzute de art. 519 și cu îndeplinirea formalităților prescrise;
- 10) Primele de asigurarea vasului și accesoriilor sale pentru cea din urmă călătorie, dacă asigurarea a fost făcută pentru un timp determinat sau cu călătoria, și pentru vasele cu abur ce fac călătorii periodice asigurate pentru un timp determinat, primele corespunzătoare cu cele din urmă șase luni; și deosebit de acestea, în asociațiunile de asigurare mutuală, reparațiunile și contribuțiunile pentru ultimele șase luni;
- 11) Indemnitățile datorite chiriașilor pentru nepredarea lucrurilor încărcate sau pentru avariile suferite de dânsese din culpa căpitanului sau a echipagiului, în ultima călătorie;
- 12) Prețul vasului datorit încă vânzătorului; 13) Creanțele arătate la numărul 9 de mai sus, ce au fost transcrise și adnotate târziu; ori-ce altă creanță de împrumut maritim asupra vasului și creanțele pentru cari vasul a fost dat în gagiu.

În cas când mai multe creanțe din cele prevăzute de numărul 13 se află în concurență, preferința se determină dupe data transcripțiunei titlului și adnotațiunei lui pe actul de naționalitate.

Art. 688

Girantul, cesionarul, subrogatul sau creditorul care a primit în gagiu o creanță asupra unui vas, transcrisă și adnotată, vor putea cere să se menționeze, pe registrul căpitaniei portului și pe actul de naționalitate al vasului girul, cesiunea, subrogațiunea sau constituirea gagiului ce a avut loc.

Art. 689

Privilegiile arătate în articolele precedente nu se pot exercita, dacă creanțele nu sunt probate și privilegiile nu sunt conservate în modul următor:

Anghel N. Cristinel

Uniunea Națională a Barourilor din România • Baroul Brașov • Cabinet Individual de Avocat • Attorney at Law Office

- 1) Cheltuelile de judecată cu compturile lichidate de judecătorul competent dupe formele stabilite prin legile de procedură;
- 2) Cheltuelile, indemnitațiile și primele pentru scăpare, și salariile piloților, cu sentințe, cu atestate ale autorității maritime și cu cele-alte probe ce autoritatea judecătorească va crede de cuviință a admite, dupe împregiurări;
- 3) Taxele de navigațiune cu recepisele autorităților competente;
- 4) Salariul custodelui, cheltuelile de pază arătate în numărul 4 al art. 687 și creanțele arătate în numărul 5 al art. 683 și în aliniatele 5 și 6 ale art. 687 prin state aprobate de presidentul tribunalului respectiv ;
- 5) Salariile și retribuțiunile căpitanului și celor-l-alte persoane ale echipagiului, cu rolurile de armament și desarmament extrase din oficiurile autorității maritime, cele-l-alte indemnitați cu raportul căpitanului și cu cele-l-alte probe ale întâmplărilor ce le-au dat nascere;
- 6) Creanțele pentru contribuțiuni la avariile comune, cu actele relative la repartițiunea lor;
- 7) Creanțele arătate la numărul 8 de sub art. 683, la aliniatul 6 de sub art. 685 și la aliniatul 9 de sub art. 687 prin procesele-verbale subscrise de fruntașii echipagiului, ordinele de autorisațiune, statele subscrise de căpitan și confirmate de experți, prin actele de vânzare și procesele verbale subscrise de el, sau prin mijlocul altor acte, dovedind necesitatea cheltuelilor;
- 8) Primele de asigurare, cu polițele de asigurare sau cu alte titluri subscrise de asigurat și cu extractele de pe registrele mijlocitorilor de asigurare; re-partițiunile sau contribuțiunile în societățile de asigurare mutuală, cu extractele de pe registrele de admitere a vaselor în societate;
- 9) Indemnitațiile datorite chiriașilor unui vas cu sentințele ce le-au lichidat; și dacă la timpul distribuirei prețului, sentința de condamnare la despăgubire e pronunțată, iar daunele-interese nu sunt încă lichidate, creditorii pot, dupe împregiurări, să fie admiși la plata despăgubirei pentru o sumă aproximativă, dând cauțiune că vor restitui ceea ce se va constata că au primit mai mult; tot ast-fel vor fi admiși la plată și creditorii posteriori celor d-intâiu, dacă vor da cauțiune de restituire;
- 10) Vinderea vasului cu actul de vânzare, transcris și adnotat în modul stabilit prin art. 493;

11) Creanțele arătate la numărul 9 de sub art. 683, la numărul 8 de sub art. 685 și la numărul 13 de sub art. 687, cu actele respective transcrise și adnotate în modul prescris.

Art. 690

Afară de regulele generale pentru stingerea obligațiunilor, privilegiile creditorilor asupra vasului se sting:

- 1) Prin vânzarea silită, făcută sau dupe cererea creditorilor sau pentru altă cauză, dupe formele stabilite de procedura comercială și dupe plata prețului asupra căruia privilegiul a trecut;
- 2) Prin expirarea termenului de trei luni, în cas de înstrăinare de bună-voe a vasului.

Acest termen începe de la data transcrierii actului de înstrăinare, dacă vasul se găsește în timpul transcripțiunii în circumscripțiunea unde e înscris; și de la data întoarcerii sale în zisa circumscripțiune, dacă transcripțiunea înstrăinării s-a făcut dupe plecarea vasului, cu condițiune ca în termen de o lună de la data transcripțiunii, vânzarea să fie notificată creditorilor privilegiați a căror titluri se află transcrise și adnotate pe actul de naționalitate.

Stingerea privilegiului nu poate avea loc față cu creditorul privilegiat, care înainte de expirarea termenului a chemat în judecată pe cumpărătorul vasului pentru a obține recunoascerea privilegiului său.

Art. 691

Achisitorul unui vas sau unei părți din vas, pentru a-l purga de creditele creanțelor privilegiate, la cari nu este obligat personal, e dator să notifice creditorilor, înainte de punerea în ganiu său urmărirea vasului, un act conținând:

- 1) Data și felul titlului său, datele transcripțiunii titlului și adnotărei pe actul de naționalitate;
- 2) Numele și pronumele autorului său; 3) Numele, felul și capacitatea vasului;
- 4) Prețul convenit și ori-ce altă sarcină impusă achisitorului său valoarea ce el oferă să plătească;

- 5) Lista creditorilor cu arătarea numelui și pronumelui lor, a sumelor ce li se datoresce; data titlurilor lor, a transcripțiunii și adnotațiunii pe actul de naționalitate;
- 6) Oferta de depunere a prețului convenit sau a valorii declarată, pentru a fi împărțită între creditorii;
- 7) Alegerea domiciliului la reședința tribunalului care ar fi competente să procedă la vânzarea cu licitațiune, dacă aceasta ar trebui să aibă loc.

Un extract sumar de pe acest act se va publica în foaia anunțurilor judiciare a locului unde se află oficiul maritim la care vasul este înscris; aceasta va ține loc de notificațiune pentru creanțele nesupuse publicității.

Art. 692

Ori-ce creditor privilegiat sau fidejutorul unor asemenea creanțe, poate, în termen de 15 zile de la notificarea sau publicațiunea sus arătată, să ceară vânzarea prin licitațiune publică a vasului, oferind suirea prețului cu a zecea parte, și dând cauțiune pentru plata prețului și pentru îndeplinirea ori-cărei alte sarcine.

Această cerere, scrisă de cel ce o face sau de un procurator special al său, va fi notificată achizitorului cu citațiune de înfățișare d-inaintea tribunalului locului unde vasul este înscris, pentru ca judecata să se pronunțe atât asupra admisibilității cauțiunii, cât și asupra cererii de vânzare.

Art. 693

Dacă vânzarea n-a fost cerută în termenul și modul stabilit prin articolul precedent, sau dacă cererea este respinsă, prețul rămâne fixat definitiv și, prin depunerea lui, achizitorul obține proprietatea vasului sau unei părți din el, liberă, de ori-ce privilegiu. În acest cas privilegiile trec asupra prețului depus, care urmează a fi distribuit ca în casurile de vânzare silită.

Dacă cererea este admisă, tribunalul, prin aceeași sentință, va autoriza vânzarea vasului, care se va face conform, dispozițiunilor cuprinse în procedura codice-lui comercial.

Art. 694

Radiarea transcripțiilor sau a adnotărilor privilegiate nu se va putea face de cât după consimțământul părților interesate sau în virtutea unei sentințe rămase definitive.

Ori-cine poate obține un act dovedind existența unei sau mai multor transcripțiuni asupra unui vas sau unei părți din el, sau un certificat că nu exista nici o sarcină.

CARTEA III
DESPRE FALIMENT
modificat de

LEGE - privind procedura reorganizării și lichidării judiciare nr. 64/1995 din 22 iunie 1995, M. Of. 130/1995

Art. 695-888

Abrogate.

CARTEA IV
DESPRE EXERCITIUL ACȚIUNILOR COMERCIALE ȘI DESPRE DURATA LOR

TITLUL I
DESPRE EXERCITIUL ACȚIUNILOR COMERCIALE

CAPITOLUL I
Dispozițiuni generale
modificat de

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ - pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă nr. 138/2000 din 14 septembrie 2000, M. Of. 479/2000 ;
ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ - pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă nr. 138/2000 din 14 septembrie 2000, M. Of. 479/2000

Art. 889-906

Abrogate.

Art. 907

Partea interesată în o cauză comercială va putea de o-dată cu intentarea acțiunii să ceară a se pune sechestrul asupra averii mobile a debitorului său, conform art. 614 și următorii din procedura civilă, după deosebirile mai jos enunțate.

Va putea de asemenea să urmărească și să poprească pentru sumele coprinsă în titlul său sumele sau efectele datorite debitorului său de către un al treilea, conformându-se dispozițiilor art. 456 și următorii din codicele de procedură civilă.

Art. 908

Sechestrul sau poprirea nu se va putea înființa de cât numai cu dare de cauțiune, afară de cașul când cererea de sechestrul sau de poprire se va face în virtutea unei cambii sau a unui alt efect comercial la ordin sau la purtător protestat de neplată.

Judecătoria se va pronunța asupra sechestrului în camera de consiliu fără prealabilă chemare a părților.

Sechestrul asigurător nu poate fi ridicat de cât dacă debitorul va consemna suma, capital, interese și cheltueli, pentru cari s-a înființat acel sechestrul.

Art. 909

Abrogat.

CAPITOLUL II

Despre sechestrarea, urmărirea și vânzarea silită a vaselor
modificat de

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ - pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă nr. 138/2000 din 14 septembrie 2000, M. Of. 479/2000 ;

ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ - pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă nr. 138/2000 din 14 septembrie 2000, M. Of. 479/2000

Art. 910

Ori-ce creditor are dreptul ca, prin paza formelor mai jos arătate, să poată precede la sechestrarea, urmărirea și vânzarea silită a unui vas sau a unei părți indivisă dintr-ânsul, care ar fi proprietatea debitorului său.

Creditorii privilegiați pot exercita acest drept chiar dacă vasul, care în totul sau în parte este afectat, ar fi trecut în mâinile unei a treia persoane.

Art. 911

Vasul poate fi sechestrat în casurile și dupe formalitățile stabilite în art. 907 și 908 din acest codice.

Sechestrarea fiind declarată valabilă de către tribunalul de comerț competent, vânzarea, colocațiunea creditorilor și repartițiunea prețului se fac în conformitate cu regulile fixate în prezentul capitol.

Art. 912

Vasul gata de plecare nu poate fi pus sub sechestru și nici urmărit.

Vasul se consideră că este gata de plecare când căpitanul are asupra-și hârtiele de navigațiune necesare pentru călătorie.

Art. 913

În ori-ce stare a procedurii, dupe cererea unui creditor care are un privilegiu asupra unui vas sau a unui coproprietar al vasului și chiar a însuși debitorului, tribunalul, înaintea căruia se află cauza pendinte, poate ordona ca vasul să întreprindă una sau mai multe călătorii, prescriind în același timp precauțiunile ce, dupe împregiurări, s-ar crede necesare.

Călătoria nu se poate începe până ce mai întâi sentința tribunalului care ar încuviința-o nu va fi transcrisă în registrele autorității maritime respective și adnotată pe actul de naționalitate.

Cheltuelile necesare pentru întreprinderea călătoriei se vor înainta de reclamant.

Navlul, dupe ce mai întâi se vor scădea cheltuelile, se va adăuga la prețul vinderei.

Art. 914

Urmărirea vasului sau a unei părți dintr-ânsul va fi precedată de un comandament făcut debitorului, cu invitare de a plăti suma datorita în termen de 24 ore și cu încunosciri că în cas contrariu se va procede la urmărire.

Dacă este pericol de sustracțiune, se poate ordona sechestrarea imediată în formele stabilite de codicele de procedură civilă.

Art. 915

Prin comandament creditorul își va face alegere de domiciliu, în comuna de reședință a autorității judecătorești înaintea căreia are să se facă urmărirea, arătându-se persoana la care domiciliul a fost ales.

Comandamentul va fi notificat proprietarului vasului, dacă este vorba de o acțiune generală de exercitat contra lui; el va putea fi însă notificat și căpitanului, dacă urmărirea se face în virtutea unui drept de privilegiu ce există asupra vasului.

Dacă, în termen de 30 zile de la notificarea comandamentului, creditorul nu procedează la acte de execuțiune, urmărirea nu se va putea începe de cât în urma unui nou comandament.

În cas de opozițiune sau contestațiune contra urmăririi, termenul de mai sus va curge de la notificarea sentinței definitive care a respins contestațiunea sau opozițiunea, sau din ziua când contestațiunea sau opozițiunea s-a perimat.

Art. 916

Procesul-verbul al agentului judecătoresc însărcinat cu urmărirea, afară de cele prescise prin art. 416 din codicele de procedură civilă, va trebui să mai cuprindă:

- 1) Alegerea sau declarațiunea de domiciliu ori reședință a creditorului urmărit în localitatea unde se află autoritatea judecătorească însărcinată cu vânzarea și în localitatea unde vasul urmărit se găsește ancorat;
- 2) Numele, pronumele și domiciliul sau reședința proprietarului vasului și acela al căpitanului;
- 3) Numele, felul și capacitatea vasului;
- 4) Descrierea bărcilor, a șalupelor, uneltelor, echipamentelor, armelor, munițiilor și proviziunilor sale.

Agentul judecătoresc va numi un custode asupra vasului urmărit, care va urma să subscrie procesul-verbal.

Art. 917

Dacă proprietarul vasului urmărit are domiciliul sau reședința în comuna unde se face urmărirea, creditorul urmărit este dator să-i notifice, în termen de trei zile, copie dupe procesul-verbal de urmărire și să-l citeze înaintea tribunalului urmărit, pentru ca acesta să ordone vânzarea lucrurilor urmărite.

Dacă proprietarul nu are nici domiciliul, nici reședința sa în localitatea unde se face urmărirea, comunicarea procesului-verbal și citațiunea se vor face căpitanului vasului urmărit, și, în lipsa-i, reprezentantului proprietarului sau al căpitanului.

Dacă proprietarul este străin, fără domiciliu sau reședință în România, comunicarea și citațiunea mai sus vorbită se vor face în modul stabilit prin art. 75, numerile 6 și 7 din procedura civilă.

O altă copie dupe procesul-verbal de urmărire se va depune de agentul judecătoresc la oficiul maritim unde vasul se găsește înscris.

Art. 918

Tribunalul, autorisând vânzarea, stabilește condițiunile ei și trimite pe părți înaintea unui judecător delegat, pentru ca să fixeze ziua în care are să se facă vânzarea, și să procedă la celelalte operațiuni necesare. Tribunalul trebuie de asemenea să ordone portărelului de a face afișele și publicațiunile de vânzare.

Art. 919

Urmărirea se perimă de drept și creditorul urmăritor răspunde de cheltueli dacă vânzarea nu se face în cele 40 zile următoare.

Nu se socotesc în acest termen timpul trecut pentru opozițiunile sau contestațiunile prevăzute de articolul 915.

Art. 920

Afișele și publicațiunile vor cuprinde:

- 1) Numele, pronumele, profesiunea, domiciliul sau reședința creditorului urmăritor;
- 2) Titlul în puterea căruia se face urmărirea;
- 3) Suma datorită;
- 4) Alegerea de domiciliu făcută de creditorul urmăritor, atât în localitatea unde reșede tribunalul înaintea căruia se face urmărirea, cât și în aceea unde vasul este ancorat;
- 5) Numele, pronumele, domiciliul sau reședința proprietarului vasului urmărit;

- 6) Numele, felul și capacitatea vasului, dacă este armat sau în armare, precum și numele și pronumele căpitanului;
- 7) Locul unde vasul se găsește, adică dacă este ancorat în port sau în altă parte;
- 8) Bărcile, șalupele, echipamentele, uneltele, armele, munițiunile și provisiunile ce se coprink în vânzare;
- 9) Numele și pronumele procuratorului creditorului urmărit;
- 10) Condițiunile vânzerei;
- 11) Ziua fixată pentru ținerea licitațiunei.

Art. 921

Afiptele se vor lipi:

- 1) Pe catartul principal al vasului urmărit;
- 2) La ușa tribunalului unde are a se ține licitațiunea;
- 3) În piața principală a orașului, pe digul sau la debarcaderul portului unde vasul este ancorat și la reședința oficiului vamal din localitate;
- 4) În sălile bursei și camerei de comerț, dacă vor fi.

Un extract dupe afipt se va publica în foaia anunțurilor judiciare a locului, cel puțin cu trei zile înainte de ziua fixată pentru ținerea licitațiunei.

Un exemplar dupe afipt se va comunica:

- 1) Debitorului sau căpitanului în casurile prevăzute de art. 520;
- 2) Custodelui numit de către agentul judecătoresc;
- 3) Creditorilor privilegiați indicați în actul de naționalitate sau în registrele oficiului maritim unde este înscris vasul, și ori-cărui alt creditor chiar neprivilegiat, care, printr-un act notificat creditorului urmărit a declarat că voesce să intervină la procedura urmăririi.

Art. 922

Dacă urmărirea are de obiect un vas care ar avea o capacitate mai mare de 30 tone, se vor face trei publicațiuni consecutive din opt în opt zile, prin afișate afișate, cum mai sus se arată și publicate în foia anunțurilor judiciare.

Dupe a treia publicațiune a afiștelor, licitațiunea se va ține la ziua fixată de către judecătorul delegat și vânzarea se va face către cel ce va oferi un preț mai avantajos.

Art. 923

Tribunalul, dupe raportul judecătorului delegat, pentru motive grave, poate acorda și chiar ordona din oficiu ca vânzarea să nu aibă loc și să încuviințeze una sau două amânări de câte opt zile fie-care.

Amânarea va fi încunosciințată prin afișate afișate și publicate precum mai sus se arată.

Art. 924

Ori-cine poate sa concureze la licitație.

Cel ce concurează pentru comptul altei persoane trebuie să presinte procură specială care se va atașa la dosarul cauzei.

Ori-ce concurent este dator sa depună, în bani sau în efecte publice de ale Statului la purtător și dupe cursul zilei, a zecea parte din prețul de la care are să se înceapă licitațiunea, afară numai dacă judecătorul delegat, ascultând și pe creditorii prezenți, nu-l va dispensa de aceasta.

Vânzarea se va face prin strigări.

Strigările se vor începe de la prețul fixat de creditor sau de la acela pe care-l va însemna judecătorul delegat de la sine și se vor repeta de trei ori; între fie-care strigare va fi un termen de 5 minute cel puțin sau de 15 minute cel mult.

Lucrul se va adjudeca asupra aceluia care a oferit cel mai mare preț.

Art. 925

Judecătorul delegat va încheia proces-verbal de cele urmate.

Adjudecatarul va subscrie de prețul cu care lucrul s-a adjudecat asupra-i și în același timp va face alegere de domiciliu în localitatea unde s-a urmat vânzarea. În cas contrariu, toate notificările ce i se vor adresa vor fi valabil făcute la grefa tribunalului.

Art. 926

Procuratorul care va fi rămas adjudecatar pentru o persoană care ar avea a o numi mai în urmă, trebuie, în cele trei zile dupe licitație, să depună la grefă mandatul special anterior vânzării, dacă acela în comptul căruia a concurat la licitație nu preferă de a face in persoană acceptațiunea prin o declarațiune depusă la grefă; în lipsă, procuratorul va fi considerat ca adjudecatar în numele seu propriu.

Art. 927

Adjudecatarul este dator ca, în termen de cinci zile de la adjudecare, să depună prețul cu care s-a adjudecat asupra-i vasul.

Dacă acest termen expiră fără ca cumpărătorul să fi depus întregul preț, tribunalul, de la sine sau dupe cererea părții interesate, va pune lucrul din nou in vânzare.

Această nouă licitațiune se va încunosciița prin afipte, conform art. 921, iar afiptul se va publica cu trei zile cel puțin înainte de vânzare.

Nouile afipte vor coprinde, pe lângă enunțările prevăzute de art. 920, numele adjudecatarului ce nu a depus prețul și suma cu cât lucrul a fost adjudecat asupra-i.

Licitațiunea se va urma conform art. 924.

Dacă prețul eșit la acesta nouă licitațiune este mai mic, primul adjudecatar răspunde de diferență și, în ori-ce cas, de toate cheltuelile ocașionate cu acesta nouă vânzare.

Dacă primul cumpărător, înainte de începerea acestei noi licitațiuni, depune prețul cu cât lucrul s-a adjudecat asupra-i d-impună cu dobândi și cheltueli făcute cu aceasta a dua vânzare, el va li menținut în calitatea sa de adjudecatar.

Art. 928

Dacă sunt urmărite bărci, șalupe sau alte vase de o capacitate nu mai mare de 30 tone, vânzarea se va face înaintea judecătorului delegat, dupe publicațiuni făcute în trei zile consecutive printr-un singur afipt lipit pe catart sau, în lipsă, într-alt, loc

aparent al vasului, la ușa tribunalului și pe zidul sau scara portului, fără nici o altă formalitate.

Vînzarea nu se poate face de cât dupe trecere de opt zile de la notificarea procesului-verbal de urmărire.

Art. 929

Urmărirea și vînzarea batelurilor destinate transportului persoanelor sau pescăritului în porturi, limanuri, canale, lacuri și rîuri, precum și altor asemenea plutitoare ce se află în aceste localități și cari nu ar avea o capacitate mai mare de 10 tone, se va face conform dispozițiilor articolelor precedente cu următoarele modificațiuni:

- 1) Vînzarea se va face de judecătorul de ocol;
- 2) Afiptele nu vor mai fi publicate și în foaia anunțurilor judiciare;
- 3) Prețul va fi răspuns îndată dupe terminarea licitațiunei; iar în cas contrariu, se va procede imediat la o nouă licitațiune pe comptul adjudecatarului.

Dispozițiunile acestui articol nu se aplică în cas de vînzarea batelurilor și a celor-alte plutitoare avînd mașină cu vapori.

Art. 930

Vînzarea vasului face să înceteze funcțiunile căpitanului, cu rezerva dreptului seu la despăgubire contra celui obligat.

Art. 931

Adjudecătural va primi un extract dupe procesul-verbal al licitațiunei în care se va indica:

- 1) Numele, pronumele, domiciliul sau reședința creditorului urmăritor și al debitorului;
- 2) Numele, felul și capacitatea vasului vîndut;
- 3) Numele, pronumele și reședința adjudecatarului, precum și prețul cu care vasul s-a adjudecat asupra-i.

Acest extract va fi semnat de judecătorul delegat sau de judecătorul de ocol și va trebui să fie transcris în registrele autorității unde va fi înscris vasul și vânzarea va trebui notată și pe actul de naționalitate.

Art. 932

Cererile în distracțiune (separațiune) asupra vasului urmărit se vor notifica creditorului urmăritor înainte de vânzare.

Dacă cererile în distracțiune nu s-au format de cât dupe adjudecațiune, ele se vor converti de drept în opozițiuni asupra libarării prețului.

Cererea în distracțiune va conține citațiunea creditorului urmăritor de a compare pentru o audiență fixă înaintea tribunalului competent, și alegerea sau declarațiunea de domiciliu sau de reședință a reclamantului în comuna de reședință a tribunalului sau judecătoriei prin care se face urmărirea.

Dacă cererea se va respinge, reclamantul deosebit de cheltueli și daune, poate fi osândit și la o pedeapsă pecuniară până la suma de 500 lei.

Art. 933

Opozițiunile la distribuirea prețului rezultat din vânzarea unui vas vor fi făcute, sub pedeapsa de pierderea dreptului, în termen de trei zile socotit de la vânzare.

Creditorii oponenți sunt datori de a prezenta la greșă titlurile lor de creanțe cel mult în termen de opt zile din ziua opozițiunii, sub pedeapsa, în cas contrariu, de a se procedea la distribuirea prețului, fără a se ține seamă de opozițiunea ce au făcut.

Art. 934

Colocațiunea creditorilor și distribuțiunea prețului între creditorii privilegiați se va face în ordinea prescrisă prin art. 687 și între ceilalți creditori în proporțiune cu creanțele lor.

Art. 935

Pentru tot ce nu este expres regulat prin prezentul titlu, se aplică dispozițiunile codicelui de procedură civilă, relative la urmărirea silită a bunurilor mobile.

Regulile stabilite în prezentul capitol se vor observa, pe cât nu vor fi incompatibile, în ori-ce alt cas de vânzare judiciară a unui vas sau a unei porțiuni dintr-un vas.

CAPITOLUL III

Dispozițiuni speciale de procedură în materie de faliment
modificat de

LEGE - privind procedura reorganizării și lichidării judiciare nr. 64/1995 din 22 iunie 1995, M. Of. 130/1995

Art. 936-944

Abrogate.

TITLUL II

DESPRE PRESCRIPTIUNI

Art. 945

Acțiunile derivând din acte cari sunt comerciale chiar numai pentru una din părți, se prescriu pentru toate părțile contractante în conformitate cu dispozițiunile legii comerciale.

Art. 946

Prescripțiunea comercială curge chiar contra militarilor în serviciul activ in timp de răzbel, în contra femeii măritate, în contra minorilor chiar neemancipați și a interzișilor, cu reserva dreptului lor contra tutorului.

Întreruperea prescripțiunei se regulează dupe dispozițiunile codicelui civil.

Cu toate acestea, în obligațiunile cambiali, actele întreruptive de prescripțiune făcute în persoana unuia din coobligați nu produc nici un efect față cu cei-alți coobligați.

Art. 947

Prescripțiunea ordinară în materie comercială este de 10 ani în toate casurile în cari prin acest codice sau prin alte legi nu s-a stabilit o prescripțiune mai scurtă.

Art. 948

Acțiunea pentru revendicarea proprietății unui vas se prescrie prin trecere de 10 ani. Nu se poate opune lipsa de titlu sau a buneii credințe.

Posesorul unui vas, în virtutea unui titlu stipulat cu bună credință, titlul fiind transcris conform legii și care să nu fie nul pentru lipsă de formă, prescrie prin trecere de cinci ani, socotiți de la data transcripțiunii titlului și a adnotațiunii lui pe actul de naționalitate.

Căpitanul nu poate dobândi prin prescripțiune proprietatea unui vas.

Art. 949

Se prescriu prin trecere de cinci ani:

- 1) Acțiunile ce deriv din contractul de societate sau din alte operațiuni sociale, dacă publicațiunile prescise în titlul VIII, cartea I, au fost regulat făcute;
- 2) Acțiunile ce deriv din cambii și din cekuri.

Termenul curge:

Pentru acțiunile prevăzute la No. 1 al acestui articol, din ziua când obligațiunea a ajuns la termen sau din ziua publicațiunii actului de disolvare a societății, sau a declarațiunii de lichidare dacă obligațiunea n-a devenit exigibilă. În cazul prevăzut de art. 103, termenul curge din ziua în care actul de disolvare poate fi opus celor de al treilea. Pentru obligațiunile derivând din lichidarea societății, termenul începe a curge de la data aprobării ultimului bilanț al lichidatorilor.

Pentru acțiunile prevăzute la No. 2, termenul curge din ziua scadenței obligațiunii sau din ultima zi a termenului prevăzut de art. 282.

Art. 950

Acțiunile rezultând din contractele de împrumut maritim sau de gagiu asupra vaselor, se prescriu prin trecere de trei ani socotiți din ziua când obligațiunea a ajuns la termen.

Art. 951

Grefierii și sindicul sunt liberați de îndatorirea de a da compt de registrele de comerț și de hârtiele ce le sunt încredințate în procedura asupra falimentului, dupe trecere de trei ani de la închiderea sau încetarea operațiunilor falimentului.

Art. 952

Se prescriu prin doi ani, socotiți din ziua terminării afacerii, acțiunile mijlocitorilor pentru plata dreptului lor de mijlocire.

Prin același termen se prescriu acțiunile de anulare sau de resiliere a concordatului în materie de faliment. Termenul curge pentru acțiunile în anulare din ziua când dolul a fost descoperit, iar pentru acțiunile în resiliere de la expirarea termenului scadenței ultimei plăți ce falitul urma a face conform concordatului.

Art. 953

Se prescriu printr-un an, din ziua protestului sau a reclamațiunii de care se vorbește în art. 677, acțiunile pentru plata daunelor cauzate prin lovirea unui vas, și din ziua când vasul a fost complet descărcat, acțiunile pentru contribuțiune la avariele comune.

Art. 954

Acțiunile rezultând din contractul de închiriere al unui vas se prescriu prin trecere de un an de la împlinirea călătoriilor, și acelea derivând din contractul de înrolare prin trecere de un an de la expirarea termenului convenit între părți, sau de la împlinirea celei din urmă călătorii, dacă contractul a fost prelungit.

Acțiunile ce decurg din contractul de asigurare se prescriu prin trecere de un an.

În asigurările maritime termenul începe a curge dupe terminarea călătoriei ce a fost asigurată, și pentru asigurările cu termen din ziua în care se sfârșește asigurarea; în cas de presupțiune de pierdere a vasului pentru lipsă de nuvele, anal începe de la finele termenului fixat pentru presupțiunea de pierdere. Se exceptează termenele fixate pentru dreptul de abandon prevăzute de titlul VI cartea II.

În cele-alte asigurări contra daunelor și asupra vieții, termenul curge din momentul când s-a întâmplat faptul care a dat naștere acțiunii.

Art. 955

Se prescriu asemenea prin trecere de un an:

I. Acțiunile pentru furniturile de provisiuni, lemnărie, combustibile și alte lucruri necesarii pentru reparațiunea sau prepararea unui vas de călătorie și pentru lucrările făcute pentru aceste obiecte;

II. Acțiunile pentru plată de alimente date marinarilor și celor-alți omeni ai echipagiului, din ordinul căpitanului.

Prescripțiunea începe a curge de la data furniturilor și de la facerea lucrărilor, dacă părțile nu au stipulat un termen de plată. În acest cas, prescripțiunea rămâne suspendată pe timpul convenit.

Dacă furniturile sau lucrarea s-a urmat mai multe zile succesive, termenul, de un an începe a curge din ultima zi.

Art. 956

Acțiunile contra căraușilor derivând din contractul de transport se prescriu:

I. Prin trecere de șese luni dacă transportul a fost făcut în Europa, afară de Islanda și Insulele Feroe, într-o piață maritimă a Asiei sau Africei de pe Mediterana, Marea-Neagră, canalul de Suez sau Marea-Roșie, ori într-o piață de pe uscat legată prin calea ferată cu o piață maritimă din localitățile sus arătate;

II. Prin trecere de un an dacă transportul s-a făcut în alt loc.

În cas de pierdere totală, termenul începe a curge din ziua în care lucrurile transportate trebuiau să ajungă la destinațiunea lor; iar în cas de pierdere parțială, avarie sau întârziere, din ziua predării mărfurilor în primirea destinatarului.

TITLUL III DISPOZIȚIUNI TRANSITORII

Art. 957

Dispozițiunile legilor și regulamentelor în vigoare asupra burselor de comerț, asupra mijlocitorilor de schimb și mijlocitorilor de mărfuri, și asupra magazinelor generali, dockuri și întreprinderi vor continua a avea forță obligatorie chiar după punerea în aplicare a acestui codice, întru-cât nu vor fi contrarii dispozițiunilor lui sau nu vor fi modificate prin legi ulterioare.

Art. 958

Societățile și asociațiunile comerciale existente la epoca punerii în aplicațiune a acestui codice vor fi regulate de legile anterioare, afară de următoarele dispozițiuni:

1) Societățile în comandită prin acțiuni și anonime sunt scutite de ori-ce altă autorisațiune și supraveghiere din partea guvernului și de sarcinele relative, însă sunt supuse dispozițiunilor din art. 104, 142, 144, 149, 153, 155, 165 aliniatul ultim, 169, 174, 175, 176, 177, 179, 181, 182, 185, 186, 187, 264, 265, 266 și 268 ale acestui codice, și acelora cari se raportă la reducerea capitalului, la fusiunea și lichidarea societăților.

Ele mai sunt încă supuse dispozițiunilor art. 124 privitoare la administratorii realeși sau numiți în urma punerii în lucrare a acestui codice;

2) Asociațiunile mutuale cari nu au de obiect exclusiv asigurările maritime sunt supuse art. 260 al acestui codice, cu reserva dispozițiunei din numărul următor;

3) Societățile și asociațiunile de asigurare asupra vieții și administratoare de tontine sunt supuse dispozițiunilor art. 147 al acestui codice pentru toate primele ce le vor percepe în urma aplicațiunei sale, cu reserva reducerii proporțională a cauțiunilor acordate pentru operațiunile anterioare, în modurile și în termenele ce se vor stabili prin osebit regulament;

4) Societățile și asociațiunile cari voesc să introducă modificări în actele lor constitutive și să prelungească termenul fixat pentru durata lor, trebuesc să se conformeze dispozițiunilor noului codice.

Art. 959

Pentru executarea dispozițiunilor articolului de mai sus, numirea censorilor trebuie să fie făcută în cea d-ântăiu adunare generală care va avea loc în cursul celor șese luni dupe punerea în aplicație a acestui codice, sau într-o adunare specială, care se va convoca, spre acest sfârșit, în același termen, sub responsabilitatea administratorilor.

Adunarea generală, dacă cel puțin jumătate din capitalul social se află represintat într-ânsa, va putea, cu votul afirmativ a două treimi din capitalul represintat în adunare, să decidă că administratorii actuali să fie, în cas de realegere, dispensați de obligațiunea de a da cauțiunea prescrisă de acest codice.

Art. 960

Cambiele și biletele la ordin emise înaintea acestui codice, girurile și acceptațiunile și avalurile făcute în ori-ce epocă se vor regula dupe legile anterioare.

Cu toate acestea, din ziua punerii în lucrare a noului codice, se vor aplica acestor titluri dispozițiunile noiei legi, privitoare la forma și la termenele protestului și la măsurile de luat în cazul de perdere a acelor titluri.

Pentru cambiele și biletele la ordin, a căror scadență va fi chiar în ziua punerii în vigoare a acestui codice, protestul se va face asemenea în forma și termenele prescrise de dânsul.

Art. 961

Mandatul prepusului care, în ziua punerii în aplicare a noului codice, începuse deja să exercite comerțul la care a fost prepus, trebuie să fie depus conform dispozițiunilor art. 394 din acest codice, în cele trei luni de la aplicarea lui, pentru îndeplinirea formalităților prescrise de acel articol.

Art. 962

În cele d-ântâi trei luni dupe punerea în aplicație a acestui codice, administrațiunile de căi ferate, aplicând tarifele speciale în vigoare, nu vor fi supuse la responsabilitatea stabilită de acest codice, dacă ea ar fi mai mare de cât cea existentă, dupe reglementele lor.

Art. 963

În cele șase luni de la punerea în aplicație a noului codice, toate vasele, supuse dispozițiunilor art. 510 trebuie să se conformeze lor.

Pentru vasele în curs de călătorie, în momentul punerii în lucrare a acestui codice, termenul sus zis începe a curge din ziua sosirei lor într-un port al Regatului.

Art. 964

Privilegiile asupra vaselor dobândite mai înainte de punerea în aplicare a noului codice, dupe formele legii anterioare, și păstrează rangul lor chiar în privința privilegiilor dobândite sub imperiul acestui codice.

Dispozițiunile art. 690 și următorii ale cărței II din noul codice se aplică de asemenea la privilegiile dobândite înainte de punerea lui în aplicare.

Art. 965

Termenele pentru neadmisibilitatea acțiunii se vor regula dupe legea în vigoare la epoca evenimentului care dă loc acțiunii.

Art. 966

Prescripțiunile începute înainte de aplicațiunea acestui codice se regulează dupe legile anterioare.

Cu toate acestea, prescripțiunile începute înainte de acea punere în aplicațiune și pentru care dupe legile anterioare s-ar cere încă un timp mai lung de cât cel fixat prin acest codice, se vor împlini cu trecerea acestui termen mai scurt, calculându-l din ziua punerii în aplicațiune a noului codice.

Art. 967

Presentul codice va intra în vigoare cu începere de la 1 Septembrie 1887; iar dacă promulgarea lui nu se va putea face înainte de acesta dată el se va pune în lucrare la o lună dupe data promulgării lui.

Art. 968

Sindicii tribunalelor primesc retribuțiunea judecătorilor de ședință. Pe lângă acest onorariu, sindicii tribunalului de Ilfov mai primesc o diurnă de 150 lei pe lună, iar sindicii tribunalelor Iași, Dolj, Covurluiu și Brăila o diurnă de 75 lei.

Secretarii-archivari ai sindicilor primesc retribuțiunea grefierilor de tribunal.

Art. 969

Pentru acoperirea retribuțiunii sindicilor și secretarilor-archivari și pentru cheltuelile de cancelarie, Statul va percepe până la 3% din activul brut al falimentului, fără ca suma percepută de la un faliment să poată întrece cifra de 20.000 lei.

Cota perceperii până la maximum 3% se va fixa în fie-care an prin legea budgetară.

Pentru anul budgetar curent cota se fixează la 2,75%; ea se va face venit la tesaur, sub o rubrică specială a veniturilor ministerului de justiție.

Anghel N. Cristinel

Uniunea Națională a Barourilor din România • Baroul Brașov • Cabinet Individual de Avocat • Attorney at Law Office

În raport cu încasările și intrările se va deschide, prin consiliul de miniștri, ministerului de justiție creditele necesare pentru retribuirea personalului.

Art. 970

Un regulament special va determina modul de percepere al contribuției.

Art. 971

Falimentele deja deschise la aplicarea legii celei noi vor continua a fi administrate și lichidate conform legii celei vechi.